

ถ้อยคำความเจ็บปวดในบทเพลงศิลปะเครื่องประดับ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาศิลปะการออกแบบ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

ถ้อยคำความเจ็บปวดในบทแสดงศิลปะเครื่องประดับ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาศิลปะการออกแบบ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

THE SUFFERING MESSAGE IN DOCUMENTARY JEWELLERY ART

By
MR. Noppadol NGOENBAHT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for Master of Fine Arts DESIGN ARTS

Silpakorn University

Academic Year 2023

Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ	ถ้อยคำความเจ็บปวดในบทแสดงศิลปะเครื่องประดับ
โดย	นายนภพล เงินบาท
สาขาวิชา	ศิลปะการออกแบบ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ปรีชา ปั่นเกล้า

คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะมัณฑนศิลป์

(อาจารย์ ดร. ธนาทร เจียรกุล)

พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประดิพัทธ์ เลิศจรุฑา)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(รองศาสตราจารย์ ปรีชา ปั่นเกล้า)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิสักดิ์ สิ้นธุภาค)

630420010 : ศิลปะการออกแบบ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : สงครามโลกครั้งที่ 2, การก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะ, เส้นทางรถไฟสายมรณะ

นาย นภพล เงินบาท: ถ้อยคำความเจ็บปวดในบทเพลงศิลปะเครื่องประดับ อาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รองศาสตราจารย์ ปรีชา ปั่นกล้า

จังหวัดกาญจนบุรีได้เกิดเหตุการณ์สำคัญ เนื่องจากในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นได้สร้าง
ทางรถไฟยุทธศาสตร์ โดยการเกณฑ์เชลยศึกรวมถึงแรงงานจำนวนมาก รีบเร่งสร้างทางรถไฟอย่าง
หามรุ่งหามค่ำ ทำให้มีผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมาก คนไทยจึงเรียกทางรถไฟนี้ว่า “ทางรถไฟสาย
มรณะ” เส้นทางรถไฟสายนี้ ถือเป็นอนุสรณ์ของโลกที่จารึกความโหดร้ายทารุณของสงครามโลกครั้งที่
2 ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะจากเรื่องราวการก่อสร้างเส้นทาง
รถไฟสายมรณะ จังหวัดกาญจนบุรี ในรูปแบบสัญลักษณ์ของความรุนแรงและสงครามโลกครั้งที่ 2
โดยมีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาประวัติศาสตร์การก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะ จังหวัดกาญจนบุรี
เพื่อเป็นแรงดลใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ 2. สร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ในรูปแบบสัญลักษณ์
ของความรุนแรงและสงครามโลกครั้งที่ 2 3. เพื่อให้ผู้พบเห็นผลงานได้ชื่นชมการออกแบบสร้างสรรค์
การก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะหลากหลายรูปแบบ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้ ศึกษาค้นคว้า
และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวความคิด ทศนคติ ประสบการณ์เกี่ยวกับแรงบันดาลใจ ประวัติศาสตร์
การก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะ สัมภาษณ์คนในเหตุการณ์จริง โดยเก็บข้อมูลกับทายาทนายเจือ
เงินบาท เจ้าของพื้นที่ค่ายเชลยสงครามบ้านท่ามะขาม และทายาทนายบุญผ่อง สิริเวชชะพันธ์
นักวิชาการและประชากรชุมชนปากแพรก และหาพื้นที่ติดตั้งบริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จัดเตรียม
วัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน เริ่มสร้างผลงานตามแนวความคิด ประเมินผลงานการสร้างสรรค์
วิเคราะห์และอภิปรายผลการศึกษา ดังนั้นผลการวิจัยนี้สามารถนำไปพัฒนาสร้างสรรค์งานศิลปะเพื่อ
จัดแสดงในนิทรรศการเชิงข้อมูล (Documentary Exhibition) ในสถานที่สำคัญอื่น ๆ ต่อไป เพื่อให้ผู้
เข้าชมตระหนักถึงความสำคัญและความรุนแรงจากการก่อสร้างสงคราม ให้สงครามโลกครั้งที่ 2 และการ
ก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะเป็นบทเรียนของมนุษยชาติ

630420010 : Major DESIGN ARTS

Keyword : WORLD WAR II, THAI-BURMA RAILWAY, DEATH RAILWAY

MR. Noppadol NGOENBAHT : The Suffering Message in Documentary Jewellery Art Thesis advisor : Associate Professor Preecha Pun-Klum

A momentous occasion happened in Kanchanaburi Province during World War II when Japan constructed a strategic railway by forcing POWs and a masses of laborers to hastily construct it night and day, resulting in numerous fatalities. The Thai people have thus named it the “Death Railway”. This train route served as a memorial to the world, reminding us of the horrid brutality of World War II. For this reason, the researcher was inspired to create a sculpture to position in the area of the Bridge over the River Kwai as a symbolic form of violence during the war. Furthermore, the objective of this research is to Delve into the annals of the construction of the Death Railway in Kanchanaburi Province to gain impetus for producing artistic works, invent works of art in a figurative form of brutality of the war, and allow visitors to examine the inventive design of the various aspects of the Death Railway path. In addition, the research method is as follows: gathering information on inspiration-related ideas, attitudes, and experiences. The Death Railway's Construction History, interviewing people in the Pak Phraek community by collecting information with the heirs of Mr. Bunphong Siriwetchaphan and heirs of Mr. Chua Ngoenbaht, academics and citizens of the Pak Phraek community organize exhibitions in Kanchanaburi Province and Bangkok to prepare the materials and start inventing works based on ideas.

กิตติกรรมประกาศ

ตลอดระยะเวลาการดำเนินการวิจัย ข้าพเจ้าประสบเจอกับอุปสรรคในการดำเนินงานอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นทำให้ข้าพเจ้าเกิดความไขว้เขวและท้อ ไม่ว่าจะเป็นอุบัติเหตุทางบ้าน การเข้าโรงพยาบาลจากไข้เลือดออก เนื่องจากการลงพื้นที่สำรวจเส้นทางรถไฟสายมรณะ และกังวลกับการจัดนิทรรศการที่อาจไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ แต่เป้าหมายที่ตั้งไว้ตั้งแต่ต้น ข้าพเจ้าคิดว่าสิ่งที่ข้าพเจ้าทำหากแม้ทำให้มีความเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยก็ถือว่าบรรลุเป้าหมายในความตั้งใจ อาจารย์ที่ปรึกษาของข้าพเจ้าคอยย้ำอยู่เสมอว่า “ให้นำข้อมูลมาเรียบเรียง และทำออกมาให้คนที่มาชมงานรู้สึกถึงสิ่งที่เราหาข้อมูลมาเกิดความตระหนักถึง” เป็นสิ่งที่คอยเตือนใจข้าพเจ้าให้ดำเนินงานจนสำเร็จลุล่วงในครั้งนี้

ข้าพเจ้ากราบขอบพระคุณทุกดวงวิญญาณแห่งเชลยสงคราม ในเหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2 ในจังหวัดกาญจนบุรี และสถานที่อื่น ที่ให้นำข้อมูลการกระทำ ความเจ็บปวด และความรุนแรงที่เกิดขึ้นมานำเสนอต่อการวิจัยในครั้งนี้ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณครอบครัวที่สนับสนุนการเรียนและการทำวิจัย รวมทั้งให้กำลังใจด้วยดีเสมอมาในการเรียนที่มหาวิทยาลัยศิลปากร ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ปรีชา ปั่นกล้า อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ อบรมสั่งสอน ให้กำลังใจ เพื่อให้งานวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณประธานและกรรมการทุกท่านในการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิศักดิ์ สินธุภาค ที่สละเวลาอันมีค่าให้ความรู้และให้คำแนะนำ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณผู้ที่เกี่ยวข้องที่ให้การสนับสนุน ประสานงานต่างๆ จนการวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ข้าพเจ้าขอขอบคุณเพื่อนๆ ที่ร่วมเรียนกันมา คอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ ตลอดระยะเวลา 3 ปีการศึกษานี้ และขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยศิลปากรที่ทำให้ข้าพเจ้ามีโอกาสได้เรียนรู้อจนสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้

นภปฎล เงินบาท

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญรูปภาพ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
สมมติฐานของการศึกษา.....	2
ขอบเขตการศึกษา.....	2
ขั้นตอนการศึกษา.....	3
เวลาที่ใช้ในการวิจัย ประมาณ 12 เดือน.....	4
วิธีการศึกษา.....	4
แหล่งข้อมูล.....	5
อุปกรณ์.....	5
ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการวิจัย.....	5
การเสนอผลงาน.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ประวัติความเป็นมาจังหวัดกาญจนบุรีและทางรถไฟสายมรณะ.....	7
ประวัติความเป็นมาของกาญจนบุรี.....	7

สภาพที่ตั้งและอาณาเขต	8
อาณาเขตติดต่อกับบริเวณใกล้เคียง ดังนี้	9
คำขวัญประจำจังหวัดกาญจนบุรี	9
ลักษณะภูมิประเทศ	9
ลักษณะทางธรณีวิทยา	10
แม่น้ำที่สำคัญ	10
แหล่งต้นน้ำลำธารและแหล่งน้ำที่สำคัญ	11
ลักษณะภูมิอากาศ	11
เขตการปกครอง	11
แร่ธาตุ	12
แร่ธาตุและรัตนชาติ	13
การสร้างทางรถไฟและสะพานข้ามแม่น้ำแคว	16
จำนวนผู้ก่อสร้างทางรถไฟ	19
จำนวนผู้เสียชีวิต	20
การเฉลิมฉลองทางรถไฟ	20
การโจมตีของฝ่ายสัมพันธมิตร	22
บัญชีรายชื่อสถานีรถไฟสายไทย-พม่า	23
การก่อสร้างทางรถไฟ	24
เมื่อสงครามสิ้นสุดลง	24
นายเจือ เงินบาท	25
เริ่มสมัครทำงานกับญี่ปุ่น	26
เชลยตายเยอะ	27
ช่วงทิ้งระเบิด	27
ซ่อมสะพาน	28

นายบุญผ่อง สิริเวชชะพันธ์	28
ชีวประวัติของนายบุญผ่อง	29
ค้าขายผูกขาดกับญี่ปุ่นและเชลย.....	30
การช่วยเหลือเชลย	31
องค์การลับ "วี"	32
ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์.....	34
ความหมายของการออกแบบและความหมายของศตวรรษ	34
แนวคิดการออกแบบสื่ออารมณ์ (Emotional Design).....	40
หลักการออกแบบ	41
ทฤษฎีการออกแบบ (Design Theory).....	47
ศิลปะร่วมสมัย	49
ความหมายและสาระสำคัญของศิลปะร่วมสมัย.....	49
วิวัฒนาการและพัฒนาการของศิลปะร่วมสมัย	50
รูปแบบของศิลปะร่วมสมัย	50
บทบาท หน้าที่ และคุณค่าของศิลปะร่วมสมัย	51
ศิลปะเพื่อความงาม	52
ข้อมูลเกี่ยวกับวัสดุที่ใช้ในงานวิจัย.....	52
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเครื่องประดับ	52
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย	57
1.รูปแบบการวิจัย.....	57
2.ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant)	58
3.ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	58
4.เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	58
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59

6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	60
วิเคราะห์ข้อมูลจากการรวบรวม.....	61
สร้างสรรค์ผลงานการออกแบบ.....	64
ขั้นตอนและกระบวนการ	65
การขึ้นรูปการกระทำบนแผ่นโลหะ	65
การทำสีโลหะ	67
การทำโครงไม้	70
บทที่ 4 การวิเคราะห์.....	72
การวิเคราะห์ประวัติศาสตร์.....	72
ผลการศึกษาประวัติศาสตร์แบ่งได้ 2 ลักษณะ	72
รูปแบบงานสร้างสรรค์ 3D ที่ใช้จัดแสดงในนิทรรศการ	83
รูปแบบการจัดนิทรรศการ 3D ณ พิพิธภัณฑ์สงครามอักษะและเชลยศึก (JEATH WAR MUSEUM).....	85
การทำชิ้นงานสร้างสรรค์เพื่อจัดนิทรรศการ.....	88
การออกแบบสร้างสรรค์ชิ้นงานเครื่องประดับ	91
การจัดนิทรรศการ Documentary Exhibition.....	94
บทที่ 5 สรุปผลการสร้างสรรค์และข้อเสนอแนะ.....	100
สรุปผลการสร้างสรรค์.....	100
ผลการศึกษา.....	100
อภิปรายผลการวิจัย.....	103
องค์ความรู้ใหม่.....	104
สรุป 105	
ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน	105

ข้อเสนอแนะ	106
1. ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปประยุกต์ใช้	106
2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	107
รายการอ้างอิง	108
ภาคผนวก ก เอกสารสำเนาผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ และเอกสารสำเนาการตอบ รับบทความตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ	109
ภาคผนวก ข รูปการณ์ลงพื้นที่ การสัมภาษณ์ การจัดนิทรรศการ และพบผู้เชี่ยวชาญเพื่อรับ ข้อเสนอแนะ	112
ประวัติผู้เขียน	123

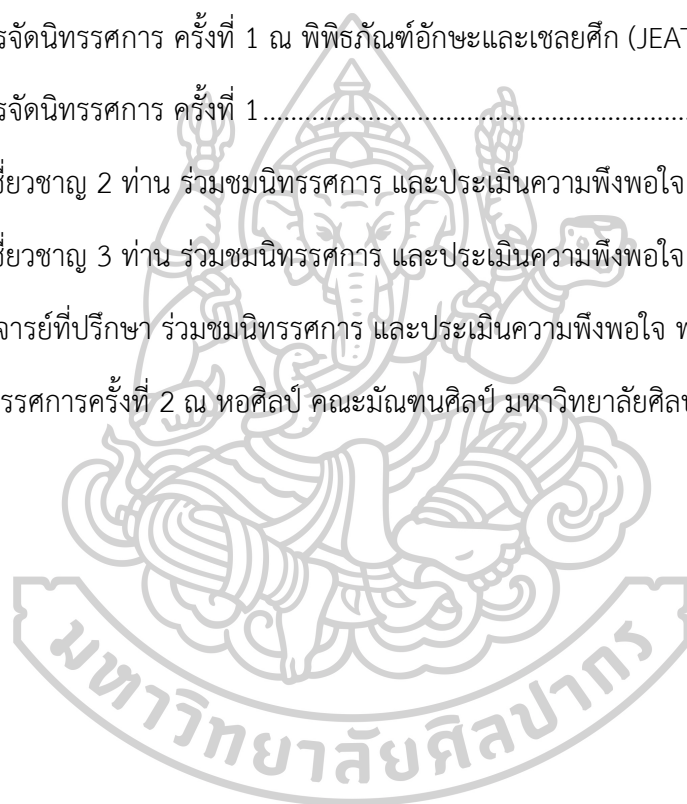
สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แผนที่จังหวัดกาญจนบุรี แสดงการแบ่งเขตการปกครอง	8
ภาพที่ 2 พลอยสีต่าง ๆ	14
ภาพที่ 3 นิล	15
ภาพที่ 4 แผนผังการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำแคว	17
ภาพที่ 5 สะพานข้ามแม่น้ำแควที่บ้านท่ามะขาม ข้ามแม่น้ำแควใหญ่	18
ภาพที่ 6 บริเวณซากสะพานไม้ที่ญี่ปุ่นสร้างข้ามแม่น้ำแควใหญ่	19
ภาพที่ 7 จำนวนผู้เสียชีวิต	20
ภาพที่ 8 ญี่ปุ่นเฉลิมฉลองเมื่อสร้างทางรถไฟเสร็จ	21
ภาพที่ 9 ทางรถไฟวิ่งเข้าไปในพม่าที่ด่านพระเจดีย์สามองค์	22
ภาพที่ 10 เศษชิ้นส่วนทางรถไฟระเบิดของฝ่าย สัมพันธมิตรที่ทิ้งลงมาทำลาย	22
ภาพที่ 11 นายเจือ เงินบาท ในพื้นที่บ้านปัจจุบัน อดีตค่ายเชลยสงครามบริเวณสะพานข้าม แม่น้ำ แคว	25
ภาพที่ 12 พื้นที่ค่ายเชลยสงครามบริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว	26
ภาพที่ 13 ลูกกระเบิดที่ถูกทิ้งจากเครื่องบิน นายเจือ เงินเป็นผู้ซุดและนำไปตั้งบริเวณสะพานข้าม แม่น้ำแคว	28
ภาพที่ 14 นายบุญผ่อง สิริเวชชะพันธ์ พร้อมเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ	29
ภาพที่ 15 ร้านนายบุญผ่อง สิริเวชชะพันธ์ เป็นตึก 3 ชั้น	31
ภาพที่ 16 ร้านบุญผ่อง แอนด์ บราเดอร์ เป็นที่ขายสินค้าให้กับเชลยศึก	34
ภาพที่ 17 คุณยายสุรัตน์ ภรรยาคุณบุญผ่อง	34
ภาพที่ 18 การต่อกระเบื้องทุบแตก ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของงานฝีมือ	41
ภาพที่ 19 เส้นแสดงอารมณ์ต่าง ๆ	42

ภาพที่ 20 เส้นเคลื่อนที่เป็นรูปร่าง.....	43
ภาพที่ 21 รูปทรงเรขาคณิต	43
ภาพที่ 22 ระดับค่าน้ำหนัก	44
ภาพที่ 23 วงล้อของสี.....	44
ภาพที่ 24 การใช้ทฤษฎีเพื่อช่วยในการออกแบบ	45
ภาพที่ 25 การใช้สีตามแนวทางต่าง ๆ.....	45
ภาพที่ 26 ผิวสัมพันธ์สวางตา.....	46
ภาพที่ 27 แร่หินต่าง ๆ ที่นิยมใช้ทำเครื่องประดับที่ค้นพบในอเมริกา (Stones for Jewelry)	54
ภาพที่ 28 การเจียรไนเพชรพลอยสำหรับทำเครื่องประดับ (Polished for Jewelry).....	54
ภาพที่ 29 ตารางแสดงคุณสมบัติเฉพาะของหินชนิดต่าง ๆ	55
ภาพที่ 30 หินชนิดต่าง ๆ มีหลากหลายสีและลวดลายต่าง ๆ มีความสวยงามอยู่ไรตัวของมัน.....	55
ภาพที่ 31 การนำพลอยสีต่าง ๆ มาเจียรไนเพื่อให้เกิดประกายของแสง.....	56
ภาพที่ 32 บริเวณค่ายเชลยศึก บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว ณ บ้านท่ามะขาม	61
ภาพที่ 33 บริเวณพื้นที่ ประวัติศาสตร์สงครามโลกครั้งที่ 2 ตามแผนที่กองทัพญี่ปุ่น.....	61
ภาพที่ 34 บริเวณพื้นที่ ประวัติศาสตร์สงครามโลกครั้งที่ 2 ตามแผนที่กองทัพญี่ปุ่น.....	62
ภาพที่ 35 บริเวณพื้นที่ ประวัติศาสตร์สงครามโลกครั้งที่ 2 ตามแผนที่กองทัพญี่ปุ่น.....	62
ภาพที่ 36 บริเวณพื้นที่ ประวัติศาสตร์สงครามโลกครั้งที่ 2 ตามแผนที่กองทัพญี่ปุ่น.....	63
ภาพที่ 37 ผู้วิจัย ขณะปฏิบัติทำการทดลองคุณสมบัติของวัสดุที่ได้มาจากการลงพื้นที่.....	63
ภาพที่ 38 ผลงานจากการทดลองคุณสมบัติของวัสดุครั้งที่ 1 ชื่อผลงาน Railway No.1.....	64
ภาพที่ 39 ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน	65
ภาพที่ 40 การขึ้นรูปโดยการดูลายและเจาะด้วยชีว	66
ภาพที่ 41 การขึ้นรูปโดยตีด้วยค้อนและดูลายด้วยโลหะ.....	66
ภาพที่ 42 การทำสีโลหะรมเขียว และเคลือบชิ้นงานโลหะด้วยการเคลือบด้านและเคลือบเงา	67
ภาพที่ 43 การทำสีโลหะรมเขียว และเคลือบผิวชิ้นงานโลหะ ด้วยการเคลือบด้านและเคลือบเงา....	68

ภาพที่ 44	การทำสีโลหะรมดำ และเคลือบผิวชิ้นงานโลหะ ด้วยการเคลือบด้านและเคลือบเงา	69
ภาพที่ 45	โครงไม้เบญจพรรณ ไม้สักเลียนแบบไม้หมอนทางรถไฟสายมรณะ.....	70
ภาพที่ 46	แนวคิดในการดำเนินการ	73
ภาพที่ 47	การสัมภาษณ์ทายาทนายเจือ เงินบาท เจ้าของพื้นที่ค่ายเชลยบ้านท่ามะขาม	78
ภาพที่ 48	การสัมภาษณ์ทายาทนายบุญผ่อง สิริเวชชะพันธ์	78
ภาพที่ 49	ข้อมูลนิทรรศการของนายเจือ เงินบาท ภาคภาษาไทย และภาษาอังกฤษ.....	79
ภาพที่ 50	ข้อมูลนิทรรศการของนายบุญผ่อง สิริเวชชะพันธ์ ภาคภาษาไทย และภาษาอังกฤษ	80
ภาพที่ 51	ภาพร่างการสร้างสรรค์ผลงานจัดแสดงในนิทรรศการ	81
ภาพที่ 52	ภาพร่างการสร้างสรรค์ผลงานจัดแสดงในนิทรรศการ	82
ภาพที่ 53	ภาพ 3D การสร้างสรรค์ผลงาน 83 Years of Bomb.....	83
ภาพที่ 54	ภาพ 3D การสร้างสรรค์ผลงาน Wall of lifes.....	83
ภาพที่ 55	ภาพ 3D การสร้างสรรค์ผลงาน Death railways.....	84
ภาพที่ 56	ภาพ 3D การสร้างสรรค์ผลงาน Pole of death.....	84
ภาพที่ 57	ภาพ 3D พื้นที่การจัดแสดงนิทรรศการ	85
ภาพที่ 58	ภาพ 3D พื้นที่การจัดแสดงนิทรรศการ	85
ภาพที่ 59	ภาพ 3D พื้นที่การจัดแสดงนิทรรศการ	86
ภาพที่ 60	ภาพ 3D พื้นที่การจัดแสดงนิทรรศการ	86
ภาพที่ 61	ภาพ 3D พื้นที่การจัดแสดงนิทรรศการ	87
ภาพที่ 62	ภาพ 3D พื้นที่การจัดแสดงนิทรรศการ	87
ภาพที่ 63	ชิ้นงานตอกโลหะ เพื่อจำลองการกระทำของเชลยสงคราม	88
ภาพที่ 64	ชิ้นงานกลึงไม้ผลงาน 83 Years of Bomb.....	89
ภาพที่ 65	ขนย้ายไม้หมอนรถไฟจากการไฟรธแห่งประเทศไทย จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อร่วมจัด นิทรรศการ	90
ภาพที่ 66	เครื่องมือเชลยศึกทองเหลือง และกำแพงดิน ขนาด 6x3 เมตร	90

ภาพที่ 67 ภาพเขียนการออกแบบสร้างสรรค์เครื่องประดับ.....	91
ภาพที่ 68 ขึ้นตัวเรือนรอบที่ 1 ด้วยมือ โดยวัสดุทองเหลือง	92
ภาพที่ 69 ขึ้นตัวเรือนรอบที่ 2 ด้วยแว็กซ์ ก่อนนำไปหล่อ	92
ภาพที่ 70 พิมพ์ซิลิโคน เพื่อเพิ่มจำนวนชิ้นงานในการฉีดแว็กซ์.....	93
ภาพที่ 71 ชิ้นงานทองเหลืองหลังการหล่อโลหะ	93
ภาพที่ 72 การจัดนิทรรศการ ครั้งที่ 1 ณ พิพิธภัณฑ์อักษะและเชลยศึก (JEATH War Museum)..	94
ภาพที่ 73 การจัดนิทรรศการ ครั้งที่ 1 ณ พิพิธภัณฑ์อักษะและเชลยศึก (JEATH War Museum)..	94
ภาพที่ 74 การจัดนิทรรศการ ครั้งที่ 1.....	95
ภาพที่ 75 ผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่าน ร่วมชมนิทรรศการ และประเมินความพึงพอใจ พร้อมข้อเสนอแนะ..	96
ภาพที่ 76 ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ร่วมชมนิทรรศการ และประเมินความพึงพอใจ พร้อมข้อเสนอแนะ..	97
ภาพที่ 77 อาจารย์ที่ปรึกษา ร่วมชมนิทรรศการ และประเมินความพึงพอใจ พร้อมข้อเสนอแนะ	98
ภาพที่ 78 นิทรรศการครั้งที่ 2 ณ หอศิลป์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร	99

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 จำนวนอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน อบต. และเทศบาล จังหวัดกาญจนบุรี 12

ตารางที่ 2 บทสัมภาษณ์ ทายาทผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเหตุการณ์ในการสร้างทางรถไฟสายมรณะ.. 75

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดกาญจนบุรี ตั้งอยู่ในภาคตะวันตกของประเทศไทย มีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ 3 ของประเทศ มีแม่น้ำสำคัญคือแม่น้ำแควใหญ่ จุดต้นน้ำเริ่มที่ทิวเขาถนนธงชัย ไหลลงมาผ่านอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก เขตทุ่งใหญ่นเรศวร จังหวัดอุทัยธานี ต่อกับอำเภอศรีสวัสดิ์ และอำเภอเมืองกาญจนบุรี รวมกับแม่น้ำแควน้อย เป็นแม่น้ำแม่กลอง ซึ่งมีความยาวประมาณ 450 กิโลเมตร เป็นแม่น้ำที่มีสะพานข้ามแม่น้ำแคว ซึ่งได้เกิดเหตุการณ์สำคัญที่ทำให้จังหวัดกาญจนบุรีมีชื่อเสียง เนื่องจากในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นได้ตัดสินใจสร้างทางรถไฟยุทธศาสตร์ จากชุมทางหนองปลาดุก อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี เข้าสู่จังหวัดกาญจนบุรี โดยข้ามแม่น้ำแควใหญ่ เลียบแม่น้ำแควน้อยไปจนถึงด่านเจดีย์สามองค์ และปลายทางไปยังเมืองทันบูชายัดประเทศพม่า ก่อสร้างโดยการเกณฑ์เชลยศึก ชาวอังกฤษ ออสเตรเลีย ฮอลันดา และอินโดนีเซีย จำนวนกว่า 60,000 คน และรวมถึงแรงงานจำนวนมาก ทั้งชาวมลายู อินเดีย จีน ญวน อินโดนีเซีย พม่า และไทย ประมาณ 200,000 คน ทั้งหมดอยู่ภายใต้การควบคุมของกองทัพญี่ปุ่น ริบเร่งสร้างทางรถไฟอย่างหามรุ่งหามค่ำ ทำให้มีผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมาก ทั้งจากความเป็นอยู่ที่ยากแค้น โรคภัยไข้เจ็บที่รุมเร้า และด้วยความอคติขี้ลาดเลาของเส้นทางสะพานตามหน้าผาทำให้การก่อสร้างมีความยากลำบาก คนไทยจึงเรียกทางรถไฟนี้ว่า “ทางรถไฟสายมรณะ” เส้นทางรถไฟสายนี้ ถือเป็นอนุสรณ์ของโลกที่จารึกความโหดร้ายทารุณของสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งใช้ระยะเวลาในการก่อสร้างให้แล้วเสร็จเพียงหนึ่งปี ก่อนจะถูกระเบิดทิ้งจากกองบินสัมพันธมิตรจนสะพานช่วงกลางพังถล่มลงมา ต่อมาภายหลังสงครามโลกยุติลง รัฐบาลไทยได้ขอซื้อทางรถไฟนี้ต่อจากประเทศอังกฤษ ด้วยเงินจำนวน 50 ล้านบาท เพื่อบูรณะซ่อมแซมในปี พ.ศ. 2489 การซ่อมในครั้งนั้นได้ยุบต่อม่อกลาง แล้วสร้างเป็นสะพานเหล็ก 2 ช่วง แทนของเดิม เปลี่ยนช่วงสะพานไม้เป็นสะพานเหล็ก รวมความยาวของสะพานทั้งสิ้น 322.90 เมตร

ปัจจุบันทางรถไฟสายมรณะและสะพานข้ามแม่น้ำแคว ได้กลายเป็นสัญลักษณ์หนึ่งที่สำคัญของจังหวัดกาญจนบุรี ที่ได้รับการยกย่องให้เป็น "สัญลักษณ์แห่งสันติภาพ" เนื้อเรื่องของรถไฟสายมรณะแห่งนี้ ได้ถูกนำไปสร้างเป็นภาพยนตร์ฮอลลีวูด เรื่อง The Bridge on the River Kwai ในปี พ.ศ. 2500 ซึ่งสร้างมาจากนิยายในชื่อเดียวกัน และภาพยนตร์เรื่อง "The Railway Man แค้นสะพานข้ามแม่น้ำแคว" ในปีพ.ศ. 2556 ซึ่งสร้างมาจากชีวประวัติของเชลยศึก ผู้ร่วมสร้างสะพานข้ามแม่น้ำแคว นอกจากนี้ทางจังหวัดกาญจนบุรีได้มีการจัดงานสัปดาห์สะพานข้ามแม่น้ำแควขึ้นประจำปีทุกปี โดยมีการแสดงสีเสียดเพื่อย้อนรำลึกถึงสงครามโลกครั้งที่ 2

ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวกับการทางรถไฟสายมรณะแห่งนี้ ด้วยบรรพบุรุษของผู้วิจัยมีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยนายเจือ เงินบาท คุณตาของผู้วิจัย เคยได้ทำหน้าที่เป็นกรรมธิการกองทัพนู่นในประเทศไทย และในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นคนจังหวัดกาญจนบุรี ฝืนดินที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน อดีตเคยเป็นค่ายเฉลยศึก ทำให้ผู้วิจัยเกิดแรงบันดาลใจในออกแบบเครื่องประดับร่วมสมัย ทั้งนี้ นิยามเครื่องประดับสำหรับผู้วิจัย คือ วัตถุที่แสดงออกถึงความเจ็บปวดและความรุนแรงที่ไร้ซึ่งอิสรภาพ เพื่อผู้ที่สวมใส่หรือพบเห็นจะระลึกถึงเหตุการณ์สำคัญในการสร้างทางรถไฟสายมรณะแห่งนี้

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาประวัติศาสตร์การก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะ จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อเป็นแรงดลใจในการออกแบบบทแสดงศิลปะเครื่องประดับ
2. ออกแบบบทแสดงศิลปะเครื่องประดับที่แสดงออกถึงความเจ็บปวดและความรุนแรงที่ไร้ซึ่งอิสรภาพ
3. เพื่อส่งเสริมให้ผู้สวมใส่หรือพบเห็นบทแสดงศิลปะเครื่องประดับนี้ ระลึกถึงเหตุการณ์สำคัญในการสร้างทางรถไฟสายมรณะ

สมมติฐานของการศึกษา

ผู้วิจัย ออกแบบเครื่องประดับร่วมสมัยโดยถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกและเรื่องราวเกี่ยวกับสงครามโลกครั้งที่ 2 การก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะผ่านกระบวนการทางศิลปะ เพื่อให้ผู้สวมใส่หรือพบเห็นเครื่องประดับร่วมสมัยนี้ ระลึกถึงเหตุการณ์สำคัญในการสร้างทางรถไฟสายมรณะ

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาประวัติศาสตร์ทางรถไฟสายมรณะ สู่การออกแบบเครื่องประดับร่วมสมัย เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

- 5.1 ขอบเขตการศึกษาด้านเนื้อหาข้อมูล
 - 5.1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะ จังหวัดกาญจนบุรี
 - 5.1.2 ข้อมูลวัสดุที่ใช้ในการออกแบบเครื่องประดับร่วมสมัย
 - 5.1.3 ข้อมูลด้านศิลปะและการออกแบบ
- 5.2 ขอบเขตการศึกษาด้านสถานที่

- 5.2.1 สถานีรถไฟกาญจนบุรี
- 5.2.2 สะพานแควใหญ่
- 5.2.3 ค่ายเชลยศึก
- 5.2.4 อนุสาวรีย์ทหารญี่ปุ่น
- 5.2.5 สุสานเขาช่องไก่
- 5.2.6 สุสานสัมพันธมิตรดอนรัก
- 5.2.7 ถ้ำกระแสน
- 5.2.8 ช่องเขาขาดเขาปูน
- 5.2.9 ศูนย์ฝึกวิชาชีพเจียรไนนิล จังหวัดกาญจนบุรี

5.3 ขอบเขตการศึกษาด้านประชากร

1. ทายาทนายเจือ เงินบาท อดีตกรรมกรไทยในกองทัพญี่ปุ่น และเจ้าของผืนที่ค่ายเชลยศึกในสงครามโลกครั้งที่ 2 บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว ตำบลบ้านท่ามะขาม จังหวัดกาญจนบุรี
2. ทายาทนายบุญผ่อง สิริเวชชะพันธ์ นักวิชาการ ประชากรชุมชนปากแพรก

ขั้นตอนการศึกษา

1. ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล
 - 1.1 รวบรวมข้อมูลเอกสาร
 - 1) ทบทวนข้อมูลแนวความคิด ทศนคติและประสบการณ์เกี่ยวกับแรงบันดาลใจ
 - 2) รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะ จังหวัดกาญจนบุรี
 - 3) รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวัสดุที่ใช้ในการออกแบบเครื่องประดับร่วมสมัย
2. รวบรวมข้อมูลจากการใช้เครื่องมือ
 - 2.1 แบบสัมภาษณ์คนในชุมชนปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี โดยการเก็บข้อมูลกับ ทายาทนายเจือเงินบาท อดีตกรรมกรไทยในกองทัพญี่ปุ่น และเจ้าของผืนที่ค่ายเชลยศึกในสงครามโลกครั้งที่ 2 บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว ตำบลท่ามะขาม จังหวัดกาญจนบุรี, ทายาทนายบุญผ่อง สิริเวชชะพันธ์ นักวิชาการ ประชากรชุมชนปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี
 - 2.2 การจดบันทึกมูลต่างๆ
3. รวบรวมข้อมูลจากการลงพื้นที่
 - 3.1 การลงพื้นที่สถานที่สำคัญในการสืบค้นข้อมูลเพื่อเก็บรวบรวม

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้และสังเคราะห์ข้อมูลสู่แนวความคิดในการออกแบบเครื่องประดับร่วมสมัย

3.3 ออกแบบเครื่องประดับร่วมสมัย

3.3.1 การร่างแบบตามแนวความคิด

3.3.2 กำหนดเทคนิคในการออกแบบเครื่องประดับร่วมสมัย

3.3.3 ร่างแบบ 2 มิติ ดูความงามด้านทัศนศิลป์ของรูปแบบ ความสอดคล้องในแนวความคิด

3.3.4 สร้างแบบจำลอง 3 มิติ ศึกษาวัสดุและเทคนิคการออกแบบเครื่องประดับร่วมสมัยไปพร้อมกับการวิเคราะห์ขนาดและความเป็นไปได้ในการขึ้นรูปผลงานพร้อมทั้งดูความงามด้านทัศนศิลป์

3.3.5 นำเสนอเครื่องประดับร่วมสมัย 3 มิติ ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อรับคำแนะนำในการแก้ไข

3.3.6 ดำเนินการทำเครื่องประดับร่วมสมัยตามรูปแบบของแบบจำลอง 3 มิติ ที่ผ่านการวิเคราะห์ และได้รับการอนุมัติจากอาจารย์ที่ปรึกษา

3.4 ประเมินผลการออกแบบเครื่องประดับร่วมสมัย

3.5 วิเคราะห์และอภิปรายผลการศึกษา

3.6 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

เวลาที่ใช้ในการวิจัย ประมาณ 12 เดือน

คิดว่าจะเริ่มงานวิจัย ตั้งแต่เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2565

และเสนอวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ ภายในเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2566

วิธีการศึกษา

1. ข้อมูลปฐมภูมิ ข้อมูลภาคสนามจากการลงพื้นที่และสัมภาษณ์

1.1 ข้อมูลจากการลงพื้นที่ชุมชนแม่น้ำแคว โดยการเก็บข้อมูลกับทายาทนายเจือเงินบาท อดีตกรรมกรไทยในกองทัพญี่ปุ่น และเจ้าของผืนที่ค้าขายเชลยศึกในสงครามโลกครั้งที่ 2 บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว ตำบลบ้านท่ามะขาม จังหวัดกาญจนบุรี ลงพื้นที่ชุมชนปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี โดยการเก็บข้อมูลกับ ทายาทนายบุญผ่อง สิริเวชชะพันธ์ นักวิชาการ ประชากรชุมชนปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี

1.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่ชุมชนแม่น้ำแคว โดยการเก็บข้อมูลกับทายาทนายเจือเงินบาท อดีตกรรมกรไทยในกองทัพญี่ปุ่น และเจ้าของผืนที่ค้าขายเชลยศึกในสงครามโลกครั้งที่ 2

บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว ตำบลบ้านท่ามะขาม จังหวัดกาญจนบุรี ลงพื้นที่ชุมชนปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี โดยการเก็บข้อมูลกับ ทายาทนายบุญผ่อง สิริเวชชะพันธ์ นักวิชาการ ประชากรชุมชนปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี

2. ข้อมูลทฤษฎีภูมิ ข้อมูลภาคเอกสารและสื่อสิ่งพิมพ์ อิเล็กทรอนิกส์แบ่งเป็น 3 ส่วน

2.1. ข้อมูลเบื้องต้นข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การก่อสร้างเส้นทางรถไฟสาย มรณะ จังหวัดกาญจนบุรี

2.2 ข้อมูลวัสดุที่ใช้ในการออกแบบเครื่องประดับร่วมสมัย

2.3 ข้อมูลการออกแบบเครื่องประดับ

แหล่งข้อมูล

1. การสืบค้นข้อมูลภาคเอกสาร ในหอสมุดแห่งชาติรัชชมังคลาภิเษกกาญจนบุรี สำนักงาน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

2. การลงพื้นที่สัมภาษณ์ เก็บข้อมูลกับ ทายาทนายเจือ เงินบาท อดีตกรรมกรไทยในกองทัพ ญี่ปุ่น และเจ้าของผืนที่ค่ายเชลยศึกในสงครามโลกครั้งที่ 2 บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว ตำบลบ้านท่ามะขาม จังหวัดกาญจนบุรี ลงพื้นที่ชุมชนปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี โดยการเก็บข้อมูลกับ ทายาทนายบุญผ่อง สิริเวชชะพันธ์ นักวิชาการ ประชากรชุมชนปากแพรก และนางกิมไฉ่ สิริพฤกษา ตำแหน่ง ประธานศูนย์ฝึกวิชาชีพเจียรระโนนนิล จังหวัดกาญจนบุรี

อุปกรณ์

1. โทรศัพท์มือถือ
2. เครื่องบันทึกเสียง
3. คอมพิวเตอร์พกพา
4. กระดาษร่าง
5. สมุดบันทึก
6. วัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับรางรถไฟ

ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการวิจัย

(โดยประมาณ) 100,000 บาท

การเสนอผลงาน

1. ผลงานเครื่องประดับร่วมสมัย
2. วิธีโอกระบวนการทำงาน
3. เล่มวิทยานิพนธ์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

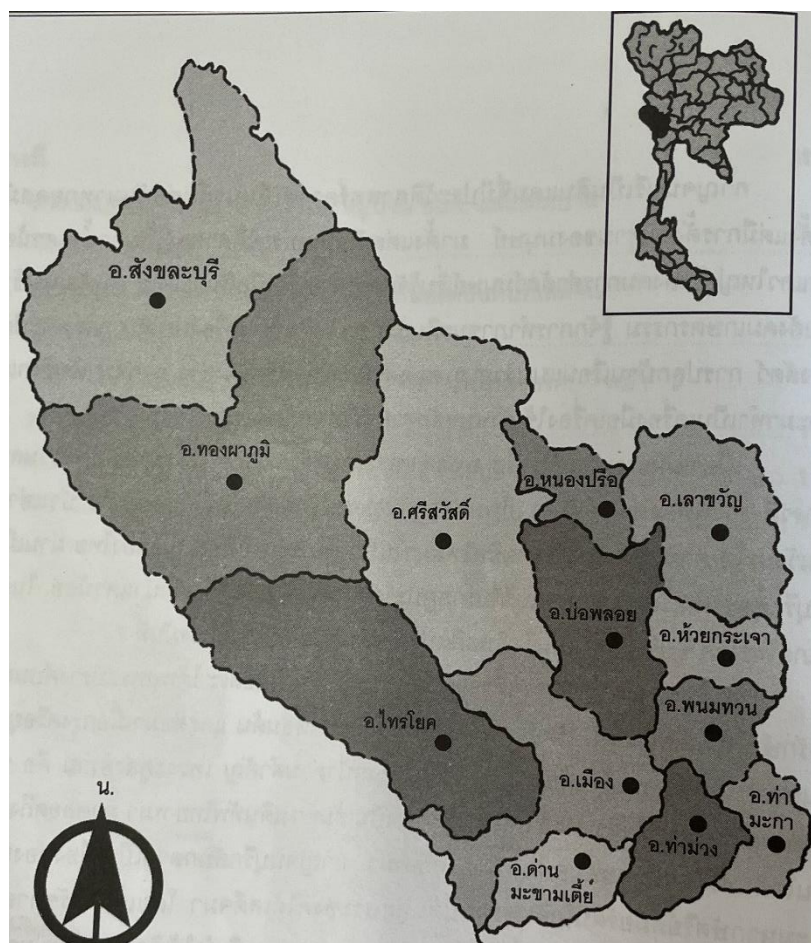
1. ประวัติความเป็นมาจังหวัดกาญจนบุรีและทางรถไฟสายมรณะ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบผลิตเครื่องประดับ
3. ข้อมูลเกี่ยวกับวัสดุที่ใช้ในงานวิจัย

ประวัติความเป็นมาจังหวัดกาญจนบุรีและทางรถไฟสายมรณะ

ประวัติความเป็นมาของกาญจนบุรี

วราชู สุวรรณฤทธิ์ (2545, หน้า 1-13) กาญจนบุรีเป็นดินแดนที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาสืบต่อกันมาทุกยุคสมัยเริ่มตั้งแต่มีการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ มาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่ริมลำน้ำแควน้อยและแควใหญ่ ในสังคมการล่าสัตว์มนุษย์เริ่มรู้จักการทำเครื่องมือหินกะเทาะ จนพัฒนาเข้าสู่สมัยสังคมเกษตรกรรม รู้จักการทำภาชนะดินเผา ขวานหินขัด เครื่องประดับ การเพาะปลูกเลี้ยงสัตว์ การปลูกบ้านเรือนแบบง่าย ตลอดจนการทำพิธีกรรมต่าง ๆ ต่อมาเริ่มรู้จักเอาโลหะมาทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ ดังพบหลักฐานที่บ้านดอนตาเพชร เมื่อวัฒนธรรมอินเดีย คือ พุทธศาสนาแพร่หลายเข้าสู่ดินแดนสุวรรณภูมิ ในสมัยทวารวดี ราวพุทธศตวรรษที่ 11 ก็พบหลักฐานชุมชนโบราณสมัยนี้ที่บ้านพงตึก บ้านท่าหวีบ้านวังปะโท ภายหลังขอมได้ขยายอิทธิพลมาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ผ่านเมืองลพบุรี สุพรรณบุรีเข้าสู่กาญจนบุรีก็ปรากฏปราสาทเมืองสิงห์ขึ้นที่ริมลำน้ำแควน้อย ในเขตอำเภอไทรโยค ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นอิทธิพลศิลปะขอมในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 จนไทยสามารถรวบรวมตั้งอาณาจักรสุโขทัยขึ้นเป็นอิสระ ได้พบพระปรางค์บนยอดเขารักษ์ที่บ้านดอนแสลบ เป็นศิลปะสุโขทัยหรืออยุธยาตอนต้น และต่อมาเมื่อกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีกาญจนบุรีจึงต้องกลายเป็นเมืองหน้าด่านสำคัญ เพราะคู่สงคราม คือ พม่า เส้นทางด่านพระเจดีย์สามองค์ เส้นทางบ่อตี่ เป็นเส้นทางเดินทัพไทย-พม่า มาตลอดถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นจนถึงสิ้นสงครามไทย-พม่า กาญจนบุรีก็กลับกลายเป็นเมืองท่องเที่ยวพระมหากษัตริย์สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นทุกพระองค์ได้เสด็จมา โดยเฉพาะรัชกาลที่ 5 เสด็จประพาสน้ำตกไทรโยค เป็นที่เลื่องลือความงามของธรรมชาติ ทำให้เกิดเพลงเขมรไทรโยค เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2484 - 2488) กาญจนบุรีเข้ามาเกี่ยวข้องเมื่อญี่ปุ่น เกณฑ์เชลยศึกมาสร้างทางรถไฟไปพม่า โศกนาฏกรรมก็เกิดขึ้น เพราะเชลย

ศึกรวมทั้งกรรมกร ชาวต่างชาติต้องมาล้มตายในป่าเมืองกาญจนบุรีเป็นจำนวนมาก จึงเรียกทางรถไฟสายนี้ว่า "ทางรถไฟสายมรณะ" ยังปรากฏหลักฐานของอนุสรณ์สงคราม เช่น ทางรถไฟ สะพานข้ามแม่น้ำแคว โค้งมรณะ ตลอดจนสุสานของเหล่าเชลยศึกที่บ้านดอนรักและบ้านเขาปูน

ภาพที่ 1 แผนที่จังหวัดกาญจนบุรี แสดงการแบ่งเขตการปกครอง

ที่มา: วรวิธ สุวรรณฤทธิ (2545)

สภาพที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดกาญจนบุรี ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกสุดของประเทศไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ มาตามเส้นทางถนนเพชรเกษม สายนครปฐม-บ้านโป่ง ประมาณ 129 กิโลเมตร ที่ตั้งตามสภาพภูมิศาสตร์อยู่ใน ระหว่างเส้นรุ้งที่ 13 องศา ถึง 15 องศา 40 ลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ 98 องศา 10 ลิปดา ถึง 99 องศา 52 ลิปดา ตะวันออก มีพื้นที่ทั้งหมด 19,486.148 ตารางกิโลเมตร หรือ 12,176,967 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่กว่า 70 เปอร์เซ็นต์ เป็นภูเขา มีอาณาเขตมากเป็นที่ 3 ของประเทศ รองจากจังหวัด

นครราชสีมา และจังหวัดเชียงใหม่ เป็นจังหวัดชายแดนทางด้านตะวันตกของไทย และมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศพม่า เป็นระยะทางตามแนวเทือกเขาตะนาวศรี ประมาณ 371 กิโลเมตร

อาณาเขตติดต่อกับบริเวณใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดตาก และอุทัยธานี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดสุพรรณบุรีและนครปฐม
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับประเทศพม่า
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดราชบุรี

คำขวัญประจำจังหวัดกาญจนบุรี

"แคว้นโบราณ ด่านเจดีย์ มณีเมืองกาญจน์ สะพานข้ามแม่น้ำแคว แหล่งแร่ น้ำตก"

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดกาญจนบุรี แบ่งออกเป็น 5 เขต ตามระดับความสูงดังนี้

1. บริเวณที่มีความสูงต่ำกว่า 100 เมตร ประกอบด้วยพื้นที่ในบริเวณลุ่มน้ำลำตะเพิน ที่ราบเชิงเขา ติดต่อกับที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาและบริเวณลุ่มน้ำแม่กลองในบริเวณที่กล่าวมาเป็นตะพักแม่น้ำที่ถูกแผ้วถางเป็นพื้นที่ที่ใช้ในการเพาะปลูกมาเป็นเวลานานอยู่ในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอท่าม่วง อำเภอท่ามะกา และอำเภอพนมทวน
2. บริเวณที่มีความสูง 100 - 400 เมตร ประกอบด้วยภูเขาที่มีความสูงไม่มากนักพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบชายเขาที่อยู่ต่อเนื่องกับพื้นที่ราบ มีลักษณะลาดชัน เพราะการพังทลายของภูเขาหินปูน อยู่ในเขตท้องที่อำเภอไทรโยค อำเภอบ่อพลอย และอำเภอศรีสวัสดิ์
3. บริเวณที่มีความสูง 400 - 1,000 เมตร เป็นเขตภูเขาสูงในลุ่มแม่น้ำแควน้อยและแควใหญ่ ประกอบด้วยภูเขาขนาดเล็กและขนาดใหญ่เป็นแนวยาวสลับด้วยร่องน้ำขนาดเล็กเป็นเขตที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยสัตว์ป่าและป่าไม้ธรรมชาติ อยู่ในเขตอำเภอสังขละบุรี อำเภอทองผาภูมิ อำเภอศรีสวัสดิ์ และอำเภอเมืองบางส่วน
4. บริเวณที่มีความสูง 1,000 - 1,400 เมตร เป็นเขตภูเขาสูงทางเหนือของจังหวัด เป็นเขตภูเขาและป่าไม้สำคัญของจังหวัด อยู่ในเขตอำเภอสังขละบุรี อำเภอทองผาภูมิ และอำเภอศรีสวัสดิ์
5. บริเวณที่มีความสูงเกินกว่า 1,400 เมตร เป็นเขตที่ประกอบด้วยภูเขาสูงเกินกว่า 1,400 เมตรขึ้นไป เช่น เขาใหญ่ เขาเคลง เป็นต้น

ลักษณะทางธรณีวิทยา

ในทางธรณีวิทยา ลักษณะของจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งอยู่ในเขตภาคตะวันตกของไทยเกิดจากการเคลื่อนไหวของเปลือกโลกหลายครั้งด้วยกัน โดยครั้งแรกเกิดขึ้นในตอนปลายของมหายุคพาลีโอโซอิกต่อกับตอนต้นของมหายุคมีโอโซอิก ทำให้เปลือกโลกถูกบีบอัดยกตัวสูงขึ้นเป็นทิวเขา หินส่วนใหญ่ในภาคตะวันตกจึงมีอายุค่อนข้างเก่า ได้แก่ ชุดแก่งกระจาน ชุดราชบุรีชุดกาญจนบุรี ซึ่งล้วนเป็นหินมหายุคพาลีโอโซอิกทั้งสิ้น หินชุดเหล่านี้มีลักษณะเป็นดินดานหินปูน และหินทรายสลับกัน นอกจากนี้ยังมีหินแกรนิตไหลแทรกอยู่ในบางบริเวณด้วย บริเวณที่เป็นหินปูนจะพบมากในจังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี และจังหวัดเพชรบุรีช่องเขาที่เป็นทางผ่านได้สะดวก ในสมัยโบราณเคยเป็นเส้นทางการค้าและเส้นทางเดินทัพระหว่างไทยพม่า ได้แก่ ช่องด่านพระเจดีย์สามองค์ เขตอำเภอสังขละบุรี ช่องบ้องตี้ เขตอำเภอไทรโยคจังหวัดกาญจนบุรี และช่องสันพร้าว หรือช่องสิงขร ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

แม่น้ำที่สำคัญ

แม่น้ำที่สำคัญในจังหวัดกาญจนบุรี มี 3 สายด้วยกัน คือ

1. แม่น้ำแควใหญ่ ต้นน้ำเกิดจากทิวเขาถนนธงชัยตอนปลายเขตแดน จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดตาก และจังหวัดอุทัยธานี ไหลลงมาทางใต้ผ่านอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก เขตทุ่งใหญ่นเรศวร จังหวัดอุทัยธานี ต่อกับอำเภอศรีสวัสดิ์ และอำเภอเมืองกาญจนบุรี ไหลมารวมกับแม่น้ำแควน้อยที่ตำบลปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี เป็นแม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำแควใหญ่มีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า แม่น้ำศรีสวัสดิ์ ความยาวประมาณ 450 กิโลเมตร
2. แม่น้ำแควน้อย ต้นน้ำเกิดจากบริเวณทุ่งใหญ่นเรศวร อำเภอสังขละบุรี โดยมีลำน้ำรันตี ลำน้ำซองกาเลีย ทางเขาตะนาวศรีมีลำน้ำบิคลี่ ลำน้ำทั้ง 3 ไหลมารวมกัน บริเวณที่ลำน้ำทั้ง 3 ไหลมารวมกันเรียกว่า "สามสบ" เป็นต้นแม่น้ำแควน้อยหรือแควไทรโยคไหลผ่านอำเภอสังขละบุรี อำเภอทองผาภูมิ อำเภอไทรโยค และอำเภอเมืองกาญจนบุรี มารวมกับแม่น้ำแควใหญ่ที่ตำบลปากแพรก รวมระยะทางประมาณ 315 กิโลเมตร
3. แม่น้ำแม่กลอง เริ่มต้นจากที่แม่น้ำแควน้อยและแควใหญ่มาบรรจบกันที่ปากแพรก ไหลผ่านอำเภอเมือง อำเภอท่าม่วง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี เข้าสู่จังหวัดราชบุรีที่อำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม เข้าเขตจังหวัดสมุทรสงคราม จนไปออกทะเลรวมระยะทางยาว 140 กิโลเมตร อยู่ในเขตจังหวัดกาญจนบุรี 40 กิโลเมตร

แหล่งต้นน้ำลำธารและแหล่งน้ำที่สำคัญ

แหล่งต้นน้ำลำธารของจังหวัดกาญจนบุรี ที่สำคัญได้แก่ ลำน้ำวันดี ลำน้ำของกาเลียลำน้ำบิคลี่ ลำน้ำน้อย ลำน้ำภาชี ลำน้ำโจน ห้วยแม่ละมุน ลำตะเพิน ฯลฯ

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศทางตะวันตก มีสภาพภูมิศาสตร์แบบทุ่งหญ้าเมืองร้อน (Swanna Cimate) แต่มีฝนตกน้อยกว่าภาคอื่น ๆ ของไทย ทั้งนี้เนื่องจากมีภูเขาถนนธงชัย และทิวเขาตะนาวศรี กำบังลมที่พัดมาจากอ่าวเบงกอล ทะเลอันดามันในฤดูลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ บริเวณพื้นที่ของภาคตะวันตกจึงเป็นเขตพื้นที่อับฝน และมีฝนตกน้อย

เขตการปกครอง

จังหวัดกาญจนบุรี แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 13 อำเภอ 95 ตำบล 905 หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 95 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่งเทศบาลตำบล 27 แห่ง

ตารางที่ 1 จำนวนอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน อบต. และเทศบาล จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	อบต.	เทศบาล	เนื้อที่ (ตร.กม.)
1	เมืองกาญจนบุรี	11	98	11	4	1,236.280
2	ท่าม่วง	13	113	13	4	610.970
3	ท่ามะกา	16	151	16	6	304.809
4	พนมทวน	8	95	8	2	535.777
5	ทองผาภูมิ	7	44	7	1	3,655.171
6	ไทรโยค	7	53	7	2	2,728.922
7	บ่อพลอย	6	75	6	2	967.215
8	สังขละบุรี	3	20	3	1	3,349.383
9	ศรีสวัสดิ์	6	33	6	1	3,295.950
10	เลาขวัญ	7	78	7	2	831.140
11	ด่านมะขามเตี้ย	4	38	4	1	807.140
12	หนองปรือ	3	39	3	1	502.231
13	ห้วยกระเจา	4	67	4	-	622.000
รวม	13	95	905	95	27	19,483.148

ที่มา: วรวิธ สุวรรณฤทธิ์ (2545)

แร่ธาตุ

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ ทรัพยากรแร่ ในบริเวณเทือกเขาตะนาวศรีและเทือกเขาถนนธงชัย กาญจนบุรีมีรายได้จากการเก็บค่าภาคหลวงร้อยละ 65 ของปริมาณแร่ในภาคตะวันตก แร่ที่มีการสำรวจและขุดค้นขึ้นมาใช้และส่งออก ได้แก่

1. ดีบุก พบที่ตำบลหนองศรีมงคล ตำบลวังกระแจะ อำเภอไทรโยค
2. วุลแฟรม พบที่ตำบลปลี๊อ อำเภทองผาภูมิ
3. ซีไลต์ พบที่ตำบลปลี๊อ อำเภทองผาภูมิ
4. ตะกั่ว เงิน สังกะสี พบที่ตำบลชะแล ตำบลท่าขนุน อำเภทองผาภูมิ
5. พลวง พบที่ตำบลปรังเผล ตำบลท่าทุ่งนา อำเภทองผาภูมิ
6. ฟลูออไรต์ พบที่ตำบลวังไผ่ อำเภอห้วยกระเจา และตำบลท่ากระดาน อำเภอศรีสวัสดิ์

7. โดโลไมต์ พบที่ตำบลปากแพรก ตำบลเกาะสำโรง ตำบลวังด้ง อำเภอเมืองกาญจนบุรี
8. ฟอสเฟต พบที่ตำบลวังเย็น อำเภอเมือง ตำบลพังตรุ อำเภอท่าม่วง
9. ดินขาว พบที่ตำบลกลอนโต อำเภอด่านมะขามเตี้ย ตำบลบ้านใหม่ อำเภอท่าม่วง
10. เฟลด์สปาร์ พบที่ตำบลหนองศรีมงคล อำเภอไทรโยค ตำบลเขาโจด อำเภอศรีสวัสดิ์
11. แกรนิต พบที่ตำบลพังตรุ อำเภอท่าม่วง ตำบลปรังเผล อำเภอสังขละบุรี
12. หินปูน พบที่ตำบลพังตรุ ตำบลหนองตากยา ตำบลเขาน้อย อำเภอท่าม่วง ตำบลกลอนโต อำเภอด่านมะขามเตี้ย
13. หินอ่อน พบที่ตำบลบ้านเก่า ตำบลเกาะสำโรง อำเภอเมืองกาญจนบุรี
14. รัตนชาติ พบที่อำเภอบ่อพลอย

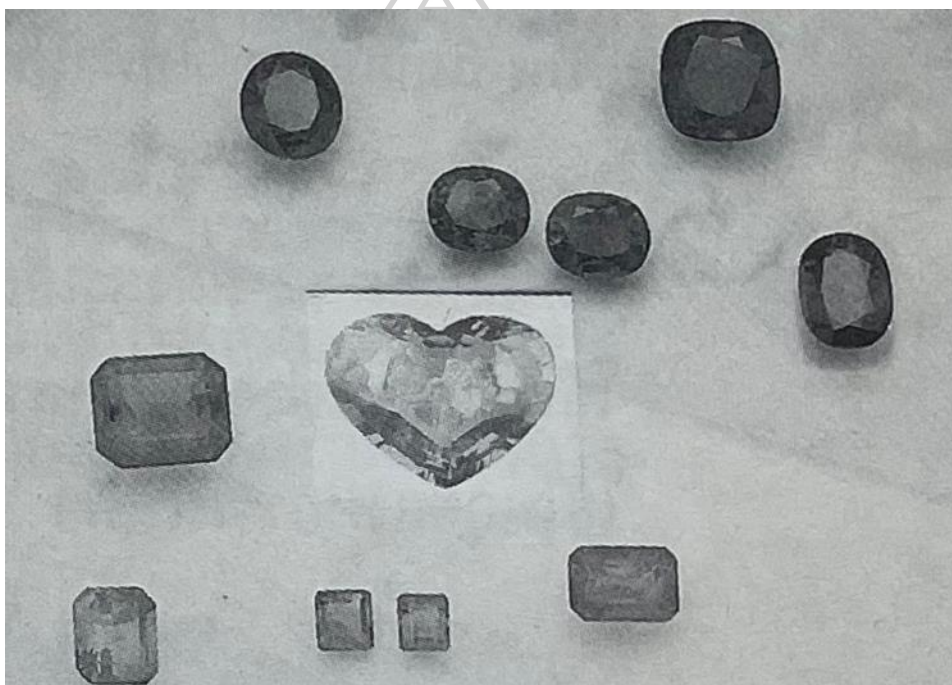
แร่ธาตุและรัตนชาติ

แร่ธาตุและรัตนชาติมีอุดมสมบูรณ์มากมายหลายชนิด พบกระจายอยู่ทางตอนเหนือและตะวันตกของจังหวัดในท้องที่อำเภอเมือง ท่าม่วง ท่ามะกา บ่อพลอย ศรีสวัสดิ์ ไทรโยค ทองผาภูมิ สังขละบุรี และอำเภอด่านมะขามเตี้ย โดยเฉพาะในเขตอำเภอบ่อพลอย เป็นแหล่งพลอยสีน้ำเงินที่มีชื่อเสียงไปทั่วโลก นอกจากนี้ยังพบแร่ดีบุก วุลแฟรม ตะกั่ว พลวง เงิน ฟอสเฟต แร่ดินขาว เฟลด์สปาร์ แบไร โดโลไมต์ แคลไซต์ แร่หินอ่อน แร่รัตนชาติ เช่นพลอยไพลิน นิลตะโก นิลเสียน รวมทั้งแร่พลอย ได้แก่ โคลัมไบต์ แทบทาไลต์ โมนาไซต์ อิลเมไนต์ และซีโนไทม์ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมชนิดที่สำคัญ

เดิมการทำเหมืองแร่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณได้พบตะกรันจากการถลุงแร่ตะกั่วจากแหล่งโบราณคดีต่าง ๆ พบว่ามีอายุประมาณ 800-1,600 ปีมาแล้ว ต่อมาในเขตบ้านบ่อพลอย พบว่ามีนิลและหินสีต่าง ๆ อยู่เกลื่อนกลาดในลำห้วยและเนินเขาคนที่เที่ยวป่าล่าสัตว์พบจึงนำติดตัวไปโดยเข้าใจว่าเป็นหินสีธรรมชาติไม่มีราคา ต่อมาความทราบถึงกรมการเมืองกาญจนบุรี บทรอบว่าหินสีต่าง ๆ เป็นพลอยสีจึงแต่งตั้งชาวกะเหรี่ยง เป็นหัวหน้าปกครอง ทำหน้าที่รวบรวมส่วยไปกาญจนบุรีปีละครั้ง และเจ้าเมืองกาญจนบุรี ได้ส่งส่วยพลอยดังกล่าวไปกรุงเทพฯ และได้มีพวกข่า พม่า รามัญ แยก จีน ไทย ทราบว่าบ้านบ่อพลอยมีพลอยสีต่าง ๆ จึงขอสัมปทานขุดหาแร่พลอย อายุสัมปทาน 3 ปี ซึ่งได้ยกเลิกสัมปทานเมื่อ พ.ศ. 2477 ปัจจุบันมีการเปิดสัมปทานใหม่ ทำเป็นเหมืองขนาดใหญ่ใช้เครื่องมือและเครื่องจักรทันสมัยโดยสำนักงานทรัพยากรธรณีจังหวัดดูแลรับผิดชอบด้านอาชญาบัตรสำรวจแร่ ประทานบัตรเหมืองแร่ การจำหน่ายและการถลุงแร่

แร่ธาตุที่สำคัญในจังหวัดกาญจนบุรีที่ได้มีการนำมาพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมเหมืองแร่ชนิดต่าง ๆ มีดังนี้

1. พลอยสีน้ำเงิน หรือที่ชาวกาญจนบุรีรู้จักกันดีว่า พลอยบ่อ เนื่องจากมีการขุดขึ้นมาจากใต้พื้นดิน เป็นหลุมลึก คล้ายการขุดบ่อน้ำ พลอยชนิดนี้เป็นแร่รัตนชาติ มีสีน้ำเงินเข้มไปจนถึงสีฟ้าจาง ๆ ภายในมีผลึกมาก เม็ดสีสม่ำเสมอ เคยมีผู้พบพลอยขนาดใหญ่มากถึง 2,250 กะรัต หรือขนาด 4 X 3.5 X 1.25 นิ้ว เมื่อนำมาเจียรระไนจะได้พลอยที่มีคุณภาพดี สีสวย มีความแกร่ง เทียบเท่ากับเพชร จึงมีชื่อเรียกว่า Blue Diamond และเป็นที่ยอมรับของชาวต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีพลอยสีเหลือง พลอยผักตบชวา สีเขียวคราม สีหมอกมัว บริเวณที่พบมากคือบริเวณพื้นที่ราบเชิงเขาในอำเภอบ่อพลอย และพบในลำน้ำรันตี ในเขตอำเภอสังขละบุรี มีพลอยสีสวยงามไม่แพ้พลอยบ่อ เรียกกันว่า เพชรรันตี ในปัจจุบันมีการสัมปทานและมี ทำเหมืองแร่พลอยเป็นจำนวนมากจนทำให้จำนวนพลอยน้ำดีนั้นหายากยิ่งขึ้น และมีราคาแพง

ภาพที่ 2 พลอยสีต่าง ๆ

ที่มา: คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ (2542)

2. นิล เป็นแร่รัตนชาติที่มีสีดำสนิท ขุดพบทั่วไปในบริเวณพื้นที่เขตอำเภอบ่อพลอย มีชื่อเรียกตามลักษณะ เช่น นิลตะโกมีสีดำสนิท นิลเสี้ยน มีเนื้อรอบนอกเป็นร่องขนาดถี่ ๆ เหมือนเสี้ยนไม้ และชานนิติน นิลเหล่านี้ชาวบ้านจะเรียกว่า ขี้พลอย เพราะพบอยู่กับพลอย ในสมัยก่อนไม่ค่อยมีราคา ชาวบ้านยังไม่รู้จักประโยชน์เนื่องจากขณะนั้นพลอยสีน้ำเงินยังหาได้ง่าย ครั้นพลอยสีน้ำเงินหายากขึ้น จึงได้นำนิลมาเจียรระไนทำเป็นเครื่องประดับ เช่น หัวแหวน ลูกประคำ สร้อยคอ เข็มกลัด เมื่อนำนิลมาเจียรระไนแล้วจะมีสีดำเป็นประกายมันวาวเหมือนแร่ชนิดต่าง ๆ มีดังนี้

ภาพที่ 3 นิล

ที่มา: คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ (2542)

ปัจจุบันมีการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์มากมายหลายชนิดทั้งประกอบเครื่องประดับ เช่น รูปสัตว์ รูปดอกไม้ หรือของที่ระลึก รูปสะพานข้ามแม่น้ำแคว รูปสุสานสงครามโลก รูปเจดีย์สามองค์ ตลอดจนทำตาพระพุทธรูป เป็นต้น ซึ่งจากเดิมเป็นต้นเพียงซี่พลอยไร้ค่า แต่ปัจจุบัน กลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศอีกชนิดหนึ่ง

3. แร่ตะกั่ว เป็นแร่ธาตุสีเทาเงินตะกั่ว สีผงละเอียด ผิวมันวาวแบบ โลหะ พบในแถบอำเภอ ศรีสวัสดิ์ ไทรโยค ทองผาภูมิและมีโรงงานถลุงอยู่บริเวณบ้านหนองแหน ตำบลวังดั่ง อำเภอเมืองกาญจนบุรี เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการทำแบตเตอรี่ทำตะกั่วบัดกรี โลหะตัวพิมพ์โลหะผสม ทำเข้าหล่อย่าง ใช้ทำผงตะกั่วแดง ตะกั่วเหลืองสำหรับเคลือบภาชนะ นอกจากนี้ยังใช้หุ้มสายเคเบิลที่ฝังใต้ดินอีกด้วย

4. แร่โดโลไมต์ เป็นแร่ธาตุที่มีผลึกรูปสี่เหลี่ยม ผิวหน้าโค้ง มีสีออกชมพู บางครั้งพบว่าไม่มีสี สีขาว ผิววาวคล้ายแก้วหรือมุก ทำปฏิกิริยากับกรดเกลือ ในจังหวัดกาญจนบุรีพบในเขตอำเภอเมือง อำเภอท่าม่วง อำเภอท่ามะกา ปัจจุบันได้มีการนำมาผลิตใช้ปรับสภาพดินเพื่อการเกษตร หรือใช้เป็นหินก่อสร้าง ใช้ทำปูนซีเมนต์บางชนิด และใช้ในอุตสาหกรรมทำแก้ว

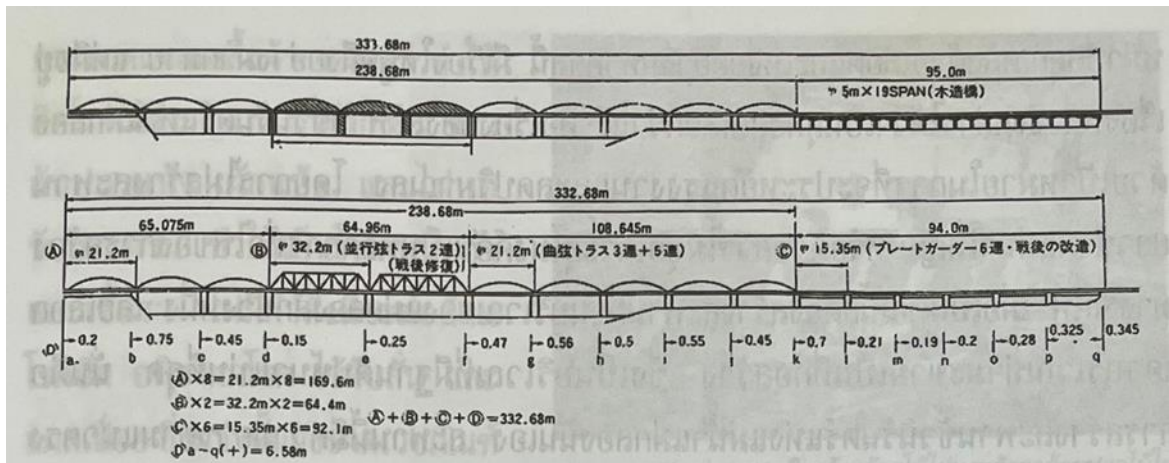
5. แร่เงิน มีลักษณะเป็นเส้น แผ่นบาง ๆ คล้ายกิ่งไม้ สีขาวหรือ สีเหลืองซีด ๆ สีผงละเอียด ผิวมันวาวแบบโลหะ มักพบปะปนในแร่ตะกั่วเกือบทุกแห่งใช้ทำภาชนะต่าง ๆ โลหะผสมเครื่องประดับ ทำตัวยาต่าง ๆ เช่น น้ำยาล้างและอัดรูป และใช้ในอุตสาหกรรมไฟฟ้า

6. แร่โมนาไซต์เป็นแร่ต้นชาติที่มีลักษณะคล้ายเม็ดทราย ผลึกส่วนใหญ่เล็กมาก สีเหลืองหรือสีเหลืองออกเขียวหรือน้ำตาลแดง ผิวมันวาว โปร่งแสง พบปะปนอยู่ตามแหล่งแร่ดีบุก และตามหาดทราย ท้องลำธารน้ำที่ใกล้ภูเขา ใช้ประโยชน์ในการทำอุตสาหกรรมหลอดไฟ โดยเฉพาะไส้หลอดหรือขั้วถ่าน

7. แร่โอลิเมนไนต์ เป็นแร่รัตนชาติ มีลักษณะผลึกเป็นแผ่นหนา หรือ เป็นชั้น ๆ ปกติมีเนื้อสมานแน่น สีดำแบบสีเหล็ก ผิววาวคล้ายโลหะ หรือกึ่งโลหะ อับแสง ถ้านำไปเผาจะมีคุณสมบัติเป็นแม่เหล็ก ในกาญจนบุรีพบมีสีคล้ายดีบุกมาก บางครั้งเรียก ขี้แร่ เป็นแผ่นบาง ๆ ซ้อนกัน เป็นแร่ที่ให้ธาตุไทเทเนียม สารประกอบไทเทเนียมออกไซด์ ใช้เป็นแม่สี และวัตถุดิบในการสร้างเครื่องบิน ทั้งส่วนที่เป็นโครงสร้างและเครื่องยนต์

การสร้างทางรถไฟและสะพานข้ามแม่น้ำแคว

วรวงศ์ สุวรรณฤทธิ (2544) กองทัพญี่ปุ่นได้ใช้แรงงานเชลยศึกสร้างเป็นสะพานไม้ชั่วคราวระดับห่างจากสะพานเหล็กปัจจุบันไปทางใต้น้ำประมาณ 100 เมตร เริ่มลงมือก่อสร้างเมื่อระดับน้ำในแม่น้ำลดลงในปลายเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2485 แล้วเสร็จในต้นเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2486 ใช้เวลาก่อสร้างประมาณ 3 เดือน ส่วนสะพานเหล็กต่อม่อคอนกรีตเสริมเหล็ก ติดตั้งสะพานเหล็ก 11 ช่วง ช่วงละ 20.80 เมตร ในตอนกลาง และสร้างสะพานไม้ต่อทางฝั่งน้ำด้านตะวันตก ลงมือก่อสร้างเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2486 โดยได้นำโครงเหล็กมาจากขบวนลำเลียงมาทางเรือเข้ามาตามลำน้ำแม่กลองนำมาประกอบด้วยแรงงานเชลยศึก สะพานคอนกรีตสร้างเสร็จเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2486 ใช้เวลาก่อสร้างประมาณ 7 เดือน เมื่อสร้างสะพานถาวรแล้วเสร็จ ฝ่ายไทยได้ขอให้ทหารญี่ปุ่นรื้อสะพานไม้ออก เนื่องจากราษฎรร้องเรียนมาว่า เรือแพสัญจรผ่านไปมาไม่ได้เพราะสะพานไม้ต่ำ ฝ่ายญี่ปุ่นจึงทำการรื้อสะพานไม้ที่สร้างไว้ตอนแรกนั้นออก ทำการรื้อเสร็จเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ.

ภาพที่ 4 แผนผังการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำแคว

ที่มา: สงครามมหาเอเชียบูรพา : กาญจนบุรี (2544)

ต่อมาถูกฝ่ายสัมพันธมิตรโจมตีอย่างหนักเพื่อตัดการลำเลียง โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2487 เป็นต้นไป สะพานข้ามแม่น้ำแควได้ถูกฝ่ายสัมพันธมิตรทิ้งระเบิดหลายครั้ง ครั้งที่ถูกระเบิดอย่างหนัก ทำให้เสียหายถึงกับสะพานช่วงกลางพังลงคือ เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2487 คาซุยา ชูกาโมโตะ อดีตนายทหารญี่ปุ่นผู้ควบคุมการสร้างทางรถไฟสายมรณะและสะพานข้ามแม่น้ำแคว กล่าวว่า "...การสร้างทางรถไฟสายไทย-พม่าที่คลุกเคล้าด้วยเลือดและเหงื่ออย่างมหาศาลนี้ มีเรื่องให้พูดถึงอย่างมากมาย เรื่องหนึ่งซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นสุดยอดเลยก็ว่าได้ คือเรื่องของสะพานชั่วคราวชั่วคราว ด้วยเป้าหมายในการที่จะประหยัดแรงงานและลดปริมาณลง โดยการไม่สร้างยาวข้ามแม่น้ำใหญ่ หรือด้วยการไม่ขุดเจาะอุโมงค์อันเป็นหลักการทั่วไปของการสร้างทางรถไฟ เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ต้องสร้างสะพานผ่านบริเวณของแม่กลองสักช่วงหนึ่ง เลยเอาบริเวณท่ามะขามเป็นที่ก่อสร้าง ซึ่งเป็นบริเวณที่มีฐานดินหนาแน่นที่สุด นั่นคือ สะพานชั่วคราวแห่งแม่น้ำแม่กลองนั่นเอง สะพานนี้มี ความยาวประมาณ 300 เมตร"

ภาพที่ 5 สะพานข้ามแม่น้ำแควที่บ้านท่ามะขาม ข้ามแม่น้ำแควใหญ่
ที่มา: สงครามมหาเอเชียบูรพา : กาญจนบุรี (2544)

สะพานข้ามแม่น้ำแควมีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วโลก เพราะปีแอร์ บูล นักประพันธ์ชาวฝรั่งเศส นำมาเขียนเป็นนิยายที่พูดถึงประวัติศาสตร์เกี่ยวกับทางรถไฟสายไทย-พม่าและต่อมามีผู้นำไปสร้างภาพยนตร์ชื่อเรื่อง "Bridge Over The River Kwae" โดยการ นำของดาราที่มีชื่อ เช่น อเล็กซ์ กิเนส วิลเลียม โฮลเดน ในปัจจุบันประมาณปลายเดือนพฤศจิกายน มีงานการแสดงแสงเสียงทุกปี เพื่อระลึกถึงความโหดร้ายของสงครามและเพื่อการท่องเที่ยว

ภาพที่ 6 บริเวณซากสะพานไม้ที่ญี่ปุ่นสร้างข้ามแม่น้ำแควใหญ่
เพื่อหลีกเลี่ยงยุทธปัจจัยไปก่อนที่จะสร้างสะพานคอนกรีตถาวร
ที่มา: สงครามมหาเอเชียบูรพา : กาญจนบุรี (2544)

จำนวนผู้ก่อสร้างทางรถไฟ

จำนวนผู้ที่ทำการก่อสร้างทางรถไฟสายนี้ มีจำนวนทั้งหมดประมาณ
176,000 คน แยกได้ดังนี้

● ญี่ปุ่น	15,000	คน
● อังกฤษ	30,000	คน
● ฮอลันดา (ดัตช์)	18,000	คน
● ออสเตรเลีย	13,000	คน
● กรรมกร	100,000	คน
รวม	176,000	คน

จำนวนผู้เสียชีวิต

จำนวนผู้เสียชีวิตในการก่อสร้างทางรถไฟที่กาญจนบุรี มีดังนี้

- ญี่ปุ่น 1,000 คน
- เซลยศึก 10,000 คน
- กรรมกร 30,000 คน

-ไทย BURMA-THAI RAILWAY		ทั้งหมด	มรณกรรม
		TOTAL	DEATHS
แรงงานชาวเอเชีย ASIAN LABOURERS		80,000 ±	80,000 ±
ชาวอังกฤษ BRITISH P.O.W.		30,000	6,540
ชาวฮอลันดา DUTCH P.O.W.		18,000	2,830
ชาวออสเตรเลีย AUSTRALIAN P.O.W.		13,000	2,710
ชาวอเมริกัน AMERICAN P.O.W.		700 ±	356 (BURIED IN U.S.A.)
ชาวญี่ปุ่น JAPANESE		15,000	1,000
ชาวเกาหลี KOREAN			

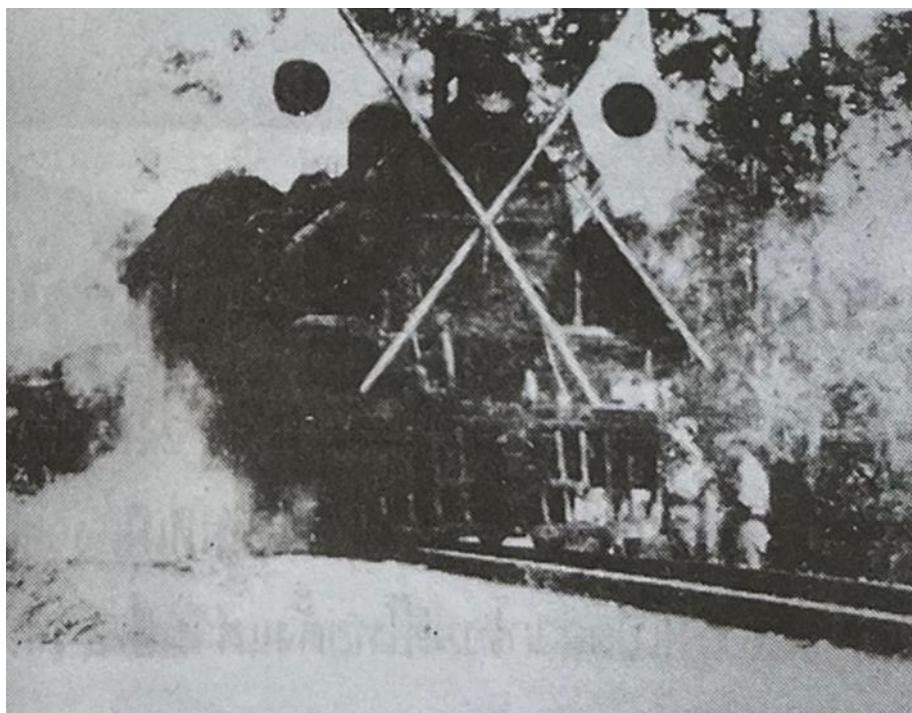
(55km)

ภาพที่ 7 จำนวนผู้เสียชีวิต

ที่มา: สงครามมหาเอเชียบูรพา : กาญจนบุรี (2544)

การเฉลิมฉลองทางรถไฟ

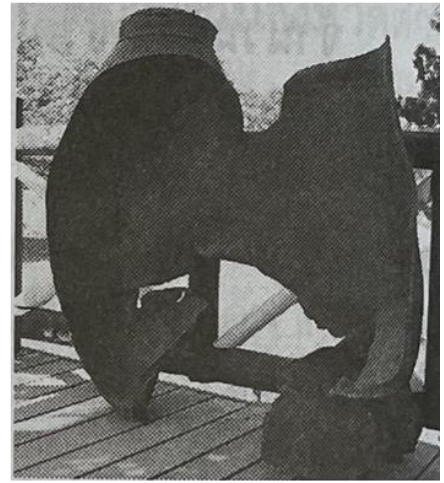
ทางรถไฟสร้างเสร็จลงในวันที่ 17 ตุลาคม เป็นเวลา 1 ปีพอดีเป็นวันสำคัญที่เซลยถูกจับตัวมา เมื่อทางรถไฟ เมื่อทางรถไฟสร้างเสร็จมาบรรจบกันที่หลักกิโลเมตรที่ 254 ได้มีการเฉลิมฉลองความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ทันทีนั้นญี่ปุ่นดีใจมากเพราะกำหนดการสร้างทางรถไฟกำหนดไว้ 3 ปี แต่ญี่ปุ่นก็เร่งสร้างโดยใช้เวลาเพียงปีเศษเท่านั้น

ภาพที่ 8 ญี่ปุ่นเฉลิมฉลองเมื่อสร้างทางรถไฟเสร็จ

ที่มา: สงครามมหาเอเชียบูรพา : กาญจนบุรี (2544)

เพื่อเป็นที่ระลึกในงานขึ้นสำคัญนี้ มีการถ่ายรูปคนงานญี่ปุ่นได้คัดเอาคนที่แข็งแรงล่ำสันจากค่ายต่าง ๆ ที่หลงเหลืออยู่ไปรวมกันก็โลเมตร 254 ผู้สร้างความสำเร็จให้แก่วงไพบูลย์ร่วมแห่งมหาเอเชียบูรพาครั้งนี้ คือเชลยที่ล่า ๆ ถ่ายรูปกันเสร็จแล้วก็เอารูปคนล่ำๆไปลงหนังสือพิมพ์ แสดงความสุขสำราญของเชลยศึกที่ญี่ปุ่นเลี้ยงมาเมื่อสร้างทางเสร็จเรียบร้อยแล้วก็มีพิธีการที่เรียกว่า "Thanks giving service" พิธีนี้ทำกัน ณ ที่ฝั่งศพผู้สิ้นชีพในการก่อสร้างทางสายนี้ ได้สร้างประตูใหญ่แบบญี่ปุ่นมีนายทหารญี่ปุ่นทั้งชั้นผู้ใหญ่และผู้น้อย และนายทหารช่าง พร้อมด้วยทหารฝ่ายอังกฤษ ได้มาชุมนุมกันเพื่อวางพวงมาลา ณ ที่ฝั่งศพพวงหรีดทำด้วยดอกไม้ปานานาชนิด แล้วมีการทำศาสนพิธี แล้วพวกทหารเชลยศึกก็วางพวงหรีดอีกเป็นจำนวนมาก เพื่ออุทิศให้แก่วิญญาณของมิตรสหายที่ตายไป

ภาพที่ 9 ทางรถไฟวิ่งเข้าไปในพม่าที่ด่านพระเจดีย์สามองค์

ที่มา: สงครามมหาเอเชียบูรพา : กาญจนบุรี (2544)

ภาพที่ 10 เศษชิ้นส่วนทางรถไฟระเบิดของฝ่าย สัมพันธมิตรที่ทิ้งลงมาทำลาย

ที่มา: สงครามมหาเอเชียบูรพา : กาญจนบุรี (2544)

การโจมตีของฝ่ายสัมพันธมิตร

เมื่อวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2487 สหรัฐอเมริกาตั้งกองบินใหญ่ขึ้นเพื่อเปิดศึกทางอากาศกับญี่ปุ่น โดยตั้งกองบินใหม่ที่เมืองจุงกิง ประเทศจีน โดยมีเครื่องบินทิ้งระเบิดบี 2 และบี 29 เริ่มเปิดฉากโจมตีไทยตั้งแต่วันที่ 3 มกราคม 2487 ตามวันเวลาดังนี้ 3 พฤษภาคม 2487 เวลา 9.20 น. เครื่องบิน 2 ลำ โจมตีสถานีหนองปลาตุ๊ก

บัญชีรายชื่อสถานีรถไฟสายไทย-พม่า

ตั้งแต่สถานีชุมทางหนองปลาดุก-ด่านพระเจดีย์สามองค์ ที่ตั้งไว้ตั้งแต่แรกสร้างทาง

รายชื่อสถานีรถไฟ	กิโลเมตร
1. ชุมทางหนองปลาดุก	0 + 100
2. สถานีบ้านโป่งใหม่	5 + 180
3. สถานีลูกแก	13 + 380
4. สถานีท่าเรือน้อย	25 + 890
5. สถานีท่าม่วง	38 + 900
6. สถานีเขาดิน	43 + 004
7. สถานีกาญจนบุรี	50 + 320
8. สถานีเขาปูน	57 + 300
9. สถานีวังลาน	68 + 590
10. สถานีท่าโป่ง	77 + 660
11. สถานีบ้านเก่า	87 + 930
12. สถานีท่ากิเลน	97 + 890
13. สถานีอ้ายหิต	108 + 140
14. สถานีวังโพ	114 + 040
15. สถานีวังใหญ่	124 + 850
16. สถานีท่าเสา	130 + 300
17. สถานีห้องซ่าง	139 + 050
18. สถานีถ้ำผี	147 + 520
19. สถานีหินตก	155 + 030
20. สถานีหาดจิว	161 + 300
21. สถานีไทรโยค (น้ำตก)	167 + 660
22. สถานีกิ่งไทรโยค	171 + 720
23. สถานีรินถิ่น	180 + 530
24. สถานีกุยแหย่	190 + 480
25. สถานีหินดาด	197 + 750
26. สถานีปรังกาสี	208 + 110
27. สถานีท่าขนุน	218 + 150

รายชื่อสถานีรถไฟ	กิโลเมตร
28. สถานีน้ำโจนใหญ่	229 + 140
29. สถานีท่ามะยอ	236 + 800
30. สถานีท่ารงผาโท	244 + 190
31. สถานีเกรียงไกร	250 + 130
32. สถานีกุลิกอนต้า	257 + 180
33. สถานีแก่งคอยท่า	262 + 580
34. สถานีทิมองต้า	273 + 060
35. สถานีนิเถะ	281 + 880
36. สถานีซอกกาเลีย	294 + 020
37. สถานีจันการายา	303 + 950

การก่อสร้างทางรถไฟ

การก่อสร้างเป็นไปด้วยความยากลำบาก เพราะสภาพภูมิศาสตร์ของเมืองกาญจนบุรีมีเทือกเขาตะนาวศรีอยู่เบื้องหน้า มีแม่น้ำลำธาร ห้วยหนองคลองบึง หุบเหว และป่ารกที่เต็มไปด้วยสัตว์ป่านานาชนิด รวมทั้งโรคภัย เช่น อหิวาตกโรค ไข้มาลาเรีย ไข้จับสั่น โรคบิด โรคเท้าช้าง อีกทั้งอากาศที่แตกต่างกันร้อนจัดในเวลากลางวัน และหนาวเย็นจัดในเวลากลางคืน การทำงานที่เร่งรีบแข่งกับเวลา การบังคับขេลอย่างทารุณและโหดร้ายของทหารญี่ปุ่นและเกาหลี การทำงานที่ไม่มีวันหยุด อีกทั้งอาหารการกินไม่เพียงพอและไม่เป็นประโยชน์ ทำให้เชลยศึกต้องล้มตายเป็นจำนวนมาก กล่าวกันว่า มีจำนวนผู้ตายพอๆ กับไม้หมอนรถไฟที่วางทอดตัวยาวจากไทยไปพม่า จนพากันขนานนามทางรถไฟสายนี้ว่า "ทางรถไฟสายมรณะ หรือทางรถไฟแห่งความตาย"

เมื่อสงครามสิ้นสุดลง

เมื่อญี่ปุ่นถูกระเบิดปรมาณูที่เมืองฮิโรชิมา และนางาซากิ ในวันที่ 15 สิงหาคม 2488 ก็ประกาศยอมแพ้ให้ทหารญี่ปุ่นทุกคนวางอาวุธโดยไม่มีเงื่อนไข ทหารญี่ปุ่นที่กาญจนบุรีรวมทั้งที่อยู่ในประเทศไทย ต่างก็วางอาวุธยอมให้เชลยศึกควบคุมตัวส่วนสมบัติ เช่น รถยนต์ ค่ายพักก็มีการขายให้กับคนไทย และไทยได้ขอซื้อทางรถไฟจากประเทศอังกฤษ ในจำนวนเงิน 125,000 ปอนด์สเตอร์ลิง (เดิมเป็นเงิน 1,500,000 ปอนด์สเตอร์ลิง) โดยผ่อนส่งเป็น 3 งวด อังกฤษได้รื้อทางรถไฟช่วงเขตแดนไทยพม่าออกถึง 6 กิโลเมตร เพราะเหตุทางการเมือง รัฐบาลไทยได้สำรวจและซ่อมแซมทางรถไฟสาย

นี้ แต่ไม่มีงบประมาณเพียงพอ ด้วยการสร้างไม่ได้มาตรฐาน และต้องสร้างสะพานข้ามหุบเหวเป็นจำนวนมากกว่า 350 สะพาน จึงทำให้ชำรุดเสียหาย อีกทั้งเกิดไฟฟ้าเผาไหม้หมอนรถไฟและดับสะพาน ไม่สามารถซ่อมแซมให้ใช้งานได้ อีกทั้งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม คือ ม.ล. กฤษี เดชาติวงศ์ ได้เคยเดินทางมาสำรวจเส้นทางสายนี้แล้วทั่วรถจักรได้ตกลงไปในหุบเหวแถวอำเภอทองผาภูมิ จนถึงแก่อนิจกรรม จึงได้มีการรื้อทางรถไฟออกจนเหลือเพียงสถานีน้ำตก บ้านท่าเสา อำเภอไทรโยค กิโลเมตรที่ 130

นายเจือ เงินบาท

อดีตกรมกรไทยในกองทัพญี่ปุ่น

ภาพที่ 11 นายเจือ เงินบาท ในพื้นที่บ้านปัจจุบัน อดีตค่ายเชลยสงครามบริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว

ที่มา: สงครามมหาเอเชียบูรพา : กาญจนบุรี (2544)

นายเจือ เกิดที่บ้านท่ามะขาม เมื่อปี พ.ศ.2442 บ้านเลขที่ 394/3 ตำบลท่ามะขาม อำเภอเมืองใกล้กับสะพานข้ามแม่น้ำแคว เมื่อเด็ก ๆ มีอาชีพเลี้ยงวัว เมื่อเกิดสงครามญี่ปุ่นเกณฑ์เชลยมาสร้างสะพานข้ามแม่น้ำแคว บริเวณบ้านอยู่ใกล้กับบริเวณที่จะก่อสร้างสะพาน จึงถูกเวนคืนได้ค่าชดเชย

เช่น กล้วยกอลละ 30 สตางค์ มะม่วงต้นละ 6 บาท มะขามต้นละ 9 บาท จึงต้องย้ายออกไปปลูก บริเวณทุ่งนา ห่างจากที่เดิมประมาณ 500 เมตร เพราะบริเวณนี้ญี่ปุ่นจะปลูกค่ายอาศัยเพื่อสร้าง สะพาน สะพานที่คุณเห็นอยู่นี้ไม่ใช่สะพานแรก เดิมเขาสร้างด้วยไม้ ครั้งหนึ่ง ทั่วยุทธจักรหล่นลงไป ญี่ปุ่นไม่มีปัญญาเอาขึ้น ยกให้โรงงานกระดาษไป แต่ก็เอาขึ้นไม่ได้ต้องขายให้คนมาซื้อเศษเหล็กไป

THE BRIDGE ON THE RIVER KWAI
(KHWAI YAI)
KANBURI - THAILAND

ภาพที่ 12 พื้นที่ค่ายเชลยสงครามบริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว

ที่มา: <https://www.historicwartours.com.au/blog/2017/11/8/bombing-of-the-bridge-over-the-river-kwai>

เริ่มสมัครทำงานกับญี่ปุ่น

ตอนหลังผมขายวัวไปแล้วมารับจ้างญี่ปุ่นตัดไม้ เพื่อเอาไปทำหมอนรถไฟ มีพวกไม้เต็ง ไม้รัง มาทำหมอนรถไฟ ขายต้นละ 8 บาท ถ้าหน้า 12 นิ้ว 8 สอก 20 บาท 10 สอก 25 บาท มีเค้ามารับไป อีกที ตอนหลังเบื่อเลยไปทำงานกับญี่ปุ่น เป็นกุสิแบกหามตัดไม้เพราะเขาต้องการแรงงานมาก วันหนึ่ง ได้ค่าแรง 50 สตางค์ เดือนละ 150 บาท ทำกันทั้งหมู่บ้านเฉพาะพวกผู้ชายเท่านั้น คนไทยจะตัด

ไม่เป็นแนว ส่วนพวกเฉลยจะระเบิดภูเขา และทำงานวางรางเหล็กตรงช่องเขาปูนริมแม่น้ำพวกเฉลยทำการระเบิดให้เป็นช่องทาง

มีเพื่อนผมหลายคน เช่น นายจรัส นายแสง พวกนี้จะรับจ้างนำเกวียนไปบรรทุกสิ่งของ บางคนมีช้างก็มารับจ้างขนพวกสัมภาระต่าง ๆ ไปส่งให้กับญี่ปุ่น

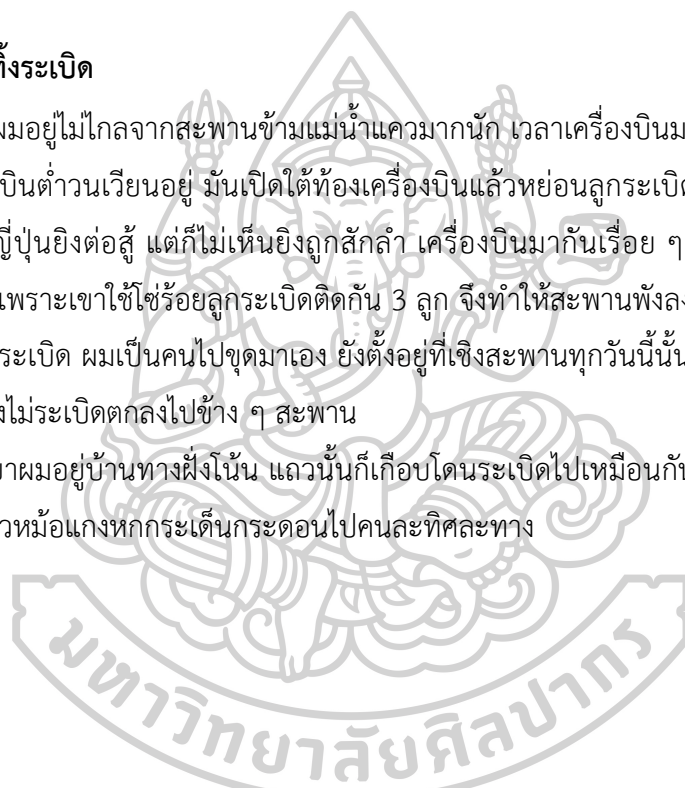
เฉลยตายเยอะ

พวกเฉลยล้มตายกันมาก เพราะเป็นโรคอหิวาต์ระบาด พวกอินเดียก็ตาย ผมไม่เคยเห็นคนตายมากอย่างนี้มาก่อน เขาก็เอาไปฝังรวม ๆ กันไว้แถวเขาปูนซีเยอะ เพราะเป็นค่ายใหญ่

ช่วงทิ้งระเบิด

บ้านผมอยู่ไม่ไกลจากสะพานข้ามแม่น้ำแควมากนัก เวลาเครื่องบินมาทิ้งระเบิดที่สะพาน ผมเห็นเครื่องบินบินต่ำวนเวียนอยู่ มันเปิดได้ห้องเครื่องบินแล้วหย่อนลูกระเบิดลงมาทีละ 2 ลูกบ้าง 3 ลูกบ้าง พวกญี่ปุ่นยิงต่อสู้ แต่ก็ไม่เห็นยิงถูกสักลำ เครื่องบินมาถี่เรื่อย ๆ หลายสิบครั้งตอนหลังสะพานถึงพัง เพราะเขาใช้โซ่ร้อยลูกระเบิดติดกัน 3 ลูก จึงทำให้สะพานพังลง มีอยู่ 2 ลูก ที่ตกอยู่เชิงสะพาน แต่ไม่ระเบิด ผมเป็นคนไปขุดมาเอง ยังตั้งอยู่ที่เชิงสะพานทุกวันนี้แหละ ผมเห็นมันบินต่ำมากแล้วทิ้ง จึงไม่ระเบิดตกลงไปข้าง ๆ สะพาน

ภรรยาผมอยู่บ้านทางฝั่งโน้น แลวนั้นก็เกือบโดนระเบิดไปเหมือนกัน มีอยู่ลูกหนึ่งเฉียดบ้านไปนิด หม้อข้าวหม้อแกงหกกระเด็นกระดอนไปคนละทิศละทาง

ภาพที่ 13 ลูกกระเบิดที่ถูกทิ้งจากเครื่องบิน นายเจือ เงินเป็นผู้ซุดและนำไปตั้งบริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว

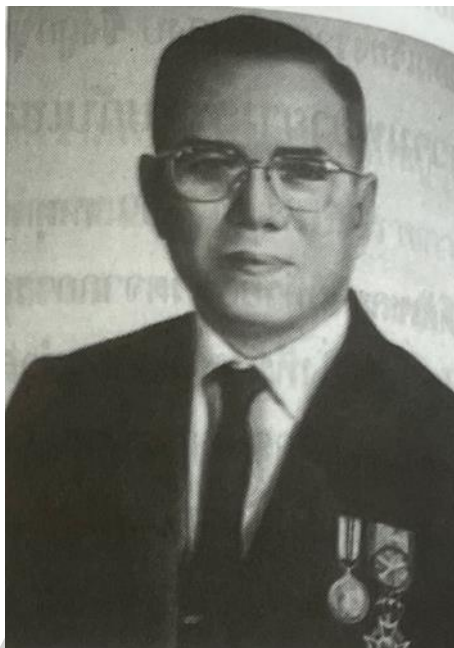
ที่มา: ผู้วิจัย 31 ตุลาคม 2564

ช่อมสะพาน

หลังจากสะพานพังผมก็มารับจ้างช่อมสะพานอยู่หลายปีจนใช้งานได้ หลังสงครามก็มาสมัครทำงานกับการรถไฟจ้างปักหลักกิโลเมตร ตั้งแต่หนองปลาตุกจนถึงสถานีน้ำตกทำอยู่ 1 ปีจนหมดงานได้เงินเดือน เดือนละ 400 บาท

นายบุญผ่อง สิริเวชชะพันธ์

"วีรบุรุษสงครามของทางรถไฟสายมรณะ" (A War Hero Named Boonpong of Deathrailway)

ภาพที่ 14 นายบุญผ่อง สิริเวชชะพันธ์ พร้อมเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ
ที่มา: สงครามมหาเอเชียบูรพา : กาญจนบุรี (2544)

การที่ประเทศไทยไม่ต้องเป็นผู้แพ้ในสงครามโลกครั้งที่ 2 มีสาเหตุใหญ่ๆ 2 ประการ ประการแรก คือ ความสามารถของรัฐบาลไทยภายใต้การนำของ *พณฯ จอมพล ป. พิบูลสงคราม และคณะ โดยให้ถือว่าการประกาศสงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตรเป็นโมฆะ โดยอ้างว่าถูกบังคับโดยประเทศญี่ปุ่น ประการที่ 2 เพราะการทำงานของขบวนการเสรีไทยที่ดำเนินการได้ดินชัตขวางการทำงานของญี่ปุ่น แต่อีกประการหนึ่งที่ไม่ค่อยมีใครทราบและกล่าวถึงมากนักก็คือ เรื่องราวของนายบุญผ่อง สิริเวชชะพันธ์คหบดีชาวเมืองกาญจนบุรีที่ได้ทำคุณประโยชน์อย่างใหญ่หลวงให้กับเชลยศึก ชาวอังกฤษ ออสเตรเลีย เนเธอร์แลนด์ ที่ได้ถูกบังคับให้มาสร้างทางรถไฟสายไทย-พม่า ที่จังหวัดกาญจนบุรี บรรดาเชลยศึกประเทศต่าง ๆ นี้ ได้ระลึกถึงคุณงามความดีที่นายบุญผ่องสร้างไว้ให้กับพวกเขาอย่างมาก ต่างก็ไม่คัดค้านและให้การสนับสนุนประเทศไทยไม่ต้องตกเป็นผู้แพ้สงคราม เขาเหล่านั้นต่างยกย่องวีรกรรมนายบุญผ่องว่าเป็น "วีรบุรุษสงครามของทางรถไฟสายมรณะ" (A War Hero Named Boonpong of Deathrailway) มาจนทุกวันนี้

ชีวประวัติของนายบุญผ่อง

นายบุญผ่อง สิริเวชชะพันธ์ เกิดเมื่อวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2449 ที่ตลาดเมืองกาญจนบุรี อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เป็นบุตรของขุนสิริเวชชะพันธ์ (เขียน) และนางลำเจียก ซึ่งมีบุตรธิดา ดังนี้

1. นายบุญผ่อง สิริเวชชะพันธ์
2. นายแผน สิริเวชชะพันธ์
3. นายผล สิริเวชชะพันธ์
4. นายผวน สิริเวชชะพันธ์
5. นางบุหงา เจริญรัตน์
6. นายศิลป์ สิริเวชชะพันธ์
7. นางบุปผา กฤษณามระ

นายบุญผ่องศึกษาเล่าเรียนในระดับชั้นมัธยมต้นที่โรงเรียนวิสุทธิรังษี โรงเรียนประจำจังหวัดกาญจนบุรี แล้วได้ไปศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2469 หลังจากนั้นได้เข้ารับราชการที่กรมรถไฟเป็นเวลา 8 ปี จึงลาออกมาประกอบอาชีพค้าขายกับบิดาและน้อง ๆ ที่บ้านกาญจนบุรี และได้สมรสกับคุณสุรัตน์ ชุ่มพฤษ มธิตา 1 คน คือ คุณมณี (ศุภวัฒน์)

ต่อมานายบุญผ่องได้ลงสมัครเป็นนายกเทศมนตรีเมืองกาญจนบุรี และได้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเมืองกาญจนบุรี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2483 - 2485 นับเป็นนายกเทศมนตรีคนที่ 3 ของเมืองกาญจนบุรี ซึ่งอยู่ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 พอดีเมืองกาญจนบุรีสมัยก่อนสงครามเมื่อก่อนสงครามนั้น เมืองกาญจนบุรีเป็นเมืองเล็ก ๆ ชายแดนเป็นเมืองปิด ในเขตเทศบาลมีประชากรเพียง 2,800 คน มีถนนสายหลัก คือ ถนนปากแพรก เป็นถนนเลียบบริมน้ำผ่านหน้าประตูเมืองกาญจนบุรี บ้านเรือนเป็นตึกชั้นเดียว มีสองชั้นบ้าง มีแต่ร้านคุณบุญผ่องเท่านั้นที่เป็นตึกสามชั้น ถนนนี้เริ่มตั้งแต่บริเวณวัดได้จนถึงวัดเหนือยานพาหนะก็ไม่ค่อยมี มีรถยนต์ที่บ้านคุณบุญผ่องคันเดียวเป็นรถยี่ห้อมอริสที่ใช้แล้วสมัยนั้นราคาเพียง 400 บาท การเดินทางไปกรุงเทพฯ มีรถเมล์วิ่งไปบ้านโป่งเพียง 2 คัน แล้วไปขึ้นรถไฟต่อ ส่วนการคมนาคมในเมืองกาญจนบุรีนั้น ส่วนมากเดินหรือไปทางเรือเท่านั้น

ค้าขายผูกขาดกับญี่ปุ่นและเชลย

นายบุญผ่อง สิริเวชชะพันธ์ มีบ้านเรือนอยู่ที่ตึกแถวถนนเลียบบริมน้ำ เป็นตึก 3 ชั้น มีชื่อร้านว่า "Boonpong and Brothers" (บุญผ่อง แอนด์ บราเดอร์) คุณบุญผ่องได้ติดต่อกับญี่ปุ่นโดยตรง โดยญี่ปุ่นจะนำหัวหน้าค่ายเชลย มารับสินค้าที่ส่งไว้ทุกวัน บางครั้งคุณบุญผ่องก็บริการส่งถึงค่าย ไม่ว่าจะผ่านทางน้ำและทางบก

นายผวน สิริเวชชะพันธ์ น้องชายนายบุญผ่อง กล่าวว่า "การค้ากับคู่กับสงครามสมัยนั้นไม่มีปัญหา กับญี่ปุ่นเราค้าตรงกับกองทัพญี่ปุ่น เขาสั่งอะไรมาเราก็รับมาแล้วแบ่งกันจัดหาให้ แล้วก็รับเงินมา อะไรไม่สะดวกก็บอกเขาขอตู้รถไฟเขา เมื่อมีใบอนุญาตแล้วตำรวจก็ไม่อยากยุ่ง เรื่องการค้านี้แต่เดิมเราก็ก้าขายกันเฉพาะในจังหวัด สินค้าก็ไปซื้อจากกรุงเทพฯ มาขาย แต่ก่อนไม่มีรถไฟต้องใช้รถยนต์ หรือไม่ก็บรรทุกเรือ ซึ่งราคาถูกกว่าแต่ต้องเสียเวลามาก"

ภาพที่ 15 ร้านนายบุญผ่อง สิริเวชชะพันธ์ เป็นตึก 3 ชั้น
ที่มา: สงครามมหาเอเชียบูรพา : กาญจนบุรี (2544)

การช่วยเหลือเชลย

นายบุญผ่องทำการค้าผูกขาดกับญี่ปุ่นก็จริง แต่เขารู้สึกสงสารพวกเชลยมากที่ต้องลำบากทนทุกข์ทรมานในการถูกบังคับให้มาสร้างทางรถไฟ จากการที่ได้พูดคุยกับเชลยบ่อยครั้ง จึงสนิทสนมกันและรับรู้ถึงความทุกข์ยากของเชลย จากนั้นจึงได้แอบให้ความช่วยเหลือเชลยศึกซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่เสี่ยงมาก ๆ ทั้งผู้ค้าและเชลยที่มารับของเสี่ยงต่อการค้าและชีวิตเลยทีเดียว การให้ความช่วยเหลือได้แก่ การให้เชลยศึกยืมเงินใช้ในกรณีที่ขัดสน โดยไม่กลัวว่าจะถูกโกง เพราะถ้าเชลยเสียชีวิตลงก็ไม่สามารถจะเรียกร้องเอาเงินกับใครได้ บางครั้งให้เชลยเอาเช็คมาเบิกเงินสด และยืมเงินหลายครั้งทั้งเชลยชาวอังกฤษ ออสเตรเลีย เมื่อได้รับเงินส่งมาจากทางบ้านก็ใช้คืน บางคนยังไม่ได้เงินมาก็ติดค้างไว้ก่อน นอกจากนี้ยังได้จัดหาเวชภัณฑ์ เช่น เครื่องใช้ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นถ่านไฟฉาย ยาสิฟีน เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ส่วนประกอบของเครื่องวิทยุสื่อสารรวมทั้งมีการแอบรับ-ส่งจดหมายให้กับเชลยศึก โดยซุกซ่อนไว้ในหีบห่อ แข่งพืชผักผลไม้ เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ญี่ปุ่นมารับไปทุกวัน การลักลอบช่วยเหลือเชลยศึกนี้ทำไปด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ทำให้เชลยซาบซึ้งในบุญคุณอย่างมาก

จอห์น โคสต์ อดีตเชลยชาวอังกฤษ ได้เขียนบันทึกถึงเรื่องการเสี่ยงภัยครั้งหนึ่งไว้ว่า....วันหนึ่งก่อนที่แรนดอลล์ประธานสโมสรคนก่อนจะเข้าโรงพยาบาล เราไปหลังร้านก่อนกำหนดดับไฟ เพื่อขาย

ผ้าห่มนอนแก่ "หัวขาว" เมื่อหนาวคริสต์มาสที่ผ่านมา ข้าพเจ้าซื้อผ้าห่มนอนมาหนึ่งผืน เก่าคร่ำคร่า เก่าเสียดจนขโมยยังเหม็น ในราคา 6 บาท เดือนพฤศจิกายน ธันวาคม ความหนาวเย็นในป่านั้นถึงกับสั่น และสวดมนต์ขอแดด

แรนดอลล์กับข้าพเจ้าเริ่มต่อรองกับ "หัวขาว" คนขายลูกน้องของบุญผ่อง ใจหนึ่งเกรงว่าไฟ จะดับเสียก่อน เราเสนอราคา 15 บาท แต่เขาจะให้เพียง 2 บาท ในที่สุดพบกันครึ่งทาง ในราคา 6 บาท พอดีเป็นช่วงจังหวะเดียวกันกับที่ทหารญี่ปุ่นที่ออกรักษาการณ์เดินเข้ามาตอนนั้นพอดี เราอยาก ที่จะแก้ตัว เพราะตอนนั้นไม่ใช่เวลาที่เราจะไปที่นั่น

"หัวขาว" ยิ้มเต็มปาก แก้มปริ ให้กับทหารญี่ปุ่น พร้อมกับยัดผ้าห่มเข้าไปในกล่องนมทันที เราทำที่เหมือนว่ามาพูดคุยกันธรรมดา ตามประสาคนเคยมาซื้อของต่อกันญี่ปุ่นก็สงสัยแต่เอาผิดเรา ไม่ได้ เราแก้ตัวว่าร้านค้าของกองพันส่งให้มาส่งของด่วนพิเศษ สำหรับพຽ່ງนี้ และไม่ได้ยินแตรนอน ญี่ปุ่นอะอะตวาดเรา แล้วก็ไล่ตะเพิดเรากลับ รุ่งขึ้นเราจึงไปรับเงินจาก "หัวขาว"

องค์การลับ "วี"

รัฐบาลออสเตรเลียบันทึกถึงคุณบุญผ่องว่า เมื่อรัฐบาลไทยไม่เต็มใจเข้ากับฝ่ายญี่ปุ่น ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 รัฐบาลไทยปฏิบัติต่อพลเมืองฝ่ายสัมพันธมิตรที่ถูกกักขังอย่างดี พลเรือน เหล่านี้ได้ทราบเรื่องฐานะของเชลยศึก โดยมีการจัดตั้งองค์การลับที่เรียกรหัสว่า "วี" เพื่อสั้กอบส่งเงิน เวชภัณฑ์ให้กับเชลยศึก โดยมีนักธุรกิจจากประเทศที่เป็นกลาง และชาวไทยที่เห็นใจเชลยศึก นายบุญ ผ่องพ่อค้าเมืองกาญจนบุรีเป็นคนสำคัญยิ่งในกรณีนี้ โดยใช้ธุรกิจส่งอาหารให้ค่ายเชลยศึกเป็นการบัง หน้้า เพื่อลักลอบนำเงินสดและยาไปให้ด้วย สมาชิกองค์กร "วี" ยอมเสี่ยงตาย เพื่อช่วยเหลือทราบ จนถึงปลายสงคราม

หลังจากที่พม่าประสบความพ่ายแพ้ ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2485 ญี่ปุ่นก็เริ่มสร้างทางรถไฟ ใน เดือนกันยายน พ.ศ. 2485 นาย เค.จี. แกรนด์เนอร์ ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งองค์การลับอยู่ในกรุงเทพฯ ชื่อ "องค์การวี" ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์บ้านเมืองทางชนบท นาย เค.จี. แกรนด์เนอร์ ได้ขอร้อง นาย อาร์.ดี. เฮมซิง และนาย อี.พี. ฮีท ร่วมกันให้ความช่วยเหลือโดยผ่านนายชาญและนายบุญผ่อง

หลังจากนั้นนายบุญผ่องได้ให้ความช่วยเหลือโดยเสี่ยงชีวิตลักลอบส่งเสบียงอาหารยารักษา โรคและแบตเตอรี่ที่ใช้กับวิทยุสื่อสาร ให้กับเชลยศึกในค่ายกักกันของญี่ปุ่น

นายผวน สิริเวชชะพันธ์ ได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า "...เราได้ติดต่อกับฝรั่งโดยตรงอย่างลับๆ เช่น เขาส่งจดหมายให้เราไปส่งคนนั้นคนนี้ เราก็จัดการให้เขาเรียบร้อย คือพวกฝรั่งนี้เขามีสมาคมอยู่ ที่กรุงเทพฯ เรียก "V. MEN CLUB" ตั้งขึ้นโดยพวกคนไทยที่เคยติดต่อกับชายกับฝรั่ง เพื่อช่วยพวก เชลยฝรั่งที่อยู่ในค่าย เช่น เขาให้เราเอาของไปให้หรือเขาให้มาเอาจดหมายหรือหนังสืออะไรไปให้เราก็

ทำให้ อันนั้นคนอาจมองเป็นเหมือนแนวที่ห้า แต่เราทำด้วยความเมตตาสงสาร เช่น เขาให้เอายาไปให้สมาคมที่กรุงเทพฯ เราก็เอาใบสั่งไปรับยามาให้ ให้ฝรั่งเซ็นรับไว้ เอาใบรับไปให้สมาคมเขาเขาก็เชื่อถือ เรา ส่งของให้เขยได้ทุกอย่าง

ตอนแรก พวกเขยตายกันมากด้วยโรคคอตีบ เพราะทหารญี่ปุ่นให้กินข้าวต้มร้อน ๆ และตายด้วยโรคระบาดอหิวาตกโรคและโรคมะลาเรีย จนตอนหลังมาตั้งโรงพยาบาลขึ้นที่ค่ายชองไก่อ (เขาปูน) เราก็ส่งยามาให้

จอห์น โคสต์ อดีตเขยศึกษาภาษาอังกฤษ บันทึกลงถึงคุณบุญผ่องว่า "...เราได้พลังไฟฟ้าแบตเตอรี่จากเจ้าของร้านชื่อบุญผ่อง ซึ่งมีร้านค้าอยู่ในตลาดเมืองกาญจนบุรี..

งานของข้าพเจ้าเกี่ยวกับการดูแลการเงิน และส่งของจากร้านค้าขายของทหารจากคนไทย เขาได้ของต่าง ๆ มา เช่น แป้งมันสำปะหลัง หัวหอม กระเทียม ผงกะหรี่ ไข่ และอื่น ๆ มะเขือเทศผลเล็ก สุกแดงเป็นพวง ขนาดเท่าลูกหินเด็กเล่น เราเข้าไปสั่งของหลังร้าน ระหว่างคุยต่อรองสนนราคา ก็ช่วยตัวเองด้วยการบั้งข้าวเกรียบที่เขาขายกันวันละนับพันแผ่น

บุญผ่องเป็นคนหาสินค้ามาใส่ร้าน แต่ภายใต้ความควบคุมของญี่ปุ่นอย่างเข้มงวด เขาได้เป็นเปอร์เซ็นต์จากการค้า ผู้จัดการประจำร้านเป็นชายชาวกวางตุ้งพูดมลายูได้บ้างกับคนไทยแก่ๆ ผมหงอกแต่ตัดสั้น เราเรียกเขาว่า "หัวขาว" เสียงเขาแหบประหลาด ๆ เป็นหัวหน้าพ่อครัว มีบุตรคนหนึ่งทำงานในร้าน

"บุญผ่อง" คนไทยผู้รับส่งสิ่งของให้ร้านอาหาร ซึ่งเป็นเพื่อนแท้ เพื่อนตาย และไว้วางใจได้ต่อทหารอังกฤษที่ดีที่สุดที่เราเคยมี เพื่อเอาเสบียงอาหารมาส่งโดยเรือบรรทุกลากจูงด้วยเรือเครื่องยนต์สูบเดี่ยว ที่เวลาเครื่องติดควันจะลอยจากปล่องเป็นวงกลม(เรือเผาหัว)

ครั้งพวกเขยผอมโซ ด้วยขาดอาหารและไม่มีเงิน เขาก็ให้กู้โดยมีสิ่งของ เช่น นาฬิกาข้อมือ แหวน

หรือของบุหรีเป็นประกัน เขายังบอกว่า ถ้าเสียดายก็ให้บอกเขา จะเก็บไว้ให้จนกว่าเราจะได้รับอิสระ แต่พวกเราไม่ค่อยเชื่อใจเขานัก กาลเวลาพิสูจน์เขา "บุญผ่อง" เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2488 เขามีสัจจะตามคำพูดเขาคืนสิ่งของให้กับทุกคนที่มาได้..."

คุณยายสุรัตน์ภรรยาของคุณบุญผ่องได้เคยให้สัมภาษณ์ไว้ว่า "...ตอนนั้นเขาต้องเอาสมบัติทุกอย่างที่เขา มีมาแลกของ ไม่เคอะ เราไม่เคยรับ ถ้าเขาเดือดร้อนก็เขียนเช็คมา แล้วเอาเงินไป บางทีก็ขอยืมแล้วก็เขียนหนังสือไว้... เขาขอยืมก็เอาตอนนั้นเราก็ไม่ค่อยมีเท่าไร ค้า ๆ ขาย ๆ เรายังจนอยู่เหมือนกัน เอ้า...เอาไปเท่านี้ร้อยบาทเราก็ไม่ว่าอะไร แล้วไม่ได้คิดด้วยว่าเสร็จแล้วจะคืน ไม่รู้ว่าจะเสร็จเมื่อไหร่เราไม่ได้คิดอะไรเลย ถ้าคิดคงให้เขาไม่ได้..."

ภาพที่ 16 ร้านบุญผ่อง แอนด์ บราเดอร์ เป็นที่ขายสินค้าให้กับเชลยศึก

ที่มา: สงครามมหาเอเชียบูรพา : กาญจนบุรี (2544)

ภาพที่ 17 คุณยายสุรัตน์ ภรรยาคุณบุญผ่อง

ที่มา: สงครามมหาเอเชียบูรพา : กาญจนบุรี (2544)

ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์

วรสิทธิ์ มุทเมธา (2548, หน้า 1-4) กระบวนการเคลื่อนไหวของนักทฤษฎีและนักปฏิบัติ ในเรื่องสุนทรียศาสตร์และมาตรฐานการผลิต ทำให้การออกแบบซึ่งเคยอยู่ในแวดวงจำกัด เช่น งานหัตถกรรม ช่างฝีมือ ได้ขยายตัวเป็นอุตสาหกรรมตอบสนองผู้บริโภคเป็นจำนวนมาก ด้วยกระบวนการวางแผน นำความรู้เทคโนโลยีในทุกสาขามาบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การออกแบบในศตวรรษที่ 20 มีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม มากกว่าในศตวรรษก่อนๆ

ความหมายของการออกแบบและความหมายของศตวรรษ

เมื่อมนุษย์ในยุคแรกๆ รู้จักตัดแปลงหิน ไม้ และขนสัตว์ต่าง ๆ มาปกป้องร่างกาย และประกอบภารกิจ นับว่า เป็นจุดเริ่มต้นของมนุษย์ทางการออกแบบ การดำรงชีวิตสืบทอดกันเป็นเวลายาวนาน ทำให้มนุษย์รู้จักการประยุกต์ ใช้งานทักษะ ความรู้ และเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ จนเกิดเป็นความเจริญทางอารยธรรม อันเป็นผลมาจากการค้นคว้า ทดลอง ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง กระบวนการดังกล่าวนี้ ล้วนเกี่ยวข้องกับการออกแบบทั้งสิ้น

1. ความหมายของการออกแบบ

จากแหล่งพจนานุกรม 4 ฉบับได้ให้ความหมายของการออกแบบอันเกี่ยวข้องข้องกับกิจกรรมของมนุษย์อย่างกว้างขวาง รวมทั้งทัศนะของนักออกแบบที่มีต่อการออกแบบ (Design) ดังจะเสนอต่อไปนี้

1.1 พจนานุกรมแคมบริดจ์ ภาษาอังกฤษอเมริกันปี 2000 (Cambridge Dictionary of American English 2000) โดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยแคมบริดจ์ (Cambridge University Press, 2000) ได้ให้ไว้ดังนี้

1.1.1 การวาด การวางแผน เพื่อจัดทำสิ่งต่าง ๆ

1.1.2 วิธีการจัดองค์ประกอบ หรือจัดรูปทรง

1.1.3 แบบหรือกระบวน เพื่อใช้ตกแต่งสิ่งของวัตถุต่าง ๆ เช่น แบบรูปทรงเรขาคณิต เป็นต้น จากความหมายโดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยแคมบริดจ์ ได้ให้ความสำคัญต่างแผน องค์ประกอบ จัดรูปทรง จัดทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อการตกแต่งวัตถุสิ่งของ ทั้งที่เป็นรูปทรงเรขาคณิต และรูปทรงอื่น ๆ

1.2 พจนานุกรมนิวเวิลด์ของเว็บสเตอร์ ปี 1994 (Webster's New World Dictionary of American English. 1994) โดยนูเฟลด์และกูร์ลนิก (Neufeld and Guralnik, 1988) ได้ให้ไว้ ดังนี้

1.2.1 การสเกตซ์ภาพโครงสร้าง เพื่อวางแผน แบบแปลน

1.2.2 วางแผนงานเพื่อจัดองค์ประกอบให้สวยงามด้วยทักษะความชำนาญ

1.2.3 คิดวางแผนเพื่อกำหนด สร้างรูปทรง ตามที่ต้องการ

จากความหมายโดยนูเฟลด์และกูร์ลนิก ได้มีการเริ่มต้นด้วยการสเกตซ์ภาพโครงสร้างวางแผน แบบแปลน จัดองค์ประกอบให้สวยงาม ด้วยความคิดและทักษะความชำนาญ เพื่อสร้างรูปทรงตามที่ต้องการ

1.3 พจนานุกรมคอลลินส์ คำศัพท์ศิลปะและเทคนิค (Collins Dictionary of Art Terms & Techniques.1991) โดยรอล์ฟ เมเยอร์ (Mayer, 1993) ได้ให้ไว้ดังนี้

1.3.1 การเลือกสรรและเรียบเรียงรูปทรงของธาตุต่างๆ ในการทำงาน ศิลปะเป็นการแสดงความคิดของศิลปิน ต่อการจัดองค์ประกอบของวัตถุธาตุ ด้วยการกำกับทิศทางขนาด รูปร่างของเส้น มุม รูปทรง

1.3.2 การพิจารณาการจัดองค์ประกอบ และการรวมกันเกิดความสัมพันธ์แบบสมมาตร อสมมาตร จังหวะและการเคลื่อนไหว ทั้งหมดเป็นวัตถุธาตุแห่งการออกแบบ

1.3.3 ช่างอิงจากบันทึกของจิออร์จิโอ วาซารี (Giorgio Vasari) ในปี 1568 ให้ศิลปะ 3 แขนง คือ สถาปัตยกรรม จิตรกรรม และ ประติมากรรม เป็นศิลปะแห่งการออกแบบ

จากความหมายที่เมเยอร์ได้ให้ไว้ เป็นการเลือกสรร รูปทรงวัตถุธาตุด้วยการกำกับทิศทางขนาดของเส้น มุมมอง รูปทรง เกิดเป็นความสัมพันธ์แบบสมมาตรและอสมมาตร ประกอบด้วยจังหวะ การเคลื่อนไหว ทั้งหมดรวมเป็นองค์ประกอบวัตถุธาตุแห่งการออกแบบ และยังได้อ้างบันทึกในปี 1568 ของ วาซารี จิตรกรและสถาปนิกชาวอิตาลี จัดให้สถาปัตยกรรม จิตรกรรม และประติมากรรม

เป็นศิลปะที่แสดงให้เห็นการประยุกต์ใช้หลักการออกแบบได้อย่างชัดเจนข้อเขียนของวาซารี นับเป็นหลักการสำคัญ ในยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา

1.4 พจนานุกรมเพนกวินศิลปะและศิลปินปี 1982 (The Penguin Dictionary of Art & Artists. 1975) โดยปีเตอร์และลินดา เมอเรย์ (Murray, 1982) ได้ให้ไว้ ดังนี้

1.4.1 มีความหมายอย่างคร่าวๆ และการใช้เหมือนกับ "การจัดองค์ประกอบ" (Composition) อาจจะเป็นส่วนหนึ่งของการจัดองค์ประกอบ

1.4.2 ศิลปะการออกแบบ เป็นทัศนศิลป์เกี่ยวกับการมองเห็น โดยปัจจุบันได้ใช้คำ "การออกแบบ" ในความหมายเดียวกันกับพาณิชยศิลป์ และอุตสาหกรรมศิลป์

จากความหมาย ที่เมอเรย์ให้ไว้ การออกแบบจึงเหมือนกับการจัดองค์ประกอบ แต่ได้เพิ่มความหมายถึงในปัจจุบัน ได้นำไปใช้ในวงการพาณิชยศิลป์และอุตสาหกรรมศิลป์ เกี่ยวข้องกับการโฆษณา ออกแบบผลิตภัณฑ์ การประชาสัมพันธ์ และการบริการ เป็นต้น

1.5 ทัศนศาสตร์การออกแบบ นอกจากความหมายตามพจนานุกรมแล้ว นักออกแบบที่มีชื่อเสียงหลายท่าน ได้ให้ข้อคิดเห็นดังนี้

1.5.1 จิโอ พอนติ (Gio Ponti) นักออกแบบอิตาลี มีชีวิตอยู่ระหว่างปี 1891 - 1979 เขากล่าวว่า (Neuman, 1999) "เมื่อศิลปะตกหลุมรักในอุตสาหกรรม ย่อมทำให้อุตสาหกรรมกลายเป็นสิ่งที่ไม่ธรรมดาทางปัญญา" (Art has fallen in love with industry and industry has become an intellectual phenomenon)

พอนติ ให้ความสำคัญต่อความงามทางศิลปะและควรหล่อหลอมร่วมกับวิธีการผลิตย่อมจะทำให้อุตสาหกรรมนั้น ๆ เป็นสิ่งสะท้อนปัญญาความฉลาดเฉลียว กล่าวอีกนัยหนึ่งแม้ว่าศิลปะมักจะหมายถึงการทำงานด้านวิจิตรศิลป์ แต่ศิลปะจำเป็นต่อการนำไปประยุกต์ใช้ร่วมกับวิธีการออกแบบอุตสาหกรรมด้วยเช่นกัน

1.5.2 เอตทอร์ สอตซาส (Ettore Sottsass) นักออกแบบอิตาลี เกิดในปี 1917 กล่าวว่า (Neuman, 1999) "เมื่อข้าพเจ้าเริ่มต้นออกแบบเครื่องยนต์กลไก มันส่งอิทธิพลต่อข้าพเจ้าไม่เฉพาะสภาวะร่างกาย แต่ยังรวมถึงด้านอารมณ์" (When I started designing machines it to me that they can influence not only physical states but also emotions)

สอตซาส บรรยายความรู้สึกถึงการออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องจักรที่มีชิ้นส่วนประกอบย่อมส่งผลกระทบต่อร่างกายและอารมณ์ อีกนัยหนึ่งการออกแบบต้องตอบสนองความต้องการทั้งของร่างกายและจิตใจด้วยเช่นกัน

1.5.3 แอนนา คาสเทลลิ เฟอร์เอร์ริ (Anna Castelli Ferri) นักออกแบบสตรีชาวอิตาลีเกิดในปี 1920 กล่าวว่า "วัตถุทุกชิ้นคือข่าวสาร ซึ่งต้องการตอบสนองจากจำนวน 10 ชิ้นใน 1,000 ชิ้นที่ประสบผลสำเร็จ เป็นเพราะมันได้นำผู้คนเข้าไปติดต่อสัมพันธ์กับโลกอันกว้างไกล" (Each Object is

a message response. The fact that ten thousands of it are produced is very stimulating because it puts you in contact with the world at large.) เฟอร์เอริชี้ให้เห็นผลงานออกแบบวัตถุผลิตภัณฑ์นั้นมีจำนวนมาก แต่ในจำนวนน้อยที่ประสบความสำเร็จ เป็นเพราะสร้างความรู้สึกร่วมกันกับสังคม สิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี

1.5.4 ชาร์เลส วอยเซย์ (Chares Voysey) นักออกแบบอังกฤษซึ่งมีชีวิตระหว่างปี 1857 - 1941 กล่าวว่า (Sparke.2001) "เมื่อเราได้รับความรู้ทุกแง่มุมเกี่ยวกับวัสดุ ย่อมทำให้เรา หลุดพ้นเป็นอิสระจากข้อจำกัดทางการออกแบบหรือสิ่งที่เคยทำกันมายาวนาน "(When we acquire comprehensive knowledge of the material, we are liberated from the limitations of style or epoch) แม้วอยเซย์จะมีชีวิตอยู่ช่วงต้นศตวรรษ แต่ทัศนะของเขานับว่าตกทอดมาถึงปัจจุบัน ด้วยมีการคิดค้นวัสดุแปลกใหม่เข้ามาทดแทน ทำให้เกิดความอิสระต่อการสร้างสรรค์มากขึ้น ผู้วิจัย สรุปได้ว่า การออกแบบควรเริ่มต้นจากการวางแผนเพื่อปฏิบัติงานโดยการเตรียมความคิดด้วยการวาด สเกตช์เค้าโครง จัดวางแผนผังเป็นรูปร่าง รูปทรงตามที่ต้องการ โดยการเรียงเรียง วัตถุประสงค์ทางการมองเห็น และกำกับดูแลด้วยหลักองค์ประกอบของทิศทาง ขนาด เส้น มุม รูปทรง เพื่อให้เกิดความสมมาตร อสมมาตร จังหวะและความเคลื่อนไหว โดยเฉพาะ ยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาในยุโรป ได้ให้ศิลปะ 3 แขนง เป็นตัวอย่างการออกแบบคือ สถาปัตยกรรม จิตรกรรมและประติมากรรม อันเนื่องจากในยุคนั้นศิลปะยังเป็นการปฏิบัติแบบงานช่างฝีมือ และตอบสนองความต้องการของคนจำนวนน้อย เช่น ชนชั้นสูงหรือผู้มีฐานะ การผลิตเชิงอุตสาหกรรม ยังไม่เกิดขึ้น จนกระทั่งปัจจุบันเมื่อกล่าวถึงศิลปะมักจะหมายถึงผลงานของศิลปินที่แสดงออกทางทักษะ อารมณ์เพื่อแสดงทัศนะความงามตามแบบเฉพาะตัว เช่น ในงานทัศนศิลป์แขนงจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ สื่อผสม ซึ่งทักษะและอารมณ์ดังกล่าวนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการออกแบบด้วยเช่นกัน แม้สังคมทั่วไปจะยกย่องนักออกแบบในฐานะผู้สร้างสรรค์ความก้าวหน้า แต่การออกแบบ ที่ประสบผลสำเร็จจำเป็นต้องตระหนักถึงความต้องการของสังคมมากกว่าความต้องการของนักออกแบบเอง ปัจจุบันได้มีการนำความรู้และหลักการออกแบบไปใช้ในวงกว้าง ทั้งในงานหัตถกรรม พาณิชยศิลป์อุตสาหกรรม ศิลป์ และการบริหารจัดการ

ทำนอง จันทิมา (2542, หน้า 2-4) การออกแบบ คือ การใช้ความคิดในการเลือกใช้วัสดุ เพื่อสร้างสรรค์งานศิลปะให้มีหน้าที่ใช้สอยตามความต้องการ ทั้งในด้านอัตถประโยชน์และความงามในรูปร่างลักษณะตลอดทั้งรูปทรง

ในทางศิลปะให้คำจำกัดความการออกแบบว่า “การรวมมูลฐานของทางศิลปะทั้งหลายเข้าด้วยกัน ด้วยการเลือกหรือการจัด ไม่ว่าจะจัดด้วยวัสดุ อะไรผู้ออกแบบจะต้องนำเอาสิ่งนั้นไปใช้ คือ เส้น รูปร่าง รูปทรง สี ช่องว่าง และความงามของพื้นผิว”

1. ความจำเป็นที่ต้องมีการออกแบบ

1.1 เป็นเครื่องช่วยในการถ่ายทอดทางความคิดและความรู้สึกของตนให้ผู้อื่นทราบและเข้าใจ โดยการใช้เส้น รูปทรง นำมาประกอบกันเข้าให้เป็นรูปร่างโดยให้ผู้อื่นมีความเข้าใจในสิ่งนั้นด้วย

1.2 เป็นการช่วยในการวางรูปหรือโครงสร้างนั้น ๆ ให้เหมาะสมกับหน้าที่และตลอดจนการใช้สอยด้วย

1.3 ช่วยให้ผู้พบเห็นเกิดความรู้สึกคล้อยตามในด้านความงามและคุณค่า

1.4 เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดการค้นคว้าทดลอง ทั้งในด้านวัสดุและวิธีการใหม่ ๆ

2. คุณสมบัติของผู้ออกแบบที่ดี

2.1 ต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์มามาก และหลักการต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้นั้นควรตั้งอยู่บนประสบการณ์ที่ได้พบเห็นมาในชีวิต

2.2 ศึกษาความต้องการของคน เพราะการออกแบบที่ดีนั้นต้องมาจากความเป็นจริง และสามารถสนองความต้องการของคนในขณะนั้นได้

2.3 มีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ สามารถที่จะสร้างสรรค์งานออกมาด้วยความสามารถของตน

2.4 สามารถถ่ายทอดความคิดของตนออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจได้ โดยการเขียนเป็นรูปร่างหรือทำหุ่นจำลอง

2.5 มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องวัสดุต่าง ๆ และกระบวนการทำงานเป็นอย่างดี

3. การออกแบบประกอบไปด้วยสิ่งต่อไปนี้

3.1 เส้น (Line)

3.2 รูปทรง (Form) และรูปร่าง (Shape)

3.3 ช่องไฟ (Space)

3.4 ส่วนสัดส่วน (Proportion)

3.5 สี (Color)

3.6 ความงามทางพื้นผิว (Texture)

4. การออกแบบที่ดี

การออกแบบที่ดีนั้นต้องมีหลักเกณฑ์ในการยึดถือปฏิบัติที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักออกแบบพอจะแบ่งออกได้ดังต่อไปนี้ คือ

4.1 หน้าที่ของการนำไปใช้ (Function) เป็นสิ่งแรกที่นักออกแบบจะต้องคำนึงถึงเป็นอย่างยิ่ง เพราะของแต่ละอย่างมีหน้าที่ในการใช้สอยไม่เหมือนกัน การออกแบบจะต้องออกให้เหมาะสมและถูกต้องมากที่สุด เช่น เครื่องปั้นดินเผาจะนำไปใช้แทนโลหะก็ย่อมไม่ได้

4.2 ประหยัด (Economy) การประหยัดในที่นี้หมายถึงการประหยัดวัสดุและเงินทองที่จะนำสิ่งต่าง ๆ ที่มีคุณภาพดีเลิศขนาดไหนก็ตาม ถ้าราคาในการผลิตสูงแล้ว ไม่ถือว่าเป็นการออกแบบที่ถูกต้องนอกจากจะมีราคาถูกแล้ว แบบที่ออกไปนั้นก็ควรเป็นแบบที่ง่ายและเหมาะสม

4.3 ความทนทาน (Durability) การออกแบบที่ดีนั้นนอกจากจะประหยัดแล้ว ยังต้องคำนึงถึงความทนทานด้วย วัสดุอะไรก็ตามถึงแม้ว่าจะมีราคาถูก รูปแบบจะสวยงามขนาดไหนก็แล้วแต่ ถ้าขาดความทนทานคุณค่าของสิ่งนั้นก็จะต้องลงไป

4.4 วัสดุ (Material) การเลือกวัสดุต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้งานนั้น นอกจากจะประหยัดแล้ว เราถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่ง เพราะจะต้องเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย ความคงทนถาวร เช่น ถ้าเราจะสร้างบ้านเราก็ควรจะสร้าง Model เสียก่อนว่าบ้านหลังนี้เมื่อสร้างเสร็จแล้วจะใช้วัสดุอะไรจำนวนเท่าไร จึงจะเหมาะสมและถูกต้อง สวยงาม ทนทาน เป็นสำคัญที่สุด

4.5 โครงสร้าง (Construction) โครงสร้างของสิ่งต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน ฉะนั้นผู้ออกแบบจะต้องศึกษาโครงสร้างหรือธรรมชาติของสิ่งเหล่านั้นให้เข้าใจเป็นอย่างดีเสียก่อน จึงจะเป็นนักออกแบบที่ดีได้

4.6 ความงาม (Beauty) ถ้าสิ่งต่าง ๆ ที่นักออกแบบได้กระทำขึ้นโดยคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วนั้นยังไม่เป็นการเพียงพอ สิ่งก็ตามมาอีกอย่างหนึ่งที่จะขาดเสียมิได้ คือ เรื่องความงาม ถ้าเรายังจำสุภาษิตที่ว่า

"ไถ่งามเพราะชน คนงามเพราะแต่ง" ความงามคืออะไร ความงามคือความพอดี ไม่มากไม่น้อยจนเกินไป การตกแต่งหรือการออกแบบนั้น ๆ จึงจะเหมาะสมและสวยงาม เพราะเชื่อว่าทุกคนชอบความสวยงามด้วยกันทั้งนั้นการออกแบบก็เช่นเดียวกัน การออกแบบถือว่าเป็นคุณสมบัติที่จะขาดไม่ได้

4.7 ลักษณะเด่นพิเศษเฉพาะอย่าง (Personality) ไม่ว่าสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นหรือเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติก็จะมีลักษณะเด่นประจำตัวของมันอยู่เช่นเดียวกัน แต่ถ้าเป็นสิ่งที่มีมนุษย์ออกแบบแล้วจะต้องเน้นจุดดีของแต่ละสิ่งออกมาให้เห็นเด่นชัด จึงจะถือได้ว่าการออกแบบนั้นสมบูรณ์ เช่น การออกแบบเครื่องตกแต่งว่าจะจัดตรงไหนให้เด่นและสวยงาม สะดุดตากว่าจุดอื่น ๆ จึงควรเน้นจุดนั้นเป็นพิเศษกว่าที่อื่น

สิ่งทั้ง 7 ที่กล่าวมาแล้วนั้นถือว่าเป็นหัวใจของนักออกแบบที่จะต้องถ่อมมั่นและซัดมั่นอยู่ตลอดไป

5. การออกแบบโดยยึดถือธรรมชาติ (Natures Design)

นักออกแบบส่วนมากถือว่าธรรมชาติเป็นครูคนแรกที่เป็นแม่บทของตัวแบบ ไม่ว่าจะเป็พืช สัตว์ แมลงตลอดจนสิ่งของก็ตาม จะได้มาจากธรรมชาติ แต่การนำมาใช้นั้นไม่ได้นำมาใช้โดยตรง แต่นักออกแบบได้นำมาดัดแปลงแก้ไขให้เหมาะสมกับสิ่งทั้ง 7 ที่กล่าวมาแล้ว

การออกแบบในตอนนี้จะพูดถึงการนำผลสัมบางชนิดที่มีอยู่ทั่วไปเพื่อนำมาศึกษาทั้งภายนอกและภายในโดยสังเกตอย่างละเอียดทุกขั้นตอนจึงจะเป็นนักออกแบบที่ดี

คณาจารย์ และคณะ (2543, หน้า 11) เครื่องประดับกับมนุษย์นั้นนับเป็นเพื่อนกันมานานคงไม่มีใครปฏิเสธคำกล่าวนี้เราต่าง "เป็น" หรือ "เคยเป็น" เจ้าของเครื่องประดับกันคนละชิ้นสองชิ้น คุณอาจมิได้ผูกพันลึกซึ้งกับมันโดยตรง แต่อย่างน้อยที่สุดคุณก็คือผู้สวมใส่คนหนึ่งไม่ว่าจะเป็นแหวนสักวงสร้อยสักเส้นเครื่องประดับแบ่งได้หลายระดับหลายชนิดทั้งในส่วนของความหมายและรูปร่างหน้าตา ซึ่งเกิดจากการสร้างสรรค์ที่มีความแตกต่างกันในความคิด ความเข้าใจ ความพอใจของมนุษย์ เครื่องประดับบางกลุ่มอาจทำให้ คุณหลงใหล อยากเป็นเจ้าของ แต่สำหรับเครื่องประดับในบางกลุ่ม คุณอาจไม่เข้าใจมันเลยสักนิดก็เป็นได้ คืองานเครื่องประดับเชิงพาณิชย์ กลุ่มนี้จะใกล้ชิดกับมนุษย์ในจำนวนมากที่สุด งานที่อยู่ในกลุ่มนี้มีรูปแบบที่คุ้นหน้าคุ้นตา เรารู้จักกันดี ความหมายโดยสังเขปก็คือ วัตถุหรือสิ่งที่มีความงามสำหรับใช้ตกแต่งประดับประดารา่างกายมนุษย์ให้ดูงามดูดีตามบุคลิกภาพ สมฐานะ สมวัย

แนวคิดการออกแบบสื่ออารมณ์ (Emotional Design)

ในตลาดปัจจุบันมีการแข่งขันอย่างรุนแรง มีสินค้ามากมายและหลากหลาย การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์จึงต้องมีเกณฑ์ข้อกำหนดที่มากมายตามกลุ่มผู้บริโภค แนวคิดที่แสดงถึงการออกแบบในการผลิตสินค้าที่เข้าใจในความรู้สึก มอบความประทับใจและความสนุกสนานเพลิดเพลินโดยใช้ปัจจัยที่ช่วยกระตุ้นประสาทสัมผัสทั้งห้า คือ รูป รส กลิ่น เสียง และการสัมผัส ให้ผู้ใช้รับรู้ถึงความสำคัญของการมีสินค้าชิ้นนั้นเป็นปัจจัยใหญ่ในการออกแบบเสมอ

Donald Arthur Norman เสนอแนวคิดที่ว่า การออกแบบที่ดี หมายถึง การมอบความสุขให้กับมนุษย์โดยเน้นที่ปัจจัยกระตุ้นความรู้สึกซึ่งมีความสวยงาม ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ความพึงพอใจ และอารมณ์ แม้ Human Centered Design จะแนะนำว่า ควรทดสอบแนวทางการออกแบบจากด้านความสะดวกในการใช้งานแต่ก็อธิบายถึงความสำคัญของ Emotional Design ควบคู่กันไปด้วยในหลาย ๆ การวิจัย เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์ ตลอดจนความรู้ของมนุษย์

การออกแบบควรจะต้องแสดงถึงความสุขและกระตุ้นความรู้สึกของมนุษย์ให้มากขึ้น ซึ่งระดับการรับรู้ของมนุษย์มี 3 ระดับ คือ

1. ระดับสัญชาตญาณ โดยดูจากรูปลักษณ์ภายนอก
2. ระดับพฤติกรรม เป็นความยินดีและพอใจในประสิทธิภาพการใช้งานของตัวผลิตภัณฑ์

3. ระดับการคิดวิเคราะห์ โดยมุมมองในภาพลักษณ์ของตนเอง ความพึงพอใจส่วนตัว และประสบการณ์ความทรงจำ

หลักการออกแบบ

อรัญ วานิชกร (2559, หน้า 44-54) องค์ประกอบของการออกแบบประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ด้านรูปลักษณ์ และด้านประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. องค์ประกอบของการออกแบบด้านรูปลักษณ์ผลิตภัณฑ์องค์ประกอบศิลป์ (Visual Elements) หมายถึง ทัศนธาตุ ส่วนประกอบของงานออกแบบผลิตภัณฑ์ที่มองเห็นได้ สามารถให้อารมณ์ที่เกิดขึ้นจากการออกแบบได้หลากหลาย ซึ่งประกอบ

1.1 จุด อาจเป็นร่องรอยที่อยู่บนผลิตภัณฑ์ หรือเป็นตัวผลิตภัณฑ์ที่ไร้มิติกว้าง ยาว สูง เป็นองค์ประกอบเบื้องต้นในการออกแบบ จุดอันเดียวอาจไม่มีความหมายเชิงการออกแบบมากมายนักแต่หากนำจุดมาวางหลายจุดจะสร้างความหมายให้กลายเป็นภาพขึ้นมาได้ เช่น การแปรรหัสในสนามกีฬา หรืองาน Pixel Art หรือการต่อโมเสกในงานเฟอร์นิเจอร์

ภาพที่ 18 การต่อกระเบื้องทูปแตก ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของงานฝีมือ
ที่มา: อรัญ วานิชกร (2559)

1.2 เส้น คือ ร่องรอยที่เกิดจากเคลื่อนที่ของจุด หรือถ้าเรานำจุดมาวางเรียงต่อ ๆ กันไปจะเกิดเป็นเส้นขึ้น เส้นมีมิติเดียว คือ ความยาว ไม่มีความกว้าง ทำหน้าที่เป็นขอบเขตของที่ว่างรูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก สี ตลอดจนกลุ่มรูปทรงต่าง (รวมทั้งเป็นโครงสร้างของรูปร่าง รูปทรง เส้นเป็นพื้นฐานที่สำคัญของงานศิลปะทุกชนิด เส้นสามารถให้ความหมาย แสดงความรู้สึกและอารมณ์ได้ด้วยตัวเอง เส้นมี 2 ลักษณะ คือ เส้นตรง (Straight Line) และเส้นโค้ง (Curve Line) เส้นทั้ง 2 ชนิดนี้

เมื่อนำมาจัดวางในลักษณะต่าง ๆ กันจะมีชื่อเรียกต่าง ๆ และให้ความหมาย ความรู้สึกที่แตกต่างกัน ดังนี้

1.2.1 เส้นตั้ง หรือเส้นตั้ง ให้ความรู้สึกทางความสูง สง่า มั่นคง แข็งแรง หนักแน่น เป็นสัญลักษณ์ของความซื่อตรง

1.2.2 เส้นนอน ให้ความรู้สึกทางความว่าง สงบ ราบเรียบ นิ่ง ผ่อนคลาย

1.2.3 เส้นเฉียง หรือเส้นทแยงมุม ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว รวดเร็ว ไม่มั่นคง

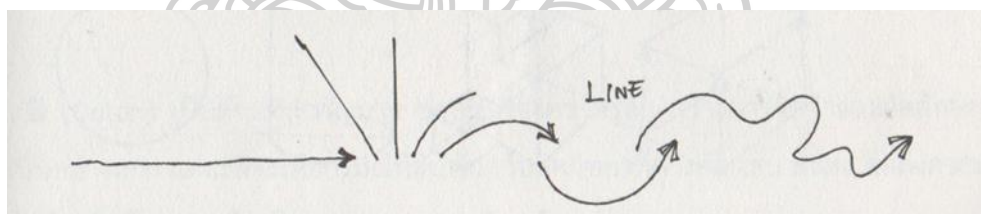
1.2.4 เส้นหยัก หรือเส้นซิกแซกแบบฟันปลา ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวอย่างเป็นจังหวะมีระเบียบ ไม่ราบเรียบ น่ากลัว อันตราย ขัดแย้ง ความรุนแรง

1.2.5 เส้นโค้งแบบคลื่น ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวอย่างช้า ๆ ลื่นไหล ต่อเนื่อง สุภาพ อ่อนโยน นุ่มนวล

1.2.6 เส้นโค้งแบบก้นหอย ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว คลี่คลาย หรือเติบโตในทิศทางที่หมุนวนออกมา ถ้ามองเข้าไปจะเห็นพลังความเคลื่อนไหวที่ไม่สิ้นสุด

1.2.7 เส้นโค้งวงแคบ ให้ความรู้สึกถึงพลังความเคลื่อนไหวที่รุนแรงการเปลี่ยนทิศทางที่รวดเร็ว ไม่หยุดนิ่ง

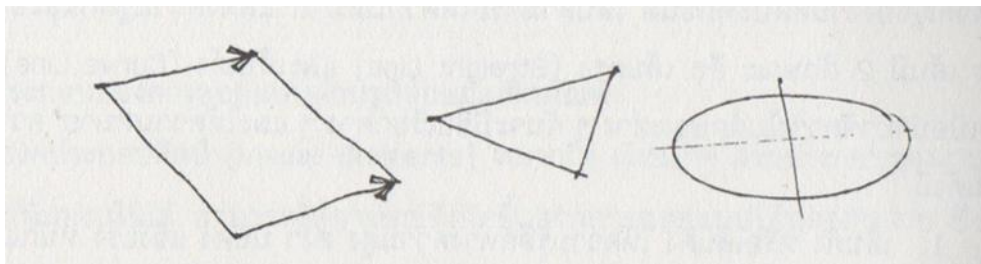
1.2.8 เส้นประ ให้ความรู้สึกที่ไม่ต่อเนื่อง ขาด หาย ไม่ชัดเจน ทำให้เกิดความเครียด

ภาพที่ 19 เส้นแสดงอารมณ์ต่าง ๆ

ที่มา: อรัญ วานิชกร (2559)

1.3 รูปร่าง เกิดจากการเคลื่อนที่ของเส้นสู่การเป็นพื้นที่ระนาบ มีลักษณะ 2 มิติ คือ มีขนาดความกว้างและยาว โดยรูปร่างที่แตกต่างให้ความรู้สึกที่แตกต่างกัน อาจเกิดจากโครงสร้างของวัสดุประเภทแผ่น เช่น แผ่นไม้อัด แผ่นกระจก แผ่นเหล็ก

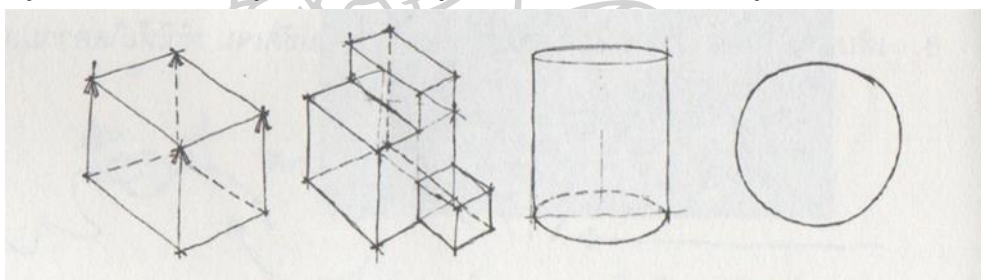

ภาพที่ 20 เส้นเคลื่อนที่เป็นรูปร่าง

ที่มา: อรัญ วานิชกร (2559)

1.4 รูปทรง คือ ผลิตภัณท์ที่สัมผัสจับต้องได้ มีความหนาและลักษณะเป็น 3 มิติเกิดเป็นรูปทรง โดยอาจแบ่งรูปทรงได้ตามลักษณะกว้าง ๆ ดังนี้

1.4.1 รูปเรขาคณิต (Geometric Form) มีรูปแบบที่เป็นมาตรฐาน ตอบสนองประโยชน์ใช้สอยสูงสุด สามารถวัดหรือคำนวณได้ง่าย มีกฎเกณฑ์ เกิดจากการสร้างของมนุษย์ เช่น รูปสี่เหลี่ยม รูปวงกลม รูปวงรี นอกจากนี้ ยังรวมถึงรูปทรงของสิ่งที่มีมนุษย์ประดิษฐ์คิดค้นขึ้นอย่างมีแบบแผนแน่นอน เช่น รถยนต์ เครื่องจักรกล เครื่องบิน สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ผลิตโดยระบบอุตสาหกรรมก็จัดเป็นรูปเรขาคณิตเช่นกัน รูปเรขาคณิตเป็นรูปที่ให้โครงสร้างพื้นฐานของรูปต่าง ๆ

ภาพที่ 21 รูปทรงเรขาคณิต

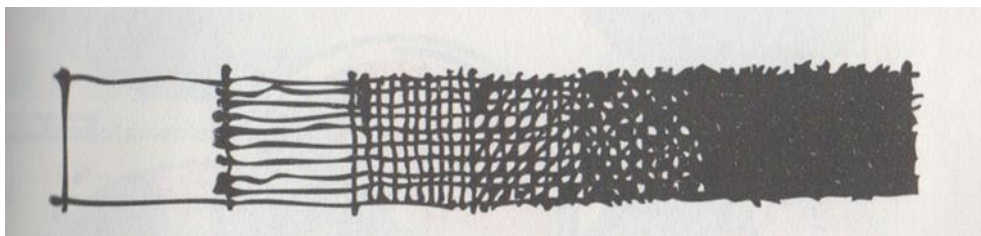
ที่มา: อรัญ วานิชกร (2559)

1.4.2 รูปอินทรีย์ (Organic Form) เป็นรูปของสิ่งที่มีชีวิตหรือคล้ายกับสิ่งมีชีวิตที่สามารถเจริญเติบโต เคลื่อนไหว หรือเปลี่ยนแปลงรูปได้ เช่น รูปของคน สัตว์ พืช

1.4.3 รูปอิสระ (Free form) เป็นรูปที่เกิดขึ้นอย่างอิสระ ไม่มีโครงสร้างที่แน่นอนตายตัวไม่สามารถคาดเดาขอบเขตลักษณะที่แน่นอนได้ สามารถปรับตัวเปลี่ยนไปตามพื้นที่สิ่งแวดล้อมที่จะติดตั้ง ซึ่งให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว มีพลัง มีอิสระ ชัดแย้งกับรูปเรขาคณิต แต่กลมกลืน

1.5 น้ำหนัก (Value) เกิดจากแสงและเงา (Light & Shade) เป็นองค์ประกอบที่อยู่คู่กัน แสงเมื่อส่องกระทบกับวัตถุจะทำให้เกิดเงาซึ่งเป็นตัวกำหนดระดับของค่าน้ำหนัก ความเข้มของเงาจะขึ้นอยู่กับความเข้มของแสง ในที่ที่มีแสงสว่างมาก เงาจะเข้มขึ้น และในที่ที่มีแสงสว่างน้อย เงาจะไม่ชัดเจน เงาจะอยู่ตรงข้ามกับแสงเสมอ ค่าน้ำหนักของแสงและเงาที่เกิดบนวัตถุ ความเข้มสว่างของค่า

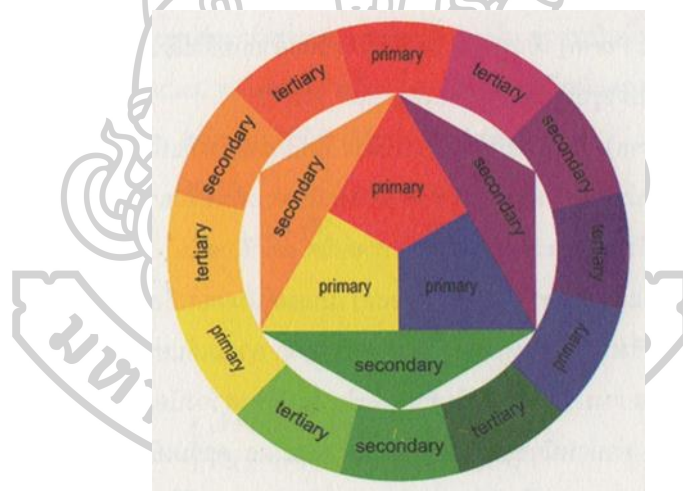
น้ำหนักขาวและดำก่อให้เกิดระยะลวงตา ความใกล้ ไกล หรือลวงตาให้เกิดความรู้สึกเก่าและใหม่ให้กับตัวผลิตภัณฑ์ได้ ค่าน้ำหนักอาจเกิดจากผิวสัมผัสกับวัตถุได้ เช่น ความเรียบ กลมมน จะให้ค่าน้ำหนักที่นุ่มนวล

ภาพที่ 22 ระดับค่าน้ำหนัก

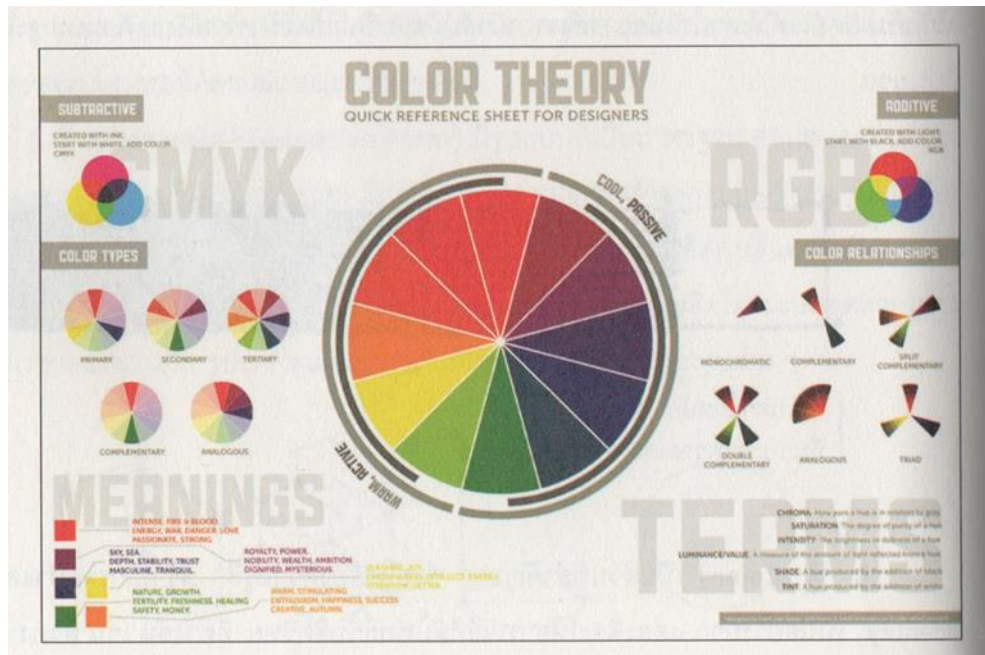
ที่มา: อรัญ วานิชกร (2559)

1.6 สี (Color) เป็นส่วนที่สำคัญมาก ช่วยในเรื่องความรู้สึก สร้างการจดจำและอัตลักษณ์ (Identity) เป็นอย่างมาก แต่ละสีจะให้อารมณ์ที่สัมพันธ์กับจิตวิทยาที่ต่างกัน เช่น สีแดง สื่อถึงความร้อนแรง สีน้ำเงิน สื่อถึงความเย็น โลกอนาคต ความทันสมัย ฯลฯ

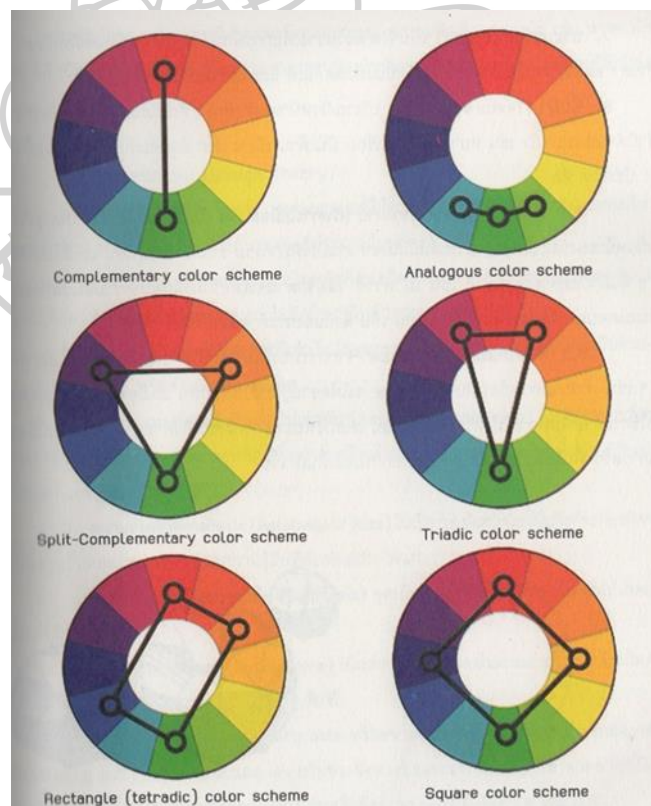

ภาพที่ 23 วงล้อของสี

ที่มา: อรัญ วานิชกร (2559)

ภาพที่ 24 การใช้ทฤษฎีเพื่อช่วยในการออกแบบ
ที่มา: อรัญ วานิชกร (2559)

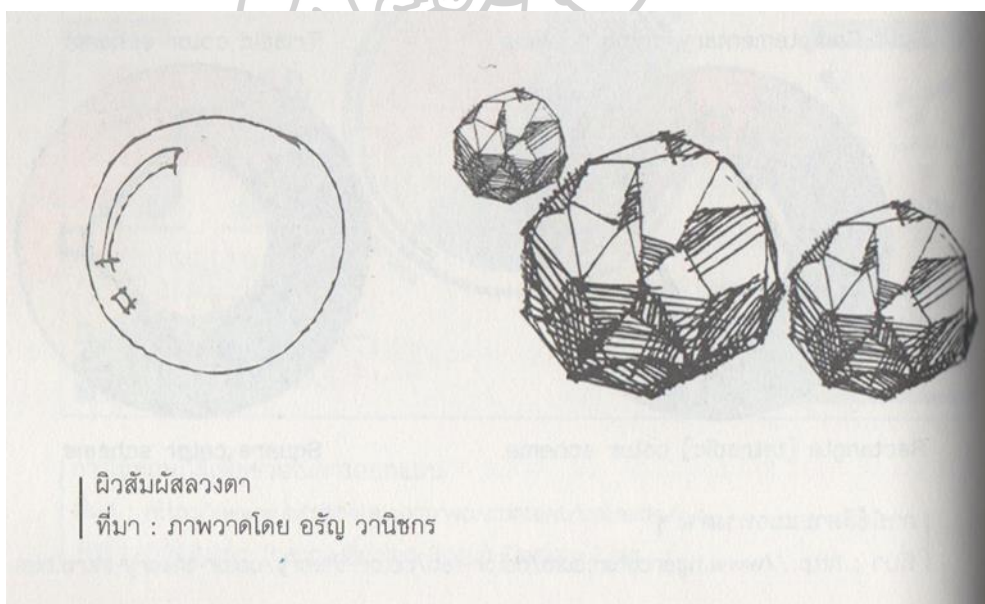
ภาพที่ 25 การใช้สีตามแนวทางต่าง ๆ
ที่มา: อรัญ วานิชกร (2559)

1.7 บริเวณว่าง (space) เป็นจังหวะเว้นว่างเพื่อการพักผ่อนสายตา หรือเพื่อให้เกิดความสบายตา และสร้างความเรียบง่ายให้เกิดขึ้นแก่ผลิตภัณฑ์ แสดงความเป็นมิตรต่อผู้ใช้

1.8 พื้นผิว (Texture) หมายถึง บริเวณผิวหน้าของสิ่งต่าง ๆ ที่เมื่อสัมผัสแล้วสามารถรับรู้ได้ว่ามีลักษณะอย่างไร เช่น หยาบ ขรุขระ เรียบ มัน น เนียน สาก ลักษณะที่สัมผัสได้ของพื้นผิวมี 2 ประเภท คือ

1.8.1 พื้นผิวที่สัมผัสได้ด้วยร่างกาย หรือการใช้มือสัมผัส เป็นลักษณะพื้นผิวที่เป็นอยู่จริง ๆ ของผิวหน้าของวัสดุนั้น ซึ่งสามารถสัมผัสได้จากงานประติมากรรม งานสถาปัตยกรรม และสิ่งประดิษฐ์อื่น ๆ พื้นผิววัสดุจากธรรมชาติ เช่น ไม้ หวาย วัสดุจักสานจะให้ความรู้สึกจากความสัมผัสที่อบอุ่นไม่สนองตอบอย่างรุนแรงต่ออุณหภูมิร้อน เย็น สิ่งที่แข็งกระด้าง เช่น โลหะ ฯลฯ

1.8.2 พื้นผิวที่สัมผัสได้ด้วยสายตา จากการมองเห็นซึ่งไม่ใช่ลักษณะที่แท้จริงของผิว วัสดุนั้น ๆ เช่น การวาดภาพก้อนหินบนกระดาษ จะให้ความรู้สึกเป็นก้อนหิน แต่เมื่อสัมผัสเป็นกระดาษหรือใช้กระดาษพิมพ์ลายไม้ หรือลายหินอ่อน เพื่อปะทับบนผิวหน้าของสิ่งต่าง ๆ ลักษณะเช่นนี้ถือว่าเป็นการสร้างพื้นผิวลวงตาให้สัมผัสได้ด้วยการมองเห็นเท่านั้น

ภาพที่ 26 ผิวสัมผัสลวงตา

ที่มา: อรัญ วานิชกร (2559)

ผิวสัมผัสของผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากวัสดุและกระบวนการผลิตที่แตกต่างกัน เช่น หวาย ผักตบชวา หรือวัสดุจากธรรมชาติ หรือการผสมผสานวัสดุในจังหวะที่เหมาะสม จะให้ความรู้สึกกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกต่อผู้พบเห็น

ทฤษฎีการออกแบบ (Design Theory)

1. ความเป็นเอกภาพ (Unity) กรอบแบบที่ให้ความรู้สึกกลมกลืน อยู่ในหน่วยงานเดียวกัน เป็นกลุ่มก้อน หรือมีความสัมพันธ์กันขององค์ประกอบในแต่ละงาน

2. ความสมดุล (Balancing) เป็นหลักศิลปะที่ความงามเกิดจากความสมดุลของงานในความรู้สึกความคิดในเรื่องของความงามในสิ่งนั้น ๆ มีหลักความสมดุลอยู่ 3 รูปแบบ

2.1 ความสมดุลในลักษณะที่เท่ากัน (Symmetry balancing) คือมีลักษณะเป็นซ้าย-ขวา บน-ล่างเหมือนกัน หรือพับแล้วทับกันสนิท

2.2 ความสมดุลในลักษณะไม่เท่ากัน (Asymmetry balancing) คือมีลักษณะที่สมดุลกันทางความรู้สึกด้วยองค์ประกอบศิลป์ที่แตกต่างกันได้ เช่น ใช้ความสมดุลด้วยพื้นผิว (Texture) ด้วยแสง-เงา (Shade) หรือด้วยสี (Color)

3. ความสัมพันธ์ทางศิลปะ (Relativity of Arts) ในเรื่องของศิลปะนั้น เป็นสิ่งที่จะต้องพิจารณากันหลายขั้นตอนเพราะเป็นเรื่องความรู้สึกที่สัมพันธ์กัน ได้แก่

3.1 การเน้นหรือจุดสนใจ (emphasis) จุดเน้นทำให้เกิดความโดดเด่น ทำให้เกิดความประทับใจแก่ผู้พบเห็น

3.2 จุดสำคัญรอง (Subordinate) เป็นส่วนที่เด่นรองลงไปตามลำดับ ช่วยให้เกิดความรู้สึกลดหลั่น ไม่แข่งกันในการออกแบบผลิตภัณฑ์

3.3 จังหวะ (Rhythm) จังหวะ ระยะเวลา หรือความถี่ห่างในตัวผลิตภัณฑ์ก็ดี หรือสิ่งแวดล้อมที่สัมพันธ์อยู่ ไม่ว่าจะเป็นเส้น สี แสง-เงา หรือช่วงจังหวะของการตกแต่ง แสงไฟ ลวดลายที่มีความสัมพันธ์กันในที่นั้น เป็นความรู้สึกของผู้พบเห็นหรือผู้ออกแบบจะรู้สึกถึงความงาม

3.4 ความตรงกันข้าม (Contrast) เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นเพื่อช่วยให้มีการเคลื่อนไหวไม่ซ้ำซากเกินไปหรือเกิดความเบื่อหน่าย จำเจ ในการตกแต่งก็เช่นกัน ปัจจุบันผู้ออกแบบมักจะหาทางให้เกิดความรู้สึกขัดแย้งกันต่างกันเพื่อเกิดจุดเด่นไม่ธรรมดา

3.5 ความกลมกลืน (Harmonies) ความกลมกลืนในที่นี้หมายถึง พิจารณาในส่วนรวมทั้งหมด แม้จะมีบางอย่างที่แตกต่างกัน การใช้สีที่ตัดกันหรือการใช้ผิว ใช้เส้นที่ขัดกัน ความรู้ส่วนน้อยนี้ไม่ทำให้ส่วนรวมเสียก็ถือว่าเกิดความกลมกลืนกันในส่วนรวม

2. องค์ประกอบของการออกแบบด้านประโยชน์ใช้สอยแม้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญา ส่วนใหญ่จะออกแบบจากรูปลักษณ์ รูปทรงมาก่อนให้เกิดอัตลักษณ์แก่ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นแล้ว การคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยยังเป็นสิ่งสำคัญที่จำเป็นเพื่อตรวจสอบงานออกแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นอยู่เสมอ

2.1 หน้าที่ใช้สอย (Function) ประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ อรรถประโยชน์ สร้างความคุ้มค่าให้แก่ผู้บริโภค

2.2 ความปลอดภัย (Safety) ไม่มีส่วนแหลมคมอันจะก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้ และเป็นมิตรต่อผู้ใช้ทุกเพศ ทุกวัย คำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น การออกแบบของเล่นสำหรับเด็กเล็กไม่ควรมีวัตถุติดที่เป็นสารเคมี ไม่ใช่ขนาดเล็กเกินไปจนเด็กสามารถกลืนลงคอได้ ฯลฯ

2.3 ความแข็งแรง (Construction) มีโครงสร้างที่แข็งแรงเพียงพอต่อการใช้งาน ความทนทานต่อระยะเวลาที่คาดหวังในการใช้สอยของผู้บริโภค ทนทานต่อการใช้งานที่ผิดพลาด

2.4 ความสะดวกสบายในการใช้ (ergonomics) มีขนาดและสัดส่วนที่เหมาะสมต่อสรีระของผู้ใช้งานผลิตภัณฑ์ ใช้แล้วไม่เกิดความเมื่อยล้าหรือส่งผลต่อสุขภาพของผู้ใช้

2.5 ราคาที่เหมาะสม (cost) ราคาที่สมเหตุสมผล สามารถชี้แจงที่มาของการตั้งราคาได้

2.6 การซ่อมแซมง่าย (Maintenance) สามารถซ่อมแซมได้ง่ายด้วยตนเอง

2.7 วัสดุและการผลิต (Materials and Production) ใช้วัตถุดิบที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น เพื่อลดต้นทุนการผลิตและแรงงานฝีมือในท้องถิ่น เพื่อต่อยอดภูมิปัญญาให้กับท้องถิ่น

2.8 การขนส่ง (Transportation) ออกแบบรองรับการขนส่ง ปริมาณในการขนส่ง ความคุ้มค่าต่อการขนส่งในแต่ละเที่ยว มีบรรจุภัณฑ์สำหรับการขนส่งโดยเฉพาะเพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับผลิตภัณฑ์

เพื่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ในผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญา การตรวจสอบและวิเคราะห์ด้วยแนวคิด Osborn's checklist ที่กล่าวถึง 8 วิธีการในการคิดสร้างสรรค์หรือสร้างนวัตกรรมให้กับผลิตภัณฑ์ ยังเป็นสิ่งสำคัญที่นักออกแบบควรคำนึงถึง ดังนี้

1. เปลี่ยนวิธีใช้ (Other uses?) คือ ให้นักออกแบบลองคิดว่าผลิตภัณฑ์เดียวกันจะมีวิธีใช้งานแบบใหม่ ๆ ได้อย่างไรบ้าง

2. พลิกมุมมอง (Adapt?) ให้ลองคิดถึงรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างออกไป เช่น รูปร่าง รูปทรง รส กลิ่น สี

3. เพิ่มคุณสมบัติ (Modify?) เราจะสามารถเพิ่มคุณสมบัติใดลงไปผลิตภัณฑ์ได้บ้าง เช่น เวลา ความคงทน ความถี่ ความแข็งแรง ขนาด ความยาว ความหนา คุณค่า ส่วนผสม ฯลฯ

4. ลดคุณสมบัติ (Minify?) เราจะตัดหรือลดคุณสมบัติใดออกได้บ้าง เช่น ขนาด ความสั้น ความเตี้ย ความแคบ ความผอม ความเบา ความบาง การแบ่งออก ฯลฯ

5. แทนที่ด้วยสิ่งใหม่ (Substitute?) เราจะสามารถแทนที่องค์ประกอบหรือรูปแบบเดิมได้อย่างไรบ้าง เช่น แทนที่ด้วยวัสดุ ขั้นตอน แหล่งพลังงาน สถานที่ วิธีการ เวลา อารมณ์ ความรู้สึก เสียง ฯลฯ

6. ลำดับรูปแบบใหม่ (Rearrange?) เราจะเปลี่ยนรูปแบบการจัดลำดับได้อย่างไรบ้าง อาทิ การสลับสับเปลี่ยนองค์ประกอบ การจัดวางองค์ประกอบ ลำดับตำแหน่ง กำหนดการก่อนหลัง ฯลฯ

7. พลิกกลับ (Reverse?) เป็นการเปลี่ยนสิ่งที่เป็นอยู่ให้กลายเป็นตรงกันข้าม อย่างเช่น ระหว่างที่และรูปทรง กลับหัวกลับหาง ข้างนอกข้างใน พลิกบทบาทหน้าที่ ฯลฯ

8. ผสมผสาน (Combine?) อาจเป็นการผสมผสานระหว่างวัสดุ สี ลักษณะพื้นผิว รูปทรง ทิศทาง การจัดวาง หรือสิ่งของ นักร้องแบบควรมั่นสำรวจ ตรวจสอบรูปแบบผลิตภัณฑ์และภูมิปัญญาต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ก่อนและระหว่างการออกแบบ เพื่อให้รูปแบบที่ได้มีความแตกต่างและมีเอกลักษณ์ในตัวผลิตภัณฑ์เอง

ศิลปะร่วมสมัย

ประสพ ลิ้มหมือดภัย (2543, หน้า 87-92) ศิลปะร่วมสมัย (CONTEMPORARY ART) หรือ ศิลปะสมัยใหม่เป็นศิลปะที่ถือกำเนิดและพัฒนาขึ้นมาพร้อมกับสภาพสังคมในยุโรป ขณะที่สังคมประยุกต์ วิทยา วิทยาศาสตร์ และเสรีภาพของประชาชนเฟื่องฟูขึ้น ทำให้ศิลปะสมัยใหม่สัมพันธ์กับสังคมสมัยใหม่อย่างแนบแน่น เมื่อสังคมใหม่ปฏิวัติสังคมเก่า ศิลปะสมัยใหม่ก็ปฏิวัติศิลปะในอดีตโดยมีความเชื่อว่า รูปแบบ เนื้อหา และกวีวิธี ต้องต่อต้าน แตกต่างไปจากหลักวิชาดังที่เคยยึดถือมา ปัจจัยเหล่านี้ กลายเป็นตัวกระตุ้นก่อให้เกิดผลงานศิลปะสมัยใหม่อันหลากหลายร่วมสมัยเดียวกัน เป็นที่ท้าทาย ความคิดและการชื่นชมในช่วงปลายของศตวรรษที่ 18 ที่ฝรั่งเศส หรือนัยหนึ่งหลังจากที่ยุคอำนาจมืด ได้เสื่อมลง ศิลปะร่วมสมัยจึงเป็นศิลปะยุคเดียวที่ศิลปะมีความแตกต่างกันมากมาย จนยากที่จะ กำหนดได้ว่า เกิดขึ้นที่ไหน ประเทศใด เพราะสุดแต่ศิลปินประเทศใดจะมีเสรีภาพสำหรับการ สร้างสรรค์ได้เพียงใด จึงเป็นยุคที่ศิลปะมีลัทธิและแบบอย่างมากที่สุดจนถึงปัจจุบัน ในบทนี้ได้เสนอ รายละเอียดเกี่ยวกับศิลปะร่วมสมัย ดังนี้

1. ความหมายและสาระสำคัญของศิลปะร่วมสมัย
2. วิวัฒนาการและพัฒนาการของศิลปะร่วมสมัย
3. รูปแบบของศิลปะร่วมสมัย
4. บทบาท หน้าที่ และคุณค่าของศิลปะร่วมสมัย

ความหมายและสาระสำคัญของศิลปะร่วมสมัย

ศิลปะร่วมสมัย หมายถึง ศิลปะสมัยใหม่ที่หลากหลายรูปแบบที่เกิดจากลัทธิในทางศิลปะโดย มีวิวัฒนาการในสังคมประชาธิปไตยและสังคมอุตสาหกรรม ด้วยความเชื่อในด้านรูปแบบ เนื้อหา และวิธีการที่ต่อต้านและแตกต่างไปจากหลักวิชาศิลปะกรีกและโรมันโบราณศิลปะร่วมสมัยมาจาก สาระสำคัญของศิลปะสมัยใหม่เพื่อวิพากษ์ศิลปะในอดีตที่พอใจอยู่กับการเป็นผู้ตาม เพียงเพื่อตอบสนอง การชูปเลียงและพึงพอใจของผู้มีอำนาจ เช่น ฟาโรห์ กษัตริย์ สันตะปาปา นักการเมือง แต่ในช่วง

ศิลปะเปลี่ยนสู่ยุคศิลปะร่วมสมัยหรือศิลปะสมัยใหม่นี้เชื่อมั่นในเสรีภาพและมีความเป็นตัวของตัวเอง รวมทั้งคุณสมบัติของตนด้วยทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการสร้างสรรค์สูง และมากกว่าการท่วงไถ่ในความพอใจของผู้ชม เพราะเชื่อว่าแบบแผนที่มีมาแต่เดิมพ้นสมัยไปแล้ว

ศิลปินยุคใหม่ถือเหตุผลและความจริงที่ตนเชื่อมั่น การสะท้อนความจริงที่ปรากฏจะเป็นไปในรูปใดก็ตาม เป็นลัทธิในทางศิลปะมากมายการแสดงออกของศิลปินเอง ทำให้เกิดศิลปินที่มีความเชื่อและมีเหตุผลเดียวกัน ทศนคติเหมือนกัน ก็จะมีใจร่วมกันและรวมกันอยู่ในลัทธิเดียวกัน จนทำให้ศิลปะในยุคเริ่มต้น ศิลปะสมัยใหม่มีลัทธิทางศิลปะและแบบอย่างมากที่สุด เป็นศิลปะร่วมสมัย

วิวัฒนาการและการพัฒนาการของศิลปะร่วมสมัย

ศิลปะร่วมสมัยเป็นศิลปะที่พัฒนาขึ้นมาตามสภาพการวิวัฒนาการทางสังคมที่กลุ่มชาติยุโรป โดยเริ่มต้นปลายศตวรรษที่ 18 ในประเทศฝรั่งเศส ซึ่งกล่าวได้ว่าเริ่มต้นหลังจากยุคอำนาจมืดเสื่อมลง สังคมประชาธิปไตยยุโรปได้ผ่านขั้นตอนการต่อสู้ทางสังคมมาช้านาน เพื่อล้มล้างระบบเจ้าขุนมูลนาย ศิลปะสมัยก่อนจึงขึ้นอยู่กับผู้มีอำนาจ พระ หรือผู้ปกครองประเทศ ศิลปินจึงเป็นเพียงผู้ตามซึ่งการแสดงออกทางความคิดเห็นจะกระทำไม่ได้เต็มที่ ครั้นถึงยุคศิลปะสมัยใหม่หรือศิลปะร่วมสมัย ศิลปินส่วนใหญ่เป็นตัวของตัวเองมากขึ้น มีการอยู่และเผชิญกับภาวะของสังคมด้วยตนเอง ได้เรียนรู้ความเป็นอิสระและมีความมีเสรีภาพที่เขาได้ร่วมกันต่อสู้เพื่อให้ได้มา สิ่งต่าง ๆ ค่อยๆ เปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่องความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องนี้ได้ซึมซาบในความรู้สึกของคนรุ่นหนึ่งส่งทอดสู่คนอีกรุ่นหนึ่งอย่างมีระเบียบแบบแผน ศิลปวัฒนธรรมจึงเดินควบคู่กันมากับวิวัฒนาการทางสังคม กำหนดของศิลปะร่วมสมัยได้รับการจารึกไว้ในหน้าแห่งประวัติศาสตร์ เคียงข้างกับอารยธรรมยุคใหม่ของประชาชาติ

ศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติยุโรปเกิดจากอิทธิพลทางความคิดและปรัชญาที่ได้สั่งสมมานานนับพันปี ตั้งแต่สมัยกรีกยังเรื่องอำนาจ เมื่อสังคมของอิทธิพลตะวันตกจึงหลังไหลสู่ยุโรปมีการวิวัฒนาการจนเป็นที่ยอมรับยกย่องดินแดนต่าง ๆ ทั่วโลก ในฐานะที่มีพัฒนาการความเจริญทางศิลปะการถ่ายทอดความคิด แลกเปลี่ยนประสบการณ์การสร้างสรรค์มีคุณภาพ ความเข้าใจอันดีต่อกันของมวลมนุษย

รูปแบบของศิลปะร่วมสมัย

รูปแบบของศิลปะร่วมสมัยมีแนวความคิดสำหรับการสร้างสรรค์ที่อิงแนบอยู่กับอารยธรรมตะวันตกในฐานะงานศิลปะที่มีรูปแบบต่าง ๆ ที่เป็นผลผลิตโดยตรง ศิลปินยุโรปสร้างว่าศิลปะเป็น

ผลผลิตของสังคมด้วยสำนึกที่สังคมเป็นเช่นไรศิลปะย่อมสะท้อนสถานะเช่นนั้นให้ประจักษ์เสมอบน อิทธิพลของความคิดแบบเสรีนิยม

ศิลปะในอดีตมักแสดงรูปแบบเหมือนจริง มีความประณีตบรรจง และรูปแบบที่ทำเลียนแบบ กัน เพื่อให้สามารถสื่อสารกับผู้ดูได้อย่างคุ้นเคยง่ายตายก็ตอกย้ำด้วยรูปแบบอันวิจิตรบรรจงนี้ ความรู้สึกดูเฉยหรือสรวลสรวลให้แก่มิมีอำนาจปกครองและศาสนาเพิ่มเข้าไปอีกแต่ศิลปะร่วมสมัย หรือศิลปะสมัยใหม่มีความเชื่อว่า เจตคติทางศิลปะเป็นความอิสระทางการสร้างสรรค์ที่จะให้เป็นแบบ คล้ายจริง (REALISTIC) แบบลัดตัดทอน (DISTORTION) หรือ (ABSTRACT) ก็ได้ ทุกอย่างจะเป็นไป ตามความรู้สึกของศิลปินเอง ทั้งนี้จะมุ่งเสนออารมณ์และความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ ที่สนองความต้องการ ของตนเองมากกว่าที่จะสนองประเพณีนิยมเช่นก่อน ความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางสังคม ด้านอุตสาหกรรมการผลิต การคมนาคม การขนส่ง เศรษฐกิจ เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้รูปแบบของ ศิลปะสมัยนี้มีรูปแบบแปลกต่างไปจากศิลปะสมัยโบราณมากมาย

ศิลปะร่วมสมัยจะมีรูปแบบมากมายเพียงใดก็ตาม แต่ในด้านเนื้อหาจะมุ่งเสนอความเป็นจริง ของสังคมในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่โดยสะท้อนความจริงให้ได้เห็นแก่สังคมด้วยรูปแบบใด ๆ ก็ตาม แต่ ส่วนใหญ่จะสะท้อนในเชิงจิตวิทยาความรู้สึกส่วนตัวเชิงวิพากษ์วิจารณ์สังคม บนความกว้าง หลากหลายของเนื้อหา ศิลปะร่วมสมัยทั้งปวงจะมุ่งเน้นการแสดงออกด้วยกลวิธีแปลกๆใหม่ ๆ ด้วย กระบวนการที่เป็นลักษณะเฉพาะของตัวศิลปินเอง บนความเชื่อมั่นในเสรีภาพที่หลุดพ้นจากความ ต้องการของเบื้องบน และหลุดพ้นจากความขลาดกลัวในตัวเอง เพราะการสร้างสรรค์จะไม่อยู่ภายใต้ รั้วเงาของศิลปะในอดีต ศิลปะร่วมสมัยเปิดกว้างทางรูปแบบและกลวิธี แต่ศิลปินก็นิยมที่จะใช้สื่อที่ รูปทรง เส้น สี ผิวพื้น จังหวะ ฯลฯ โดยไม่อิงกับรูปทรงของเรื่องราวเดิมจึงมุ่งหนักไปในทางแบบอย่าง หรือรูปทรงเป็นการเฉพาะ การดูศิลปะร่วมสมัยที่มีความเป็นนามธรรมเช่นนี้ผู้ดูจะได้รับอารมณ์ ความรู้สึกที่แตกต่างกันไปตามประสบการณ์ กล่าวโดยง่ายก็คือ ต้องดูเพื่อความรู้สึก อย่าดูเพื่อ เรื่องราว เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับอารมณ์ล้วน ๆ

บทบาท หน้าที่ และคุณค่าของศิลปะร่วมสมัย

ศิลปะร่วมสมัยในความหลากหลายรูปแบบ ต่างก็มีบทบาทในฐานะผลงานศิลปะที่ทำหน้าที่ สะท้อนสภาพสังคมแห่งยุคในเชิงจิตวิทยาด้วยเนื้อหาเชิงวิพากษ์วิจารณ์สังคมด้วยรูปแบบที่แฝง ความรู้สึกนึกคิดและเปิดกว้างทางความคิดแก่ผู้ดูให้ได้คิดว่า ทำไม หรือเพราะเหตุใด เปรียบดังบท เพลงที่ศิลปินได้ประพันธ์ท่วงทำนองไว้แล้ว และเปิดกว้างให้ผู้ฟังใส่เนื้อร้องเอาเองตามประสบการณ์ แห่งตนที่คิดว่าดีและเหมาะสม ศิลปะร่วมสมัยจะมีคุณค่าอยู่ที่มีแนวความคิดเปิดกว้างสู่การถ่ายทอด

ความคิดแปลกเปลี่ยนประสบการณ์ แสวงหาความรู้ ความเข้าใจอันดีต่อกันของมวลมนุษย์ บนความเชื่อว่า ศิลปะขึ้นอยู่กับความคิดที่เปลี่ยน

แปลงไปตามระดับปัญญาของคนแห่งยุคระดับอารมณ์ของคนแต่ละสมัยโดยไม่ยึดติดอยู่กับความคิดที่ฝังแน่นตายตัว ความเชื่อนี้เป็นแรงกระตุ้นศิลปินยุคใหม่ให้ค้นคว้าหาวิธีการสร้างสรรค์แสดงออกอยู่เสมอ เพราะหลักการที่บรรพบุรุษได้ทำหรือทิ้งไว้เป็นสิ่งตกทอด อาจไม่เหมาะกับสภาพแต่ละสมัยก็ได้ นับเป็นเส้นทางความคิดที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต

ศิลปะเพื่อความงาม

ศิลปะที่สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อความพอใจและสุขใจของมนุษย์ ที่เรียกได้ว่าเป็น ประณีตศิลป์ หรือ วิจารณ์ศิลป์ (Fine Art) และตามความหมายที่ระบุไว้ในพจนานุกรมศัพท์ศิลปะ (อังกฤษ-ไทย) ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2541 ได้ระบุไว้ว่า วิจารณ์ศิลป์ คือ ผลงานศิลปะที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นโดยเป็นผลงานที่นำเสนอความงามบริสุทธิ์ มีการแสดงออกถึงอารมณ์สะท้อนใจที่ผู้ชมรับรู้ได้ เป็นผลงานสร้างสรรค์ มีความคิดริเริ่ม และแสดงเอกลักษณ์ หรือมีลักษณะเป็นต้นแบบ การนำเสนอผลงานศิลปะประเภทนี้ มุ่งนำเสนอความรู้สึกและจินตนาการที่ตอบสนองทางด้านจิตใจมากกว่าความสุขทางกาย หรือมากกว่าการแสดงออกในเชิงทักษะหรือฝีมือของผู้สร้างผลงาน (ราชบัณฑิตยสถาน 2541 : 26)

ข้อมูลเกี่ยวกับวัสดุที่ใช้ในงานวิจัย

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเครื่องประดับ

เครื่องประดับเกิดขึ้นพร้อม ๆ กับความเจริญของมนุษย์ ทั้งนี้เพราะมนุษย์เป็นสัตว์อันประเสริฐที่มีความคิด ความสามารถที่จะสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ เพื่อชีวิต และรู้จักคิด รู้จักประดิษฐ์สิ่งที่สวยงามให้กับตนเอง เช่น เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับกาย อันแสดงออกถึงความรักสวยรักงาม เช่น พวงมาลัยคล้องคอ ดอกไม้ทัดหูหรือเครื่องประดับศีรษะจากดอกไม้ใบไม้ ต่อมาก็สร้างเครื่องประดับถาวร เช่น สร้อยคอที่ทำจากธรรมชาติ เช่น กระจุกสัตว์ต่าง ๆ งาช้าง ขนนก เครื่องหนัง หินสี ดินเผา และโลหะต่าง ๆ วัสดุที่ใช้ก็มีการพัฒนาเรื่อยมา ในปัจจุบันก็ได้นำเอาวัสดุสังเคราะห์มาใช้ในการสร้างเครื่องประดับมากขึ้น ซึ่งจะขอจำแนกวัสดุในการสร้างสรรค์เครื่องประดับออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ด้วยกัน ดังนี้

1. เครื่องประดับที่ทำจากธรรมชาติ ได้แก่ ดอกไม้ ไม้ กระจุกสัตว์ หินสีต่าง ๆ ดิน ขนนก หนังสัตว์ เมล็ดพืช ฯลฯ และอะไรก็ตามที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ รวมทั้งเพชร พลอย นิล เงิน และทอง

ด้วย ซึ่งวัสดุที่กล่าวมานี้สามารถนำมาสร้างเป็นเครื่องประดับได้ ทั้งที่เป็นเครื่องประดับถาวรและเป็นเครื่องประดับชั่วคราว

2. เครื่องประดับที่ทำจากวัสดุสังเคราะห์ ได้มาจากการแปรสภาพของวัสดุธรรมชาติและวัสดุวิทยาศาสตร์ได้แก่ พลาสติกเพชรเทียม พลอยเทียม เรซิน ดินวิทยาศาสตร์ แปะ กาว สบู่ ฯลฯ ซึ่งปัจจุบันนี้ สิ่งเหล่านี้จัดเป็นวัสดุสำคัญในการสร้างสรรค์เครื่องประดับที่ใช้ทั่วไป ทั้งที่เป็นเครื่องประดับถาวรและชั่วคราว

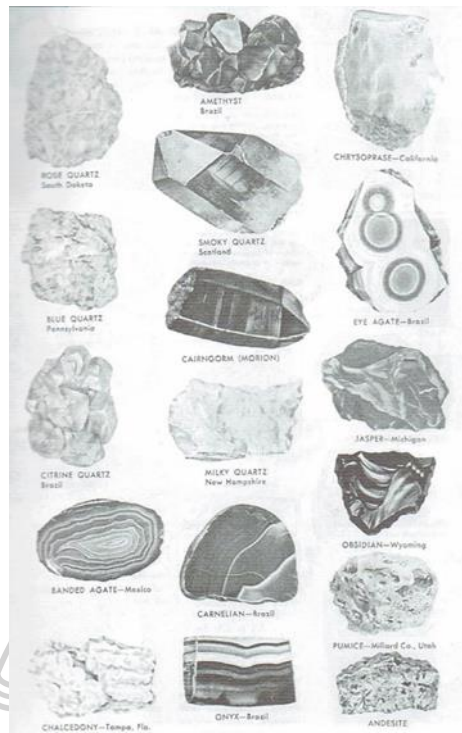
วัตถุประสงค์ของการออกแบบเครื่องประดับมีอยู่ด้วยกันหลายประการ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อความสวยงาม เช่น เครื่องประดับกาย เครื่องประดับศีรษะและเครื่องประดับเสื้อผ้า เช่น การระบายสีหน้าและร่างกายและการใช้พวงมาลัยและดอกไม้ประดับคอ เครื่องประดับศีรษะ และเครื่องประดับบนเสื้อผ้าเพื่อให้ดูเด่นและสวยงาม เป็นต้น

2. เพื่อแสดงถึงตำแหน่งหน้าที่ ได้แก่ เครื่องหมายต่าง ๆ อันแสดงถึงยศศักดิ์ เช่น ตำรวจ ทหาร ข้าราชการ นอกจากนั้นเครื่องราชที่รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็จัดเป็นเครื่องประดับชั้นสูงที่มีการออกแบบเพื่อเฉพาะสำหรับบุคคลที่ได้รับเกียรติจะได้รับเท่านั้น ในสมัยโบราณพวกหัวหน้าเผ่าก็จะมีเครื่องประดับเฉพาะที่บ่งบอกถึงฐานะให้ทุกคนรับเครื่องประดับประเภทนี้จะมีลักษณะเฉพาะที่ได้รับการออกแบบอย่างเป็นทางการ

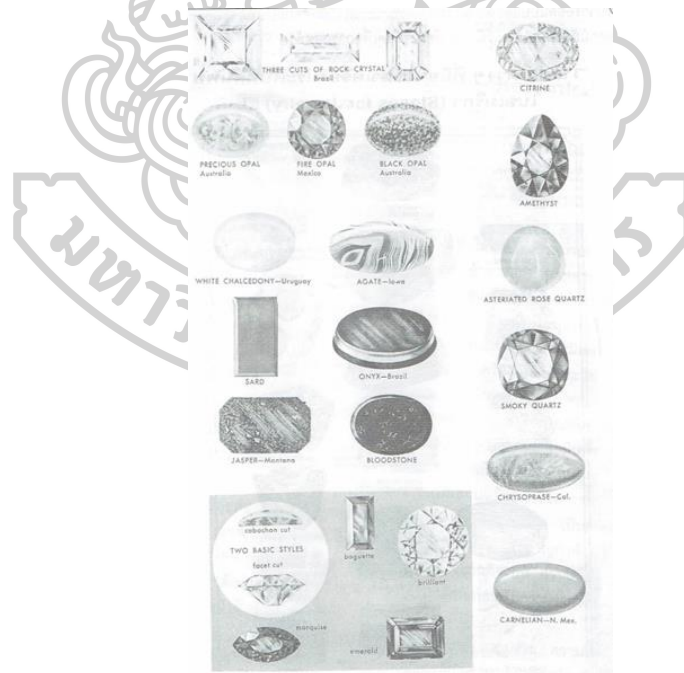
3. เพื่อแสดงออกถึงเอกลักษณ์ เช่น เครื่องประดับของแต่ละชาติ เผ่า กลุ่ม หมู่และคณะที่ได้มีการยอมรับก็จะมีเครื่องประดับเป็นสัญลักษณ์เฉพาะของแต่ละประเทศหรือแต่ละท้องถิ่นปัจจุบันเครื่องประดับกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต เช่น สร้อยคอ ต่างหู สร้อยข้อมือหรือกำไล แหวน เข็มกลัด เป็นต้น โดยเฉพาะสร้อยคอจะนิยมคล้องสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อบำรุงขวัญกำลังใจบางคนใส่เพื่อความสวยงามหรือแสดงถึงฐานะอันมีจะกิน ส่วนเครื่องประดับส่วนอื่นก็เช่นเดียวกัน สำหรับเข็มกลัดก็เพื่อเสริมความงามของเสื้อผ้าด้วย

สำหรับวัยรุ่นก็จะนิยมเครื่องประดับเพื่อความงาม ความเก๋ซึ่งไม่มีราคามากมายและเปลี่ยนง่าย ซึ่งเครื่องประดับเหล่านี้จะมีขายทั่วไป ราคาก็ย่อมเยา บางคนก็ทำใช้เอง สร้างความภาคภูมิใจให้กับตัวเองในสถานศึกษาจึงจัดวิชานี้ไว้ในหลักสูตรโดยเน้นทางด้านการออกแบบและการประดิษฐ์เครื่องประดับเพื่อใช้เองได้ด้วยวิธีง่ายๆ และรู้จักเลือกวัสดุมาใช้ในการ ประดิษฐ์ นอกจากนี้ยังเน้นในการออกแบบและหลักการผลิตเครื่องประดับ นักออกแบบที่ดีจะต้องออกแบบให้ทันสมัยตามสังคมนิยมและรู้จักการเลือกใช้วัสดุเพื่อการผลิตด้วย

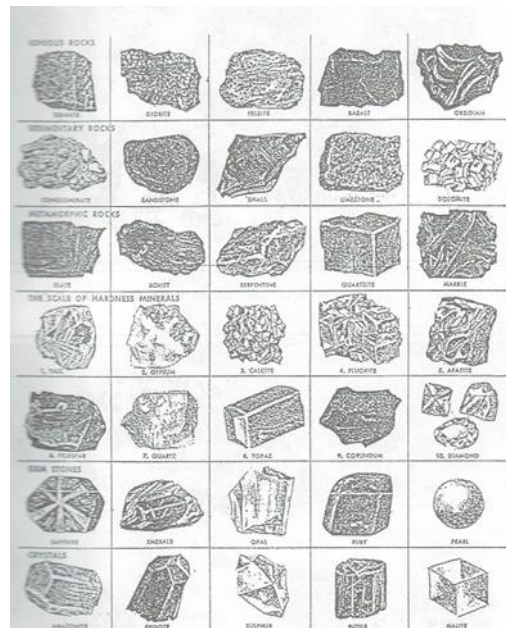
ภาพที่ 27 แร่หินต่าง ๆ ที่นิยมใช้ทำเครื่องประดับที่ค้นพบในอเมริกา (Stones for Jewelry)

ที่มา: เกสร ธิตะจारी. (2543)

ภาพที่ 28 การเจียรระไนเพชรพลอยสำหรับทำเครื่องประดับ (Polished for Jewelry)

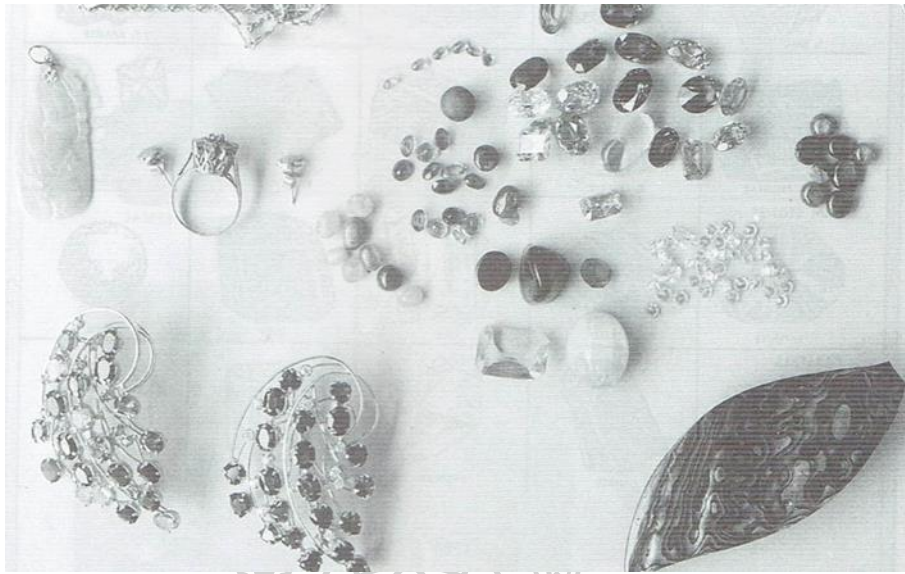
ที่มา: เกสร ธิตะจारी. (2543)

ภาพที่ 29 ตารางแสดงคุณสมบัติเฉพาะของหินชนิดต่าง ๆ
ที่มา: เกสร ธิตะจารี. (2543)

ภาพที่ 30 หินชนิดต่าง ๆ มีหลากหลายสีและลวดลายต่าง ๆ มีความสวยงามอยู่ไรตัวของมัน
ที่มา: เกสร ธิตะจารี. (2543)

ภาพที่ 31 การนำพลอยสีต่าง ๆ มาเจียรไนเพื่อให้เกิดประกายของแสง
ที่มา: เกสร ธิตะจารี. (2543)

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปฏิสัมพันธ์แห่งทางรถไฟสายมรณะ สู่ผลงานศิลปะบนเรือนร่าง เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research) และ การสัมภาษณ์ (in-depth interview) โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยไว้ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
3. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีดำเนินการศึกษาออกเป็น 2 แบบ ดังนี้

1. การวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research) สำหรับการกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัย (methodology) โดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research) นั้น โดยเบื้องต้นทางผู้ศึกษาได้ดำเนินการกระบวนการศึกษา ตามระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัย (methodology) โดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ด้วยกระบวนการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารหรือการวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research) โดยการทบทวนแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การสัมภาษณ์ (in-depth interview) สำหรับการกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัย (methodology) โดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ด้วยการสัมภาษณ์นั้น ในการกำหนด กระบวนการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดให้มีกระบวนการวิจัย (methodology) โดยการใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างลักษณะเป็นการสัมภาษณ์โดยใช้คำถามเหมือนกันทุกคน เป็นการสัมภาษณ์แบบปลายเปิด ซึ่งเป็นกระบวนการวิจัย (methodology) ที่มีความยืดหยุ่นและเปิดกว้าง

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือ กลุ่มที่ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (indepth interview) จากคนในชุมชนปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี โดยการเก็บข้อมูลกับ ทายาท นายเจือเงินบาท อดีตกรรมกรไทยในกองทัพญี่ปุ่น และเจ้าของพื้นที่ค่ายเชลยศึกในสงครามโลกครั้งที่ 2 บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว ตำบลท่ามะขาม จังหวัดกาญจนบุรี ทายาทนายบุญผ่อง สิริเวชชะพันธ์ นักวิชาการ ประชากรชุมชนปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี

3. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดประเด็นในการสอบถาม
3. กำหนดรูปแบบสอบถาม
4. สร้างแบบสอบถามตามประเด็นและรูปแบบคำถามที่กำหนด
5. แบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (content validity)
6. นำผลจากข้อ 5 มาปรับปรุงแก้ไขเป็นแบบสอบถามฉบับจริง
7. พิจารณาปรับข้อความมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น
8. พิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงต่อไป

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยดังนี้

1. การสร้างเครื่องมือ

กระบวนการสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเริ่มต้นจากการนำเอาวัตถุประสงค์ของการวิจัยมาใช้เป็นกรอบสำหรับงานวิจัย เพื่อนำไปสู่การกำหนดประเด็นและแนวคำถามสำหรับใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

2. การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เพื่อให้แนวคำถามที่นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการศึกษาครั้งนี้ สามารถวัดได้ตรงตามเนื้อหาและครอบคลุมครบถ้วนตามเนื้อหาที่ผู้วิจัยต้องการวัด ผู้วิจัยจึงได้นำร่างแนวคำถามไปทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยกระบวนการตรวจสอบในขั้นตอนแรกผู้วิจัยได้นำร่างแนวคำถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญในสายวิชาการทำการตรวจสอบ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เนื่องจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้การสัมภาษณ์เป็นหลักและทำเพียงรอบเดียวเท่านั้นใช้การสัมภาษณ์แบบเปิด โดยไม่มีคำถามนำคำตอบว่าจะต้องเป็นอย่างหนึ่งอย่างใด (on directive interview) เพื่อป้องกันไม่ให้แนวคิดของผู้ให้สัมภาษณ์ถูกครอบงำหรือชักจูงโดยใจความ หรือแนวความคิดที่แฝงอยู่ แต่ทั้งนี้จะอาศัยกรอบหรือแนวทางแบบคำถามกว้าง ๆ เพื่อให้การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านได้ครอบคลุมทั้งหัวข้อและเนื้อหา เพื่อจะได้วิเคราะห์และเสนอผลในลักษณะที่สามารถสร้างข้อสรุปเป็นการทั่วไปได้ตามหัวข้อนั้น ๆ นำผลการสัมภาษณ์ที่จดบันทึก หรืออัดเทปที่ได้รับอนุญาตมาเรียบเรียง แล้วส่งกลับให้ผู้ให้ข้อมูลได้ตรวจสอบความถูกต้องและทำการวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุป แล้วนำข้อสรุปที่ได้มาเขียนเป็นผลการวิจัย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนของเอกสาร ผู้วิจัยศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดกระบวนการ ซึ่งประกอบไปด้วย

- 2.1 ข้อมูลเบื้องต้นข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะจังหวัดกาญจนบุรี
- 2.2 ข้อมูลวัสดุที่ใช้ในการออกแบบเครื่องประดับรวมสมัย
- 2.3 ข้อมูลการออกแบบเครื่องประดับ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษามีลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ผู้ศึกษาจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยนำคำสัมภาษณ์จากผู้ถูกสัมภาษณ์มาเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของแต่ละบุคคล และจัดลำดับความสำคัญและคุณลักษณะของข้อมูล

2. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่จัดลำดับความสำคัญแล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลทางเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะทราบถึงลักษณะที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันของข้อมูล

3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และจากการศึกษาต่าง ๆ มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันอย่างเป็นระบบและนำไปสู่การเชื่อมโยงข้อมูลเข้าด้วยกัน แสดงความสำคัญของข้อมูลได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์และเขียนรายงานข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะไม่ใช้ข้อมูลตัวเลข แต่จะเป็นข้อมูลเชิงพรรณนาที่มี “รายละเอียด” และ “ลึก” และมีการอ้างอิงโดยตรงเกี่ยวกับที่มาของข้อมูลไม่ว่าจะเป็นข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าหรือข้อมูลทางเอกสาร

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ โดยใช้วิธีดำเนินการศึกษา 2 วิธี คือ

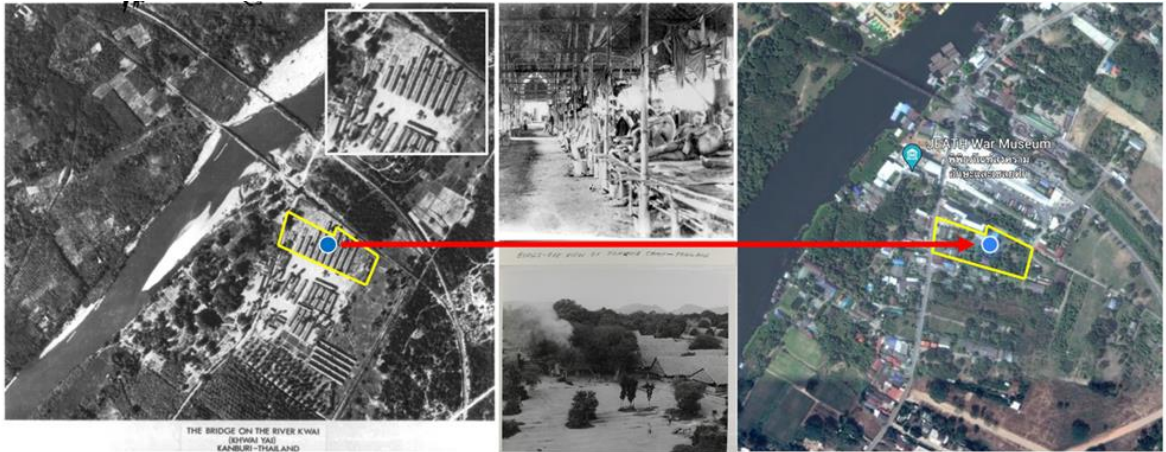
1. วิธีการวิจัยเอกสาร (documentary research) เป็นการค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปจากหนังสือ เอกสารวิชาการต่าง ๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วารสาร บทความ และสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. วิธีวิจัยภาคสนาม (field research) เป็นการศึกษาวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่แน่นอน (structured interview) ในการสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ที่ได้สร้างขึ้นไว้ล่วงหน้าเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการสอบถามแบบปลายเปิดและใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ดังนั้น ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการตอบประเด็นสัมภาษณ์ (interview research) และข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ (document research) จะถูกนำมาวิเคราะห์และประมวลผลโดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในแง่ต่าง ๆ ตามข้อเท็จจริง ทั้งในเชิงเหตุและผลซึ่งการวิเคราะห์จะออกมาในลักษณะของการพรรณานำไปสู่คำตอบในการศึกษาและสรุปตามหลักวิชาการประกอบการวิจัย

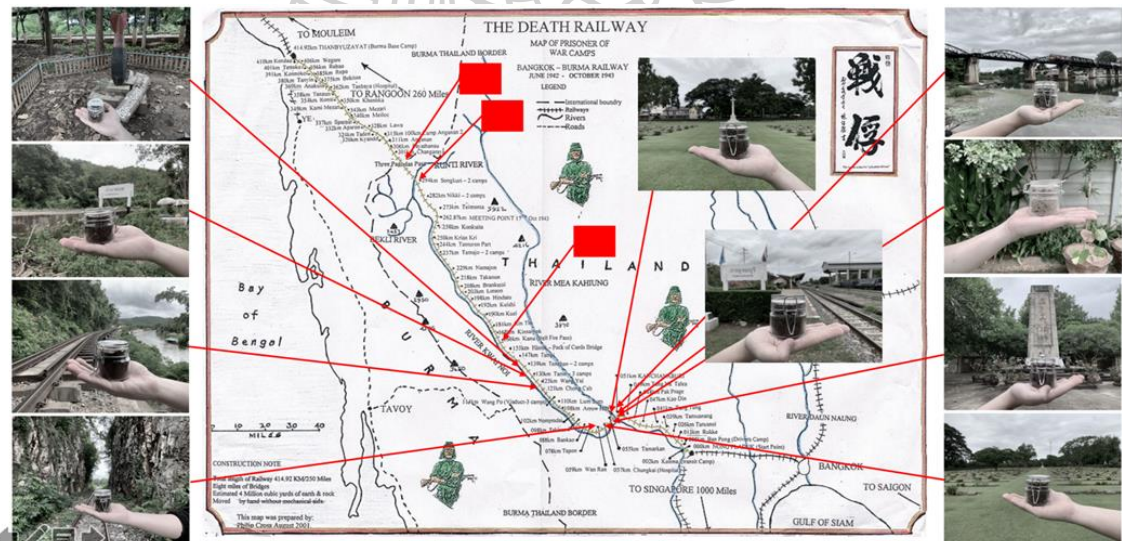
วิเคราะห์ข้อมูลจากการรวบรวม

1. การลงพื้นที่บริเวณค่ายเชลยสงครามโลกครั้งที่ 2 (ปัจจุบันคือ ที่ดินนายเจือ เงินบาท)

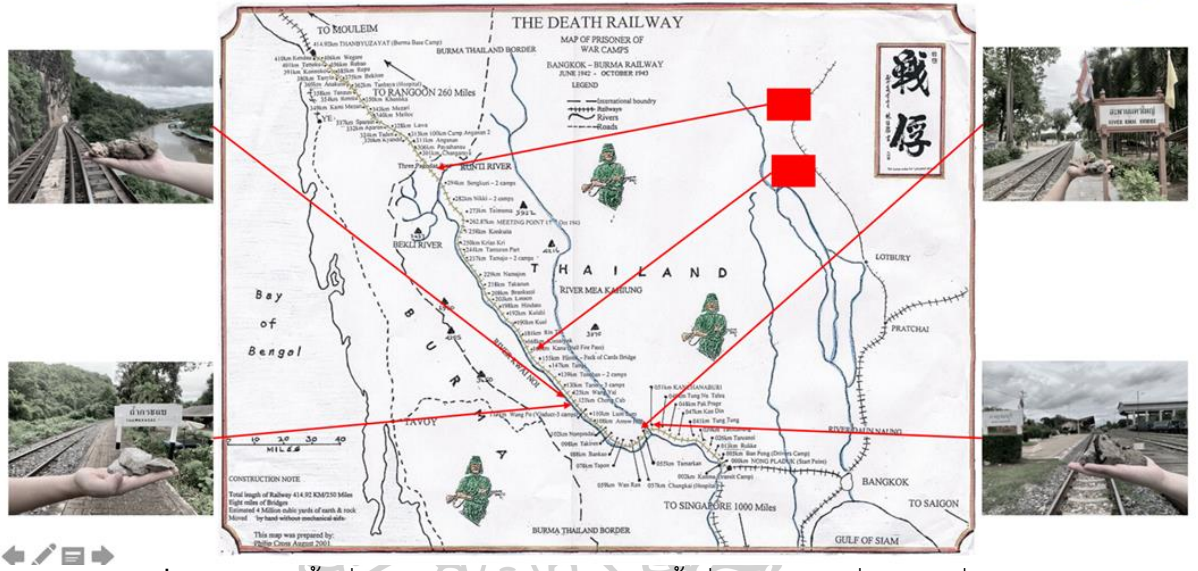
ภาพที่ 32 บริเวณค่ายเชลยศึก บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว ณ บ้านท่ามะขาม
ที่มา: ผู้วิจัย 28 ตุลาคม 2565

2. การลงพื้นที่เก็บดินจากพื้นที่เชลยศึกเคยมีช่วงเวลาแห่งความเจ็บปวด และไร้ซึ่งอิสรภาพ ในการก่อสร้างทางรถไฟสายมรณะ จำนวน 10 แห่ง

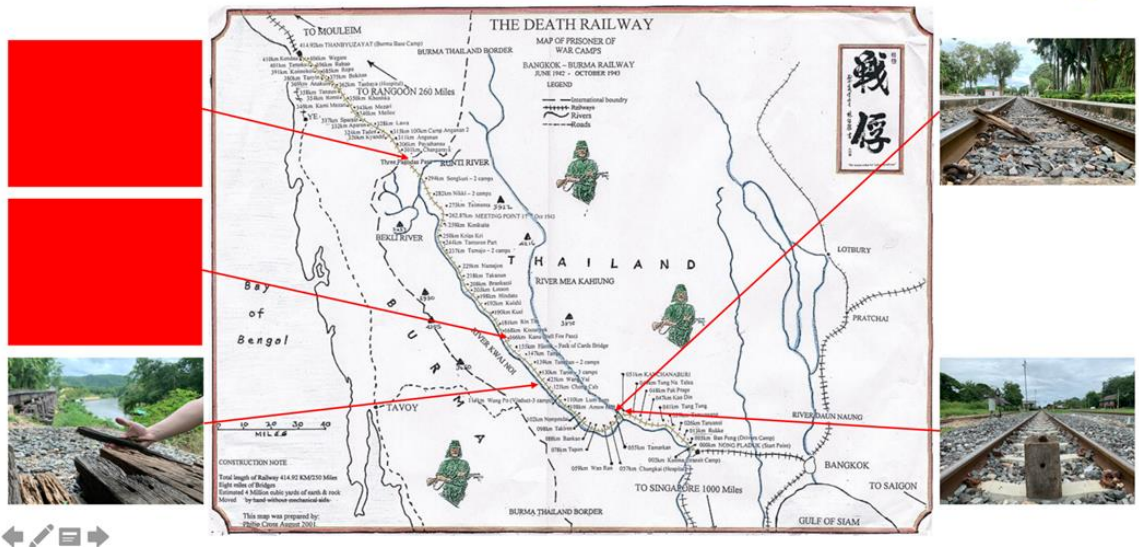
ภาพที่ 33 บริเวณพื้นที่ ประวัติศาสตร์สงครามโลกครั้งที่ 2 ตามแผนที่กองทัพญี่ปุ่น
ที่มา: ผู้วิจัย 28 ตุลาคม 2565

3. การลงพื้นที่เก็บหินทางรถไฟจากพื้นที่เขลยศึกเคยมีช่วงเวลาแห่งความเจ็บปวด และไร้ซึ่งอิสรภาพในการก่อสร้างทางรถไฟสายมรณะ จำนวน 4 แห่ง

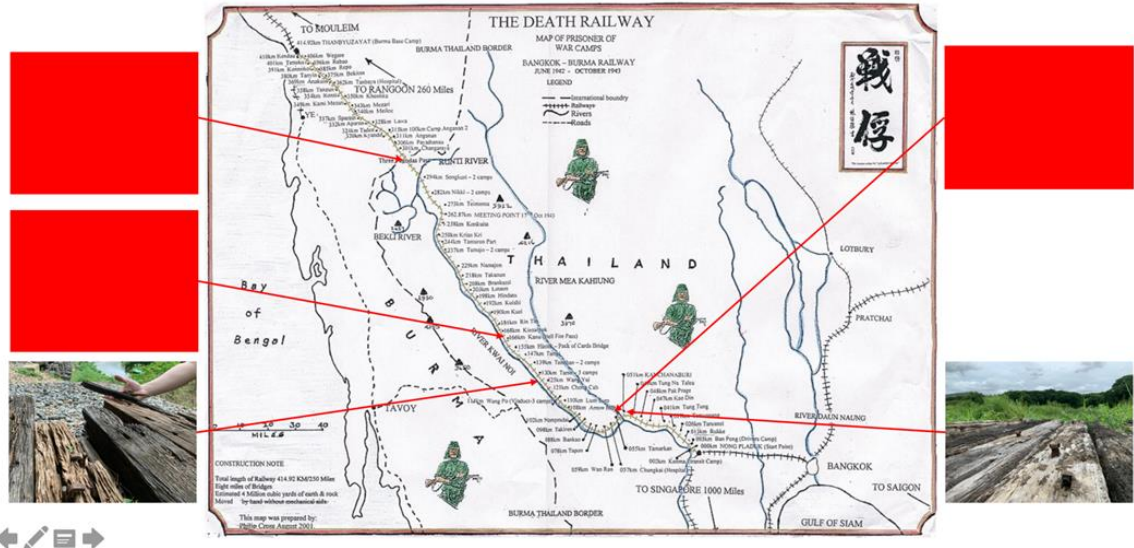
ภาพที่ 34 บริเวณพื้นที่ ประวัติศาสตร์สงครามโลกครั้งที่ 2 ตามแผนที่กองทัพญี่ปุ่น
ที่มา: ผู้วิจัย 28 ตุลาคม 2565

4. การลงพื้นที่เก็บไม้หมอนทางรถไฟจากพื้นที่เขลยศึกเคยมีช่วงเวลาแห่งความเจ็บปวด และไร้ซึ่งอิสรภาพในการก่อสร้างทางรถไฟสายมรณะ จำนวน 3 แห่ง

ภาพที่ 35 บริเวณพื้นที่ ประวัติศาสตร์สงครามโลกครั้งที่ 2 ตามแผนที่กองทัพญี่ปุ่น
ที่มา: ผู้วิจัย 28 ตุลาคม 2565

5. การลงพื้นที่เก็บตะปูไม้หมอนทางรถไฟจากพื้นที่เชลยศึกเคยมีช่วงเวลาแห่งความเจ็บปวดและไร้ซึ่งอิสรภาพในการก่อสร้างทางรถไฟสายมรณะ จำนวน 2 แห่ง

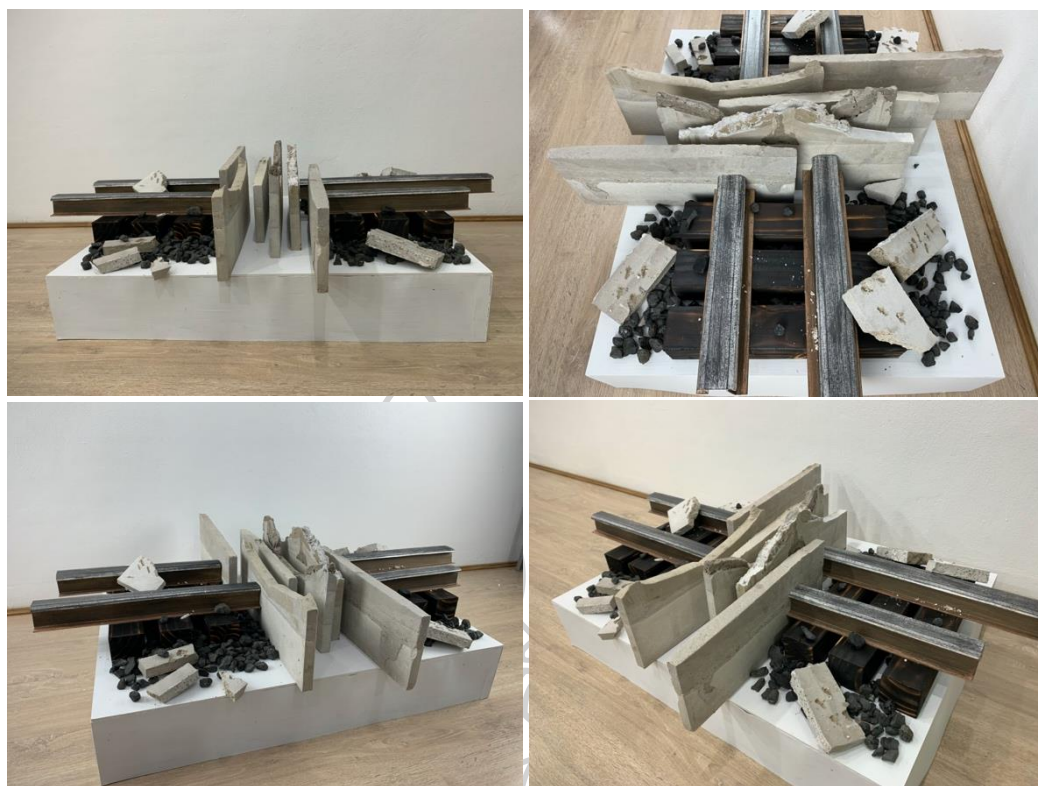
ภาพที่ 36 บริเวณพื้นที่ ประวัติศาสตร์สงครามโลกครั้งที่ 2 ตามแผนที่กองทัพญี่ปุ่น
ที่มา: ผู้วิจัย 28 ตุลาคม 2564

6. ทดลองนำตัวอย่างวัสดุที่ได้จากการลงพื้นที่ นำมาสร้างสรรค์เพื่อทดลองคุณสมบัติของวัสดุ

ภาพที่ 37 ผู้วิจัย ขณะปฏิบัติทำการทดลองคุณสมบัติของวัสดุที่ได้มาจากการลงพื้นที่
ที่มา: ผู้วิจัย 28 ตุลาคม 2564

7. ผลงานสร้างสรรค์ที่ได้จากการทดลองคุณสมบัติของวัสดุครั้งที่ 1

ภาพที่ 38 ผลงานจากการทดลองคุณสมบัติของวัสดุครั้งที่ 1 ชื่อผลงาน Railway No.1

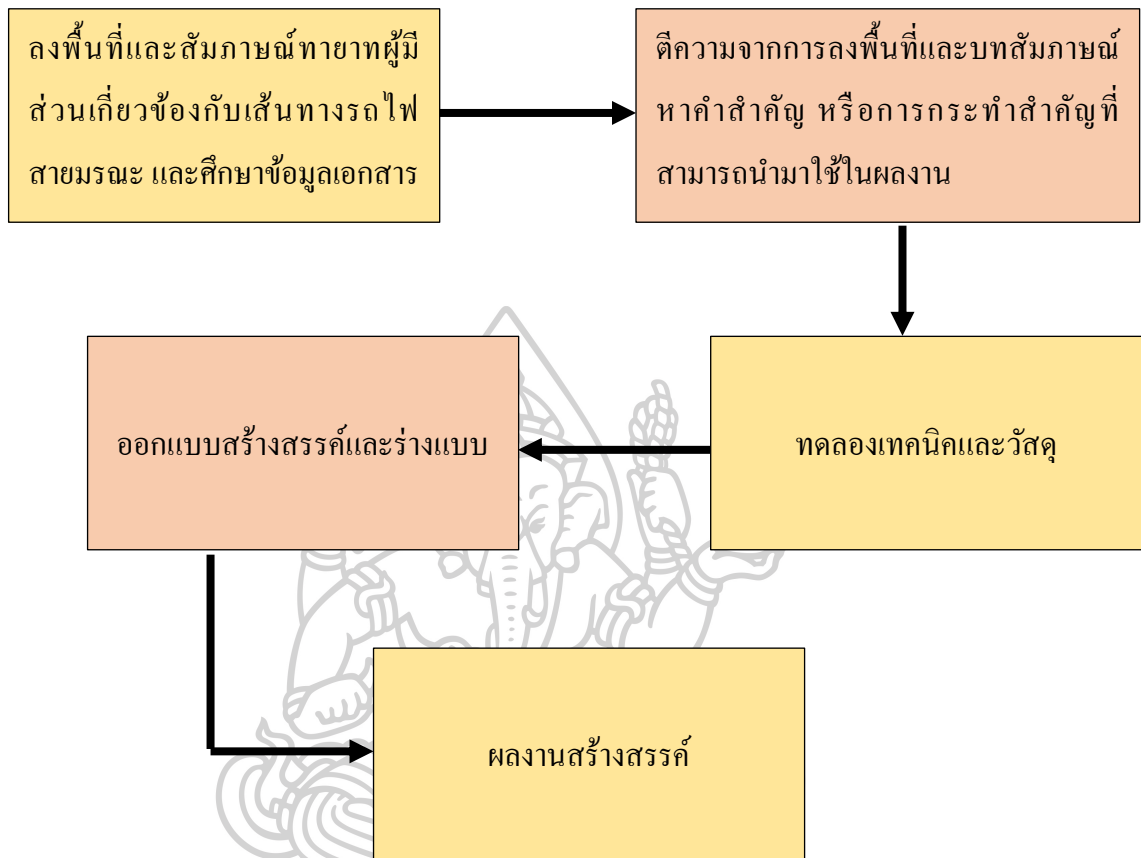
ที่มา: ผู้วิจัย 28 ตุลาคม 2564

สร้างสรรค์ผลงานการออกแบบ

การสร้างสรรคผลงานผู้วิจัยเริ่มจากการศึกษาประวัติศาสตร์ทางรถไฟสายมรณะ จังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้ในการสัมภาษณ์จากทายาทผู้มีส่วนช่วยเหลือและแรงงานในการก่อสร้างเส้นทางรถไฟ ผู้วิจัยจึงนำคำสัมภาษณ์จากทายาทผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การกระทำของเชลยศึกที่มีต่อทางรถไฟ วัสดุ และการกระทำของธรรมชาติเป็นสื่อในการสร้างสรรค์ เนื่องจากเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้พบเห็นรับรู้เข้าใจได้ง่าย โดยถ่ายทอดผ่านผลงานศิลปะเครื่องประดับจากเทคนิคการตี ตอก เจาะ ขุด และการทำปฏิกิริยากับโลหะโดยธรรมชาติ ซึ่งเป็นเทคนิคที่เชลยสงครามได้มีการใช้ในการก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะนี้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะเครื่องประดับ ร่วมกับบทสัมภาษณ์ทายาทผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะ โดยรูปแบบผลงานคำนึงถึงหลักฐานเอกสาร บทสัมภาษณ์ การกระทำของเชลยสงคราม และคนในพื้นที่เป็นหลัก โดยเริ่มจากการลงพื้นที่ และ

สัมภาษณ์ทายาทผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและหยิบเอาคำสำคัญที่ได้จากการสัมภาษณ์มาตีความ เพื่อนำไปสู่การออกแบบผลงานสร้างสรรค์ต่อไป โดยมีขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานดังนี้

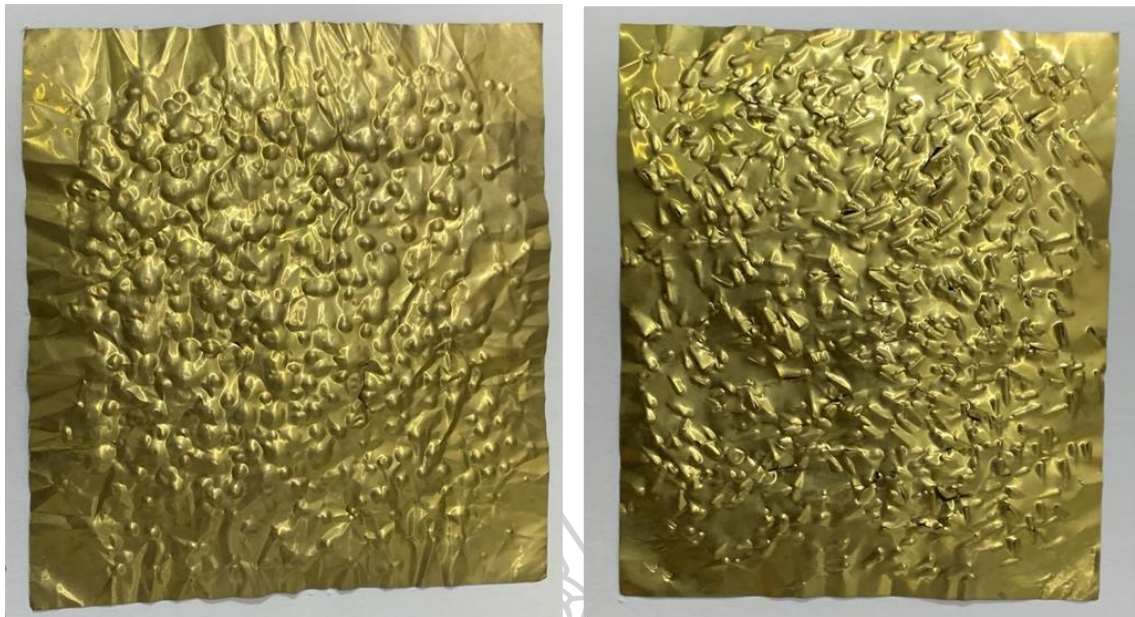
ภาพที่ 39 ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน

ที่มา: ผู้วิจัย 11 มกราคม 2565

ขั้นตอนและกระบวนการ

การขึ้นรูปการกระทำบนแผ่นโลหะ

การขึ้นรูปเลียนแบบการกระทำของเขลยศึกสงคราม เริ่มจากการตัดแผ่นโลหะทองเหลืองและตีด้วยค้อน เเจาะด้วยฉีว ฟันด้วยขวาน และการดูลให้โลหะมีแรงอัดและแตกเลียนแบบลักษณะของโลหะโดนแรงระเบิดให้เกิดลวดลายที่มีโครงสร้างเลียนแบบเหตุการณ์ในการก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะ

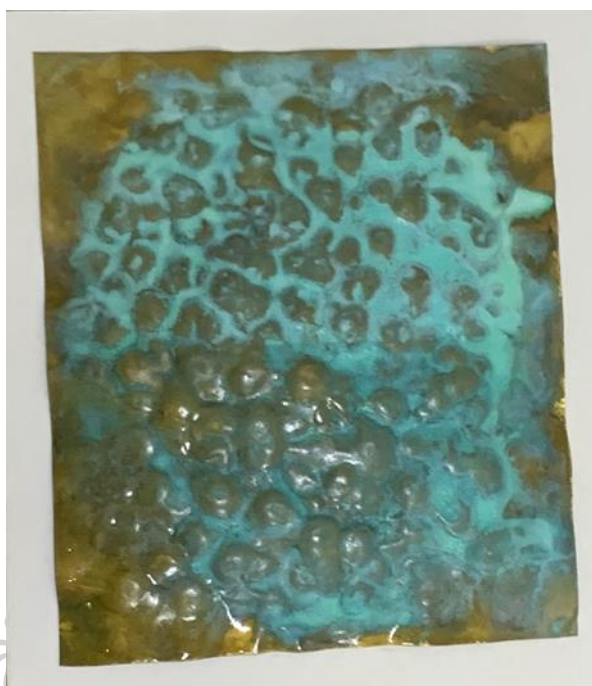
ภาพที่ 40 การขึ้นรูปโดยการตุลลายและเจาะด้วยชีวิต
ที่มา: ผู้วิจัย 19 กุมภาพันธ์ 2565

ภาพที่ 41 การขึ้นรูปโดยตีด้วยค้อนและตุลลายด้วยโลหะ
ที่มา: ผู้วิจัย 19 กุมภาพันธ์ 2565

การทำสีโลหะ

ใช้การทำสีโลหะด้วยการรมดำและรมเขียว เลียนแบบการเกิดปฏิกิริยาเคมีโดยธรรมชาติ ให้มีความใกล้เคียงกันกับโลหะที่ผ่านวันเวลาร่วม 84 ปี

ภาพที่ 42 การทำสีโลหะรมเขียว และเคลือบชิ้นงานโลหะด้วยการเคลือบด้านและเคลือบเงา

ที่มา : ผู้วิจัย 24 กุมภาพันธ์ 2565

ภาพที่ 43 การทำสีโลหะรมเขียว และเคลือบผิวชิ้นงานโลหะ ด้วยการเคลือบด้านและเคลือบเงา
ที่มา : ผู้วิจัย 24 กุมภาพันธ์ 2565

ภาพที่ 44 การทำสีโลหะรมดำ และเคลือบผิวชิ้นงานโลหะ ด้วยการเคลือบด้านและเคลือบเงา

ที่มา : ผู้วิจัย 24 กุมภาพันธ์ 2565

การทำโครงไม้

การทำโครงไม้ คือการเลียนแบบไม้หมอนทางรถไฟ ให้มีลักษณะและการสื่้ออารมณ์ถึงไม้หมอนรถไฟของทางรถไฟสายมรณะ ซึ่งทำมาจากไม้เบญจพรรณในบริเวณจังหวัดกาญจนบุรี

ภาพที่ 45 โครงไม้เบญจพรรณ ไม้สักเลียนแบบไม้หมอนทางรถไฟสายมรณะ

ที่มา : ผู้วิจัย 1 มีนาคม 2565

จากการศึกษา ผู้วิจัยมีแนวคิดในออกแบบเครื่องประดับที่ทำจากวัสดุธรรมชาติ นำมาสร้างเป็นผลงานศิลปะบนเรือนร่าง โดยมีแรงบันดาลใจจากเรื่องราวจากความรุนแรงและความเจ็บปวดทางประวัติศาสตร์การก่อสร้างทางรถไฟสายมรณะ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกใช้วัสดุ ที่เป็นเงินเพื่อสื่อความหมายของรางรถไฟที่ทอดยาวไปตั้งแต่ประเทศไทยไปจนถึงพม่า และเลือกไม้หอมรถไฟจากป่าเบญจพรรณภายในจังหวัดกาญจนบุรี นำมารองเป็นหอมรถไฟและร่วมใช้ในการสร้างสรรค์ชิ้นงานออกแบบ ซึ่งเปรียบได้กับ 1 ไม้หอม ต่อ 1 ชีวิตของเฉลยศึก และวัสดุอีกชนิดหนึ่งที่เลือกใช้ คือ นิล เพราะเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ค้นพบในจังหวัดกาญจนบุรีเท่านั้น เพื่อใช้สื่อให้เห็นถึงหินที่อยู่บนรางรถไฟแห่งนี้ ภายใต้ชื่อวิจัย เรื่อง ถ้อยคำความเจ็บปวดในบทเพลงศิลปะเครื่องประดับ

บทที่ 4

การวิเคราะห์

การวิจัยเรื่อง ถ้อยคำความเจ็บปวดในบทแถลงศิลปะเครื่องประดับ (The Suffering Message in Documentary Jewellery Art) ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาประวัติศาสตร์การก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะ จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อเป็นแรงดลใจในการออกแบบบทแถลงศิลปะเครื่องประดับ
2. ออกแบบบทแถลงศิลปะเครื่องประดับที่แสดงออกถึงความเจ็บปวดและความรุนแรงที่ไร้ซึ่งอิสรภาพ
3. เพื่อส่งเสริมให้ผู้สวมใส่หรือพบเห็นบทแถลงศิลปะเครื่องประดับนี้ ระลึกถึงเหตุการณ์สำคัญในการสร้างทางรถไฟสายมรณะ
ได้ผลการศึกษาดังนี้

การวิเคราะห์ประวัติศาสตร์

ผลการศึกษาประวัติศาสตร์แบ่งได้ 2 ลักษณะ

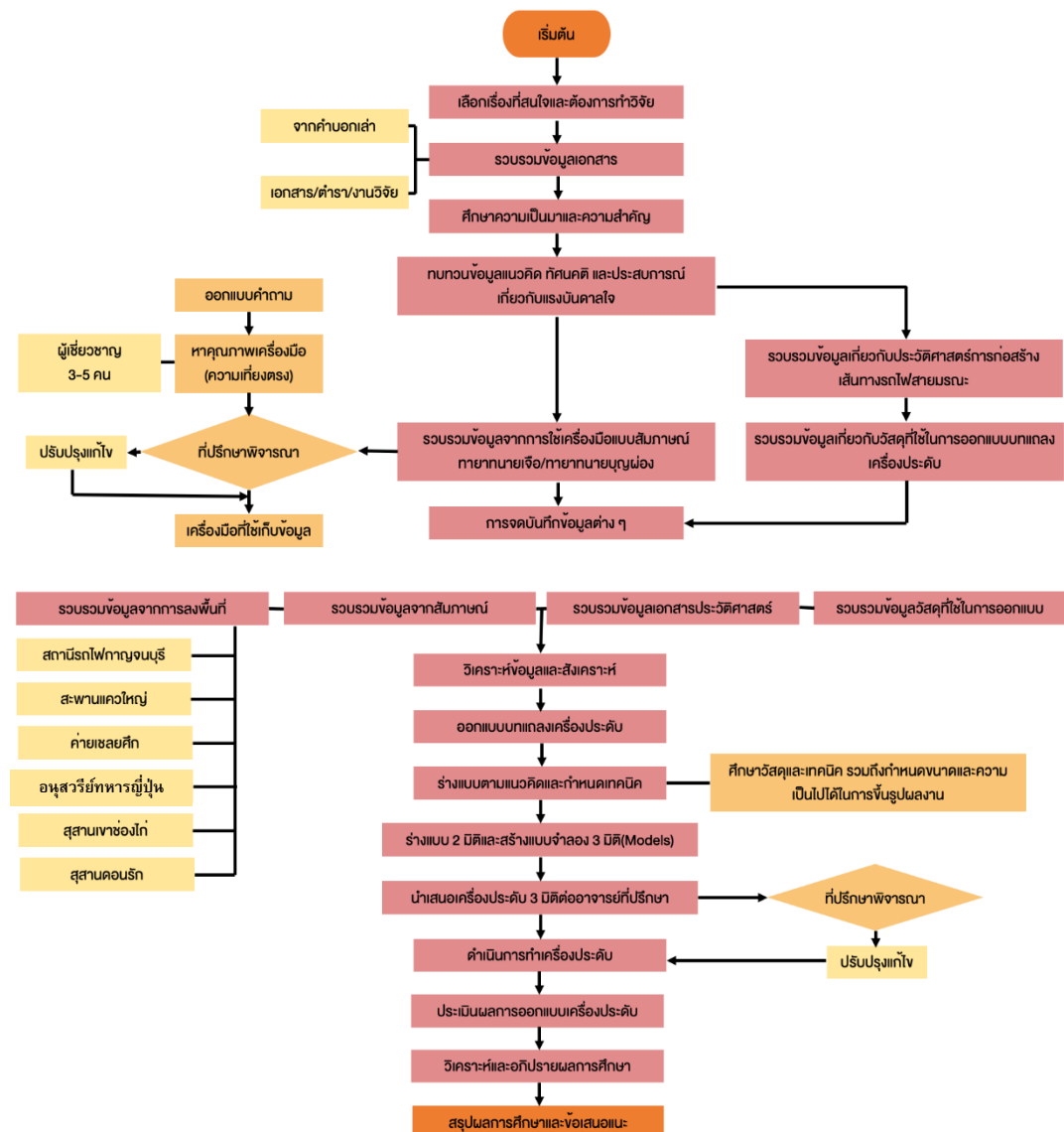
โดยกำหนดให้ทายาทนายเจือ เงินบาท เจ้าของพื้นที่ค่ายเชลยสงครามบ้านท่ามะขาม และทายาทนายบุญผ่อง สิริเวชชะพันธ์ วีระบุรุษสงครามที่ให้การช่วยเหลือเชลยในจังหวัดกาญจนบุรี เป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวจากในอดีต ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง และจากหนังสือมหาสงครามเอเชียบูรพา การก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะ

1. นายเจือ เงินบาท เกิดที่บ้านท่ามะขาม เมื่อปี พ.ศ.2442 บ้านเลขที่ 394/3 ตำบลท่ามะขาม อำเภอ ไกล่กับสะพานข้ามแม่น้ำแคว เมื่อเด็ก ๆ มีอาชีพเลี้ยงวัว เมื่อเกิดสงครามญี่ปุ่นเกณฑ์เชลยมาสร้างสะพานข้ามแม่น้ำแคว บริเวณบ้านอยู่ใกล้กับบริเวณที่จะก่อสร้างสะพาน จึงถูกเวนคืนได้ค่าชดเชย เช่น กล้วยกอละ 30 สตางค์ มะม่วงต้นละ 6 บาท มะขามต้นละ 9 บาท จึงต้องย้ายออกไปปลูกบริเวณทุ่งนา ห่างจากที่เดิมประมาณ 500 เมตร เพราะบริเวณนี้ญี่ปุ่นจะปลูกค่ายอาศัยเพื่อสร้างสะพาน สะพานที่คุณเห็นอยู่นี้ไม่ใช่สะพานแรก เดิมเขาสร้างด้วยไม้

2. นายบุญผ่อง สิริเวชชะพันธ์ มีบ้านเรือนอยู่ที่ตึกแถวถนนเลียบริมน้ำ เป็นตึก 3 ชั้น มีชื่อร้านว่า "Boonpong and Brothers" (บุญผ่อง แอนด์ บราเดอร์) คุณบุญผ่องได้ติดต่อค้าขายกับญี่ปุ่นโดยตรง โดยญี่ปุ่นจะนำหัวหน้าค่ายเชลย มารับสินค้าที่ส่งไว้ทุกวัน บางครั้งคุณบุญเองก็บริการส่งถึงค่าย ไม่ว่าจะผ่านทางน้ำและทางบก "การค้ากับคู่กับสงครามสมัยนั้นไม่มีปัญหา กับญี่ปุ่นเร้าตรงกับกองทัพญี่ปุ่น เขาสั่งอะไรมาเราก็รับมาแล้วแบ่งกันจัดทำให้ แล้วก็รับเงินมา อะไรไม่สะดวกก็บอกเขา

ขอตัวรถไฟเขา เมื่อมีใบอนุญาตแล้วตำรวจก็ไม่อยากยุ่ง เรื่องการค้ำนี้แต่เดิมเราก็ค้าขายกันเฉพาะในจังหวัด สินค้าก็ไปซื้อจากกรุงเทพฯ มาขาย แต่ก่อนไม่มีรถไฟต้องใช้รถยนต์ หรือไม่ก็บรรทุกเรือ ซึ่งราคาถูกกว่าแต่ต้องเสียเวลามาก"

ผลจากการศึกษาประวัติศาสตร์ เชิงข้อมูลจากบุคคล 2 ท่านจึงเกิดแผนผังในการดำเนินการและคำถามในการถ่ายทำวิดีโอบทสัมภาษณ์ทายาท ของบุคคลทั้ง 2 โดยใช้คำถามในการสัมภาษณ์ดังนี้

ภาพที่ 46 แนวคิดในการดำเนินการ

ที่มา : ผู้วิจัย 31 มีนาคม 2565

และคำถามในการสัมภาษณ์ทายาทของบุคคลทั้ง 2 ท่านจำนวน 13 คำถาม ดังนี้

1. ชื่อ-สกุล ความสัมพันธ์ที่มีต่อทางรถไฟสายมรณะ และสงครามโลกครั้งที่ 2
2. จุดเริ่มต้นของทางรถไฟสายมรณะ และสงครามโลกครั้งที่ 2 ในจังหวัดกาญจนบุรี
3. ชาวกาญจนบุรีในขณะนั้น มีความรู้สึกหรือการแสดงออกอย่างไรกับเชลยศึกและกองทัพญี่ปุ่น
4. ขณะเกิดสงคราม เห็นความทุกข์ทรมานของเชลยศึกและการกระทำของกองทัพญี่ปุ่นอย่างไรบ้าง
5. จากคำบอกเล่าของบรรพบุรุษ การกระทำใดที่เป็นสร้างบาดแผลในใจให้ผู้คนจำจดการกระทำที่. เชลยศึกได้รับจากการก่อสร้างทางรถไฟสายมรณะ
6. สิ่งที่คุณในพื้นที่ได้กระทำและให้การช่วยเหลือในชีวิตความเป็นอยู่แก่เชลยสงคราม
7. สงครามและความรุนแรงนำสิ่งใดบ้างมาสู่คุณในพื้นที่ ทั้งครอบครัว และเชลยสงคราม
8. ตอนกลางของสงครามและตอนจบ มีสิ่งใดเกิดขึ้นบ้าง จากคำบอกเล่าของบรรพบุรุษ
9. เมื่อสงครามสิ้นสุดลง กองทัพญี่ปุ่นแพ้สงคราม เชลยสงครามเป็นอย่างไรต่อ
10. คุณเอง และคนในพื้นที่ได้บทเรียนอะไร จากความรุนแรงของสงคราม และเห็นความทุกข์ทรมานของเชลยศึก
11. ความรุนแรงไม่ได้เกิดกับเชลยศึกฝ่ายเดียว กับฝ่ายกองทัพญี่ปุ่น เคยได้ยินหรือรับฟังเรื่องที่เกิดขึ้นมาบ้างหรือไม่ สามารถยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างไร
12. ทราบเรื่องการกระทำของฝ่ายสัมพันธมิตร ในการทิ้งระเบิดนิวเคลียร์ที่ ฮิโรชิมา และนางาซากิ หรือไม่ จากการกระทำนี้ ประชาชนมีความรู้สึกอย่างไร
13. หากสามารถบอกถึงผลเสียของสงคราม ที่ทำให้มนุษย์เกิดความสูญเสีย ความรุนแรง และความเจ็บปวด อยากบอกอะไรต่อคนรุ่นหลัง และประชาชนทั่วโลก

การส่งเสริมให้ระลึกถึงเหตุการณ์สำคัญโดยใช้คำถามในการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในการสร้างทางรถไฟสายมรณะ ดังนี้

ตารางที่ 2 บทสัมภาษณ์ ทายาทผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเหตุการณ์ในการสร้างทางรถไฟสายมรณะ

เหตุการณ์สำคัญในการสร้างรถไฟสายมรณะ (ข้อ 1, 2)	บทเรียนจากเหตุการณ์ (ข้อ 8, ข้อ 9,10)	ความรู้สึก		การสื่อสารความรู้สึกต่อเหตุการณ์ (ข้อ 11,13)
		ผู้อยู่ในเหตุการณ์ (ข้อ 4,5,6)	ผู้คนในปัจจุบัน (ข้อ 3,7,12)	
1.นางสาววาสนา เงินบาท และนางสาวรสเงินบาท เป็นทายาทและบุตรสาวของนายเจือ เงินบาท เจ้าของพื้นที่ค่ายเชลยสงครามบ้านท่ามะขามบริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว และกรรมการในกองทัพญี่ปุ่น, นางลำใย สิริเวชชะพันธ์ เป็นทายาทของนายบุญผ่อง สิริเวชชะพันธ์ วีรบุรุษสงครามโลกครั้งที่ 2 จังหวัดกาญจนบุรี และผู้ทำการค้ากับกองทัพญี่ปุ่น	8. เป็นร่องรอยหรือเสาสะพานที่โดนระเบิดจะผุดขึ้นมาสามารถเดินข้ามฝั่งแม่น้ำไปได้ ในหน้าแล้งจะเห็นเป็นเสาไม้ปักอยู่	4.นายเจือ เป็นผู้อยู่ในพื้นที่ตั้งแต่เกิดช่วงเกิดสงครามที่มีการเวนคืนที่ดิน มีการให้เงินจากพืชที่ปลูกในพื้นที่	3.เกิดความหดหู่และกลัว กลัวการทิ้งระเบิด เวลาเครื่องบิน บินมาก็จะมีเสียงสัญญาณคนในพื้นที่หรือประชาชนก็จะต้องหาที่หลบหรือแอบ และรู้สึกสงสารกับทหารที่มาเป็นเชลยสงครามบางคนก็ไม่มีอาหารจะกินและเป็นโรคไข้ป่าเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก	11.จากคำบอกเล่าของคุณพ่อสงสารเชลยสงคราม เขาถูกเกณฑ์มาเสื่อผ้าก็แทบจะไม่มี มีแต่ความสูญเสีย ผู้คนกล่าวว่า “หนึ่งไม่หมอนเท่ากับหนึ่งชีวิต” ตลอดระยะทาง 364 กิโลเมตรไม่หมอนเปรียบเท่ากับจำนวนเชลยสงครามที่เสียชีวิตจากการก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายนี้เปรียบเส้นทางรถไฟสายนี้มีราคาแพงที่สุดในโลกแต่มันไม่ได้แพงด้วยการก่อสร้าง แต่มันแพงด้วยชีวิตผู้คนที่ตายไปจากการสร้างเส้นทางรถไฟสายนี้

เหตุการณ์สำคัญในการสร้างรถไฟฟ้าสาย มรณะ (ข้อ 1, 2)	บทเรียนจาก เหตุการณ์ (ข้อ 8, ข้อ 9,10)	ความรู้สึก		การสื่อสารความรู้สึกต่อ เหตุการณ์ (ข้อ 11,13)
		ผู้อยู่ใน เหตุการณ์ (ข้อ 4,5,6)	ผู้คนในปัจจุบัน (ข้อ 3,7,12)	
2. ญี่ปุ่นเข้ามายึดเมืองไทยแต่ให้เกียรติไม่ได้ยึดเป็นเมืองขึ้น จำเป็นต้องสร้างทางรถไฟข้ามแม่น้ำแควใหญ่ โดยมาตั้งค่ายเพื่อสร้างทางรถไฟ ใช้แรงงานทั้งจำและเชลยสงคราม ส่วนใหญ่มาจากสิงคโปร์ เนเธอร์แลนด์ และอังกฤษเป็นส่วนมาก และการก่อสร้างถ้าเจอภูเขาหรือภูมิศาสตร์ใดขวางอยู่ก็จะได้การเจาะหรือสร้างอุโมงค์	9. การสูญเสียคือ สงครามไม่ได้ทำให้มีอะไรดีขึ้น มีแต่สูญเสีย ความหดหู่ทุกขเวทนา คนที่เสียชีวิต คนที่อยู่ข้างหลังก็เสียใจ “สงครามไม่มีอะไรดี”	5. ทางรถไฟสายนี้เริ่มต้นเกิดจากสถานีหนองปลาตุ๊กและสร้างไปพม่า มีการสร้างลัดเลาะภูเขาภูเขาอันไหนอ้อมได้ก็จะใช้วิธีการอ้อม แต่หากเลี้ยวไม่ได้จะใช้วิธีผ่าภูเขาหรือเจาะภูเขา	7. เป็นพื้นที่ ที่พ่ออยู่มาตั้งแต่เด็ก พ่อปลูกบ้านอยู่ในพื้นที่ พอสงครามเกิดก็ให้อพยพชาวบ้านไปอยู่รวมกันบริเวณหลัง อบจ. ในปัจจุบันก่อนมีสงครามคนตาเจือประกอบอาชีพทำไร่มาก่อน ก่อนจะไปเป็นเจ้าของกิจการรถไฟ	13. มีอะไรหันหน้าคุยกันดีกว่า อะไรที่ตกลงกันได้ ยอมกันได้ ก็ยินยอมรับฟังและผ่านไปด้วยกัน ถ้าเสียเปรียบ หรือได้เปรียบก็ยอมกันอยู่ด้วยกันอย่างสันติภาพดีกว่า สงครามไม่ใช่เรื่องที่ดีเลยมีแต่ความทุกข์ทรมาน ต้องอยู่อย่างแร้นแค้นและลำบาก ไม่ใช่กับแค่เชลยสงครามเอง ชาวกาญจนบุรีก็อยู่อย่างหวาดกลัว

เหตุการณ์ สำคัญในการ สร้างรถไฟสาย มรณะ (ข้อ 1, 2)	บทเรียนจาก เหตุการณ์ (ข้อ 8, ข้อ 9, 10)	ความรู้สึก		การสื่อสาร ความรู้สึกต่อ เหตุการณ์ (ข้อ 11, 13)
		ผู้อยู่ในเหตุการณ์ (ข้อ 4, 5, 6)	ผู้คนในปัจจุบัน (ข้อ 3, 7, 12)	
-	10. สิ่งที่คุณพ่อพูด บ่อยที่สุดคือ เครื่องบินมาบินวน ที่บริเวณสะพาน ข้ามแม่น้ำแคว ทั้ง ถูกบ้างไม่ถูกบ้าง และหลายครั้งถูก ระเบิด ก็มาตกใน พื้นที่ ที่บ้านเป็น ร่องรอยแห่งความ ทรงจำของคนใน พื้นที่	6. คุณพ่อเล่าว่า พ่อ มารับจ้างในกองทัพ ญี่ปุ่น และคุณแม่มา กับยายทอดได้เข้ามา ขายของในกองทัพ ญี่ปุ่น เช่นผลไม้ หรือ สิ่งทีเชลยสงคราม ต้องการ บริเวณบ้าน เป็นค่ายเชลย และ อีกฝั่งของแม่น้ำ บริเวณสะพานข้าม แม่น้ำแควเป็น บริเวณที่กองวัสดุ สำหรับการก่อสร้าง และบริเวณชอย นิวซีแลนด์ในปัจจุบัน เมื่อก่อนเป็นสะพาน ไม้เดิม ก่อนจะสร้าง สะพานเหล็กอันที่เรา เห็นในปัจจุบัน	12. ฝ่ายสัมพันธมิตร พยายามทิ้งระเบิดเพื่อ ทำลายสะพานข้าม แม่น้ำแควหลายครั้งแต่ ก็ไม่โดน จะไปโดน บริเวณอื่น จนสุดท้ายมี การร้อยโซ่เข้ากับลูก ระเบิดและทิ้งระเบิดลง มาที่สะพานแม่น้ำแคว จึงเป็นสาเหตุให้ สะพานขาดได้ในที่สุด และมีเชลยสงคราม พยายามหนีค่าย ด้วย การมาอยู่กับชาวบ้าน และพยายามทำตัวให้ กลมกลืนไปกับ ชาวบ้านด้วยการมาทำ เกษตรกรรม	-

ภาพที่ 47 การสัมภาษณ์ทายาทนายเลื้อ เงินบาท เจ้าของพื้นที่ค่ายเชลยบ้านท่ามะขาม

ที่มา : ผู้วิจัย 10 เมษายน 2565

ภาพที่ 48 การสัมภาษณ์ทายาทนายบุญผ่อง สิริเวชชะพันธ์

ที่มา : ผู้วิจัย 10 เมษายน 2565

การวิเคราะห์ข้อมูลสู่นิทรรศการ

ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบสร้างสรรค์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้งานสร้างสรรค์ในการจัด
นิทรรศการ Documentary Exhibition เพื่อเป็นการเผยแพร่ข้อมูล และจัดแสดงผลงานสร้างสรรค์สู่
สาธารณะ

Mr.Chuea Ngoenbaht
นายเจือ เงินบาท
เจ้าของพื้นที่ค่ายเชลยที่ชาม
และอดีตกรรมกรไทยในกองทัพญี่ปุ่น

ประวัติ
นายเจือ เกิดที่บ้านชาม หมู่บ้าน 2442 บ้านเลขที่ 394/3 ตำบลชาม ชาม อำเภอเมือง ใกล้กับสะพานข้ามแม่น้ำแคว เมื่อตั้ง 9 มีถาชาติแล้วจึงมี เม็ดเกิดสงครามญี่ปุ่นเกิดในสงครามสร้างสะพานข้ามแม่น้ำแควบริเวณบ้านอยู่ใกล้กับบริเวณที่จะก่อสร้างสะพาน จึงถูกเกณฑ์ไปตัดฟืน เช่น กัดฟืน 30 ต่อก่อนจะถึง 6 บาท มาชามตั้งแต่ 9 บาท จึงต้องย้ายออกไปสุราษฎร์ธานี ทางจากที่เดิมประมาณ 500 เมตร ตระเวนบริเวณนี้ใช้ไปปลูกกล้วยที่สร้างสะพาน สะพานที่สร้างอยู่ในนี้ ไม่ใช่สะพานแรก เดิมสะพานแรกสร้างด้วยไม้ก่อนจะมีการสร้างสะพานเหล็กในมาปัจจุบันเพราะสงครามกับมากเพราะเป็นโรคภัยไข้เจ็บมาก พวกอื่นก็ตาย ไม่มีมียอดไหนเลยมากอย่างนี้ก่อน เขาก็ยังไม่รวม 9 คนไม่รวมเขาและ ตระเวนทำอยู่

ช่วงที่จะระเบิด
บ้านอยู่ไม่ไกลจากสะพานข้ามแม่น้ำแควมากนัก เวลาเครื่องบินมาที่จะระเบิดสะพาน ผมเห็นเครื่องบินบินต่ำวนเวียนอยู่ มันเปิดได้ต้องเครื่องบินแล้วพอมันระเบิดลงมาทีละ 2 ลูกบ้าง 3 ลูกบ้าง พวกญี่ปุ่นยิงต่อสู้ แต่ก็ไม่ยิงยิงถูกสักลำ เครื่องบินมากก็เลย 9 หลอยบินทิ้งระเบิดลงสะพานไปถึง เพราะเขาใช้วิทยุดูระเบิดติดกัน 3 ลูก จึงทำให้สะพานพังลง มีอยู่ 2 ลูก ที่ตกอยู่ข้างสะพาน แต่ไม่ระเบิด ผมเห็นคนไปขุดมาเอง อังตั้งอยู่ที่ฝั่งสะพานอยู่ก็มีผมละ ผมเห็นมันบินแล้วมันทิ้ง จึงไม่ระเบิดลงลงบ้าง 9 ตระเวน

ซ่อมสะพาน
หลังจากสะพานพังลงมากก็จ้างซ่อมสะพานอยู่ตรงบ้านไม่มีการได้ หลังสงครามกับจบก็ทำงานกับกรรมกรไปจ้างปักหลักที่ไผ่ขาว ตั้งแต่ตอนแบ่งปลงถูกจนถึงงานไม้ตกทำอยู่ 1 ปีเศษตอนงาน ไม้เงินเดือน เดือนละ 400 บาท

ที่มา ... หนังสือสงครามและเชลยศึก : การสร้างรถไฟสงครามและเชลยศึกกาญจนบุรี

Mr.Chuea Ngoenbaht
The owner area of the Thamakhom prisoners camp and a former Thai laborer in the Japanese Army.

Biography
Mr. Chuea Ngoenbaht was born in 1889. He lived at 394/3, Thamakhom sub-district, Mueang district, Kanchanaburi. The house was near the Bridge Over the River Kwai, the spot that had war. When he was young, he had a career in raising cattle but around World War I Japan recruited prisoners of war to build the Bridge over the River Kwai. In addition, his house was near the construction site so he got compensation such as bananas for 30 satang per bunch, mango for 6 baht per tree, and tamarind for 9 baht per tree. Causing him to move to plant in the fields which are far from the last place around five-hundred meters with the reason that Japanese wanted to set up a residential camp to build a bridge. The Bridge Over the River Kwai in the present is not the original version because it used to be built with wood before it changed to be built with iron, it caused numerous deaths of prisoners of war because of cholera. Mr. Chuea stated that he never saw a lot of dead people like this before, all of them got buried together at the Kao Poon area because it was the main area of the camp at that time.

Bombing period
"My house wasn't far from the Bridge Over the River Kwai so when there was a bomb, I saw plenty of WWII aircrafts. I saw it flying around a few times before it released a bomb. The Japanese fought back by shooting the plane but it wasn't working. Several planes came and released bombs many times, but there was one time that they released three bombs with the chain with it and that caused the Bridge Over the River Kwai to be destroyed. However, there were two bombs that got released under the bridge but never exploded because the plane was flying too low. I was the one who dug it and it was placed to show at the Bridge Over the River Kwai nowadays". Mr. Chuea stated.

Repairing bridge period
"After the bridge was destroyed, I was hired to repair it until it worked again. In the post WWII period, I worked with the State Railway of Thailand to be a kilometer stakeholder from Nong Pla Dook station to Nam Tok station for one year. I got paid four-hundred baht per month. Mr. Chuea stated.

Reference: หนังสือสงครามและเชลยศึก, building the Death Railway in Kanchanaburi.

ภาพที่ 49 ข้อมูลนิทรรศการของนายเจือ เงินบาท ภาคภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

ที่มา : ผู้วิจัย 30 เมษายน 2566

Mr.Boonpong Sirivejjabhandu
นายบุญผ่อง สิริเวชะพันธ์
 วีรบุรุษสงครามของทางรถไฟสายมรณะ

ประวัติ
 นายบุญผ่อง สิริเวชะพันธ์ เกิดเมื่อวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2449 ที่ตลาดเมืองกาญจนบุรี อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เป็นบุตรของขุนศรีเวชะพันธ์ (เจียม) และนางจ่าน้อย ต่อมานายบุญผ่องได้ตั้งตนเป็นนายกเทศมนตรีเมืองกาญจนบุรี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2483 - 2485 นับเป็นนายกเทศมนตรีคนที่ 3 ของเมืองกาญจนบุรี ซึ่งอยู่ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 พ.ศ. นายบุญผ่อง สิริเวชะพันธ์ มีบ้านเรือนอยู่ที่ตำบลแควน้อยริมแม่น้ำลำitic 3 ชั้น มีชื่อว่าบ้าน "Boonpong and Brothers" (บุญผ่อง แอนต์ บราเธอร์) นายบุญผ่องได้ติดต่อค้าขายกับญี่ปุ่นโดยตรง โดยญี่ปุ่นจะนำหัวหมากแห้งมา มารับสินค้าที่ส่งให้ทุกวัน บางครั้งบุญผ่องก็บริการส่งถึงมือ ไม่กว่าเป็นกองไฟแดงมาก

การช่วยเหลือเชลย
 นายบุญผ่องทำการค้าผูกขาดกับญี่ปุ่นมาจริง แต่เขาก็สังเกตเห็นความเดือดร้อนมากที่ต้องลำบากทรมานในการถูกบังคับให้มาสร้างทางรถไฟ หากการที่ได้พูดคุยกับเชลยบ่อยครั้ง จึงสนิทสนมกับและรับรู้ถึงทรมานทุกข์ยากของเชลย หากมีเงินได้แต่ไม่ให้ความช่วยเหลือเชลยก็ถือว่าเป็นเรื่องที่ไม่ดีสักเท่าไร ทั้งผู้ค้าและเชลยที่มารับของเสี่ยงต่อการถูกจับและวิบัติพิสัย การให้ความช่วยเหลือได้แก่ การให้ยืมเงินยืมเงินมาใช้ในกรณีที่ต้องการ โดยไม่ต้องชำระดอกเบี้ย เพราะถ้าเชลยเสียชีวิตลงก็ไม่สามารถจะเรียกเงินกลับคืนมาได้ บางครั้งให้เชลยเอาเงินมาฝากเงิน และยืมเงินเชลยที่ทั้งเงยหน้าอึ้งกฤษณ์ ตอนสงคราม เมื่อได้เงินจึงส่งมาจากทางบ้านที่ไต้หวัน บางทียังไม่ได้รับเงินก็ติดค้างไว้ก่อน นอกจากนั้นยังได้จัดหาเวชภัณฑ์ เช่น เครื่องใช้ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นถ่านไฟฉาย ยา สัติน เครื่องปรุงหมัก ยารักษาโรค ส่วนมอบของเชลยก็ช่วยเหลือรวบรวมทั้งมีการแอบรับ - ส่งจางหมายให้กับเชลยอีก โดยซุกซ่อนไว้ในถังหมัก เช่นเดียวกับผลไม้ เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ญี่ปุ่นมอบกับไปทุกวัน การลักลอบช่วยเหลือเชลยก็ทำไปด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ทำให้เชลยซาบซึ้งในบุญคุณอย่างมาก

ที่มา : หนังสือสงครามมรณะในกาญจนบุรี : การสร้างทางรถไฟสายมรณะที่กาญจนบุรี

Mr.Boonpong Sirivejjabhandu
 A War Hero of Death Railway

Biography
 Mr. Boonpong Sirivejjabhandu was born in April 21st, 1906. He lived at Kanchanaburi market in Kanchanaburi. He was a son of Mr. Khun Sirivejjabhandu (Khen) and Mrs. Lamjeak. Mr. Boonpong was a mayor of Kanchanaburi in 1940 - 1942. He was the third mayor of the province and at that time there was the period of World War II. Mr. Boonpong has a house located near the river, it was a building with three stories named Boonpong and Brothers (บุญ ผ่อง แอนต์ บราเธอร์). Furthermore, he was the one who had direct contact and dealt with the Japanese. The deal was for the Japanese to bring the leader of prisoners of war to get all the products that they ordered from him and sometimes he came to the camp to deliver orders by himself.

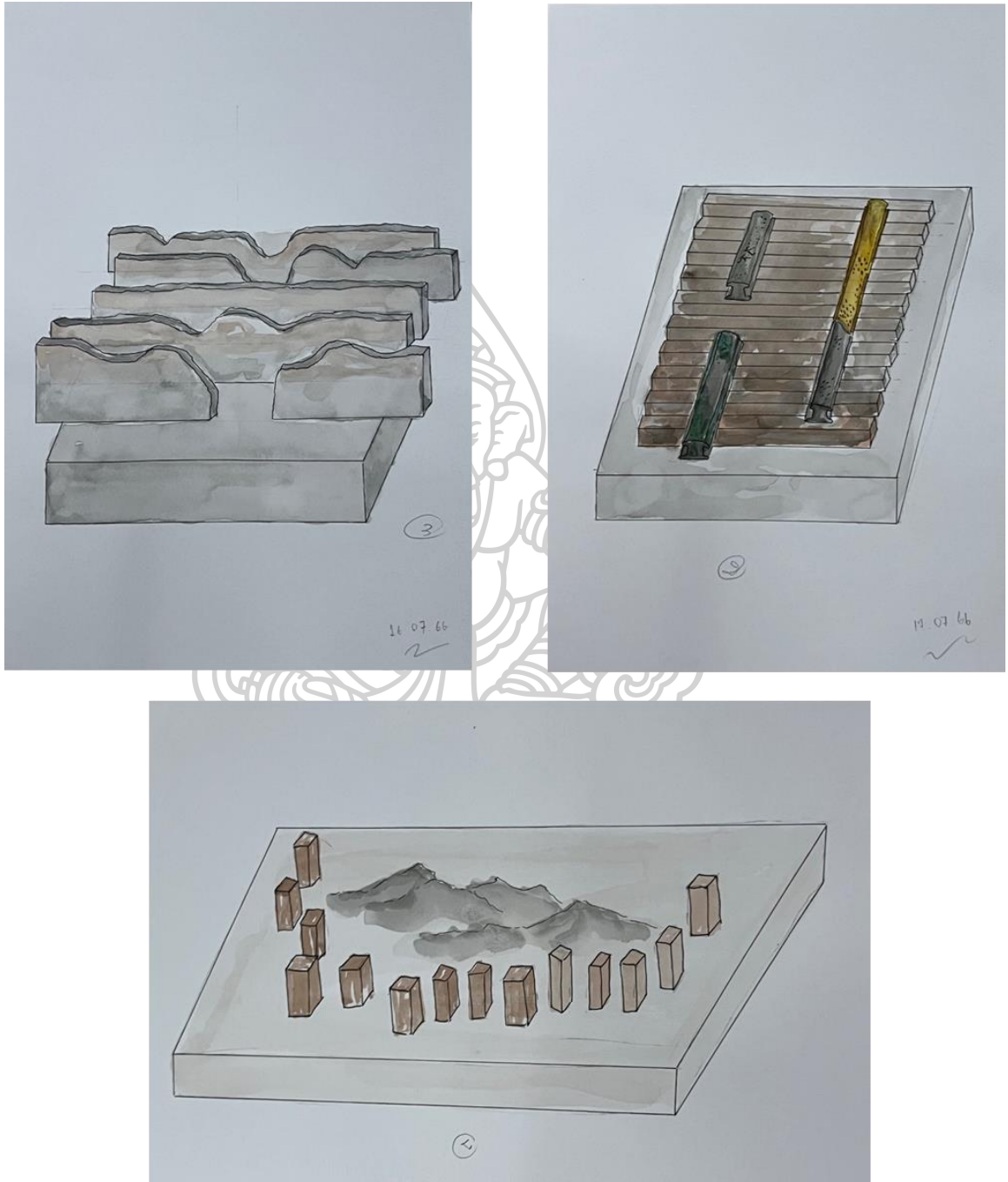

Helping the prisoners of war
 Even though he monopolized trade with Japan, he also had empathy for the prisoners that got forced to build the bridge. He talked to the prisoners quite often and that was why he had a very close relationship with all of them and he knew that they were facing a hard time in this difficult situation. He secretly helped prisoners of war and that was extremely risky. He gave them the help by lending them the money without doubting that they would not pay it back because he knew that if they died in the war he would not get the money back either. He even let the prisoners from England and Australia borrow him the money. Moreover, he also provided medical supplies such as batteries, toothpastes, clothes, and medicines. Provided tools of radio communications and secretly received and delivered letters of prisoners of war by hiding them in packages. Mr. Boonpong helped the prisoners of war with his sincere heart and that made the prisoners appreciate and grateful for it.

Reference: หนังสือสงครามมรณะในกาญจนบุรี, building the Death Railway in Kanchanaburi

ภาพที่ 50 ข้อมูลนิทรรศการของนายบุญผ่อง สิริเวชะพันธ์ ภาคภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
 ที่มา : ผู้วิจัย 30 เมษายน 2566

รูปแบบงานสร้างสรรค์ที่ใช้จัดแสดงในนิทรรศการ

ผู้วิจัยได้ทำการสร้างสรรค์ชิ้นงานจัดแสดงในนิทรรศการชั้นที่ 1 ดังนี้

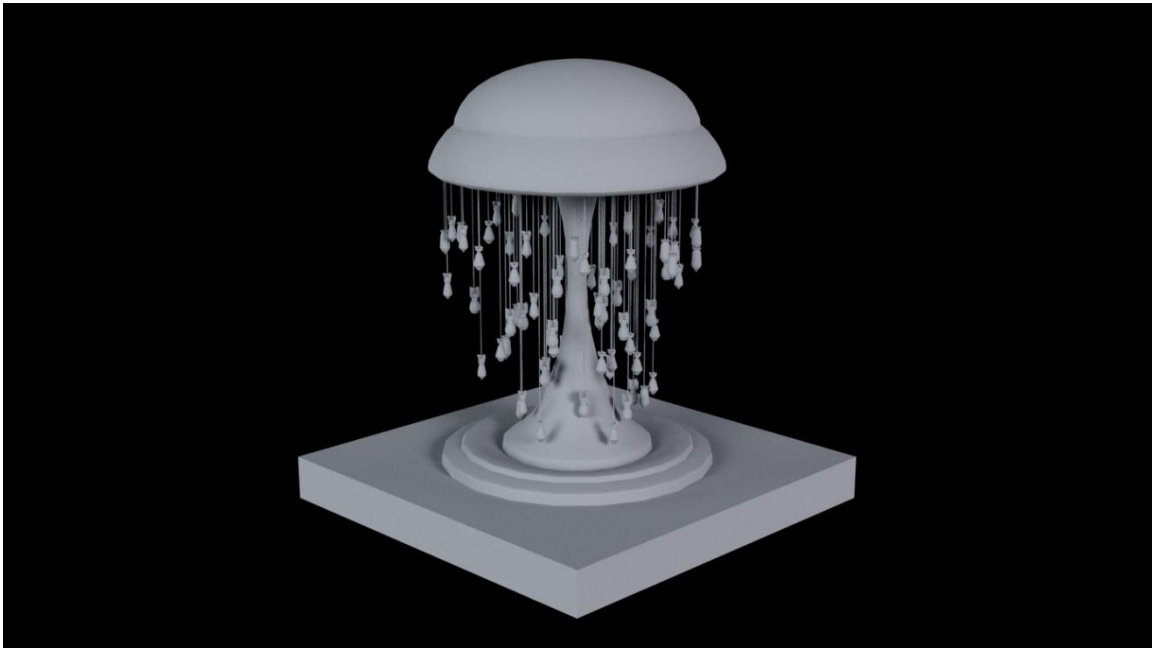
ภาพที่ 51 ภาพร่างการสร้างสรรค์ผลงานจัดแสดงในนิทรรศการ

ที่มา : ผู้วิจัย 16 กรกฎาคม 2566

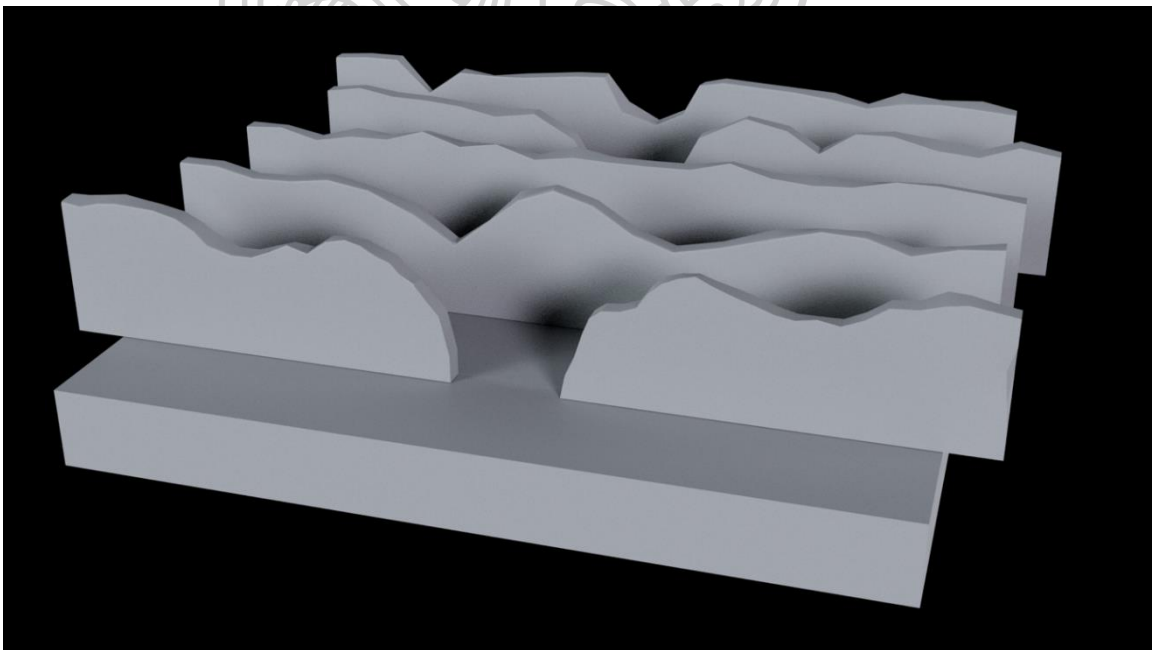
ภาพที่ 52 ภาพร่างการสร้างสรรค์ผลงานจัดแสดงในนิทรรศการ
 ที่มา : ผู้วิจัย 16 กรกฎาคม 2566

รูปแบบงานสร้างสรรค์ 3D ที่ใช้จัดแสดงในนิทรรศการ

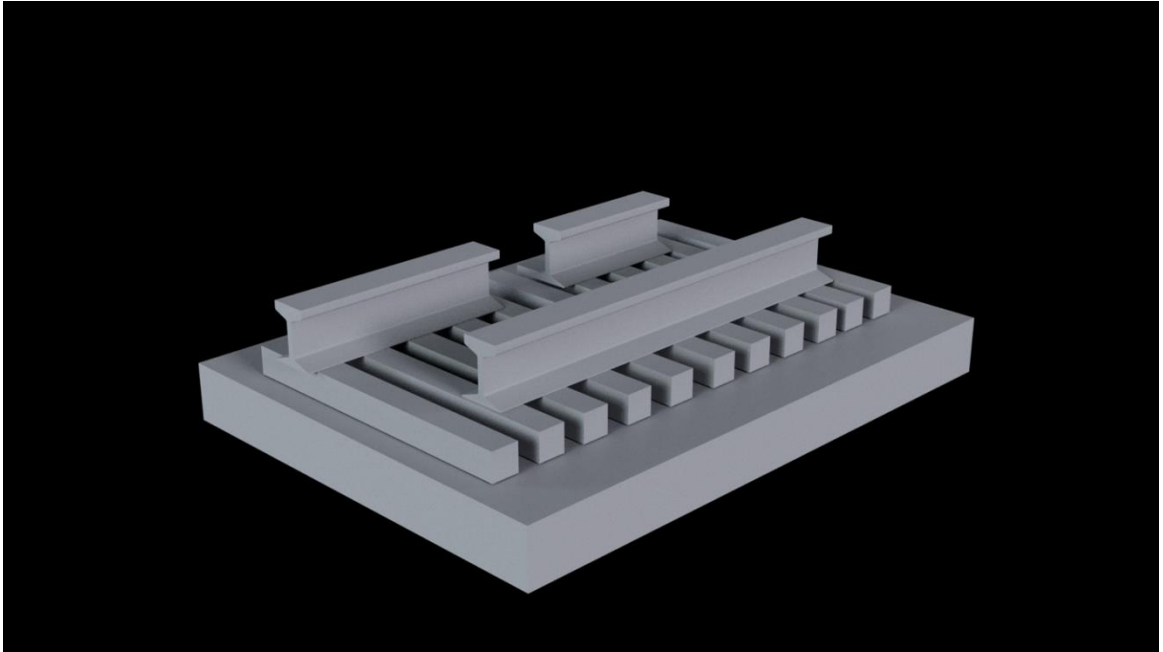
ภาพที่ 53 ภาพ 3D การสร้างสรรค์ผลงาน 83 Years of Bomb.

ที่มา : ผู้วิจัย 30 กรกฎาคม 2566

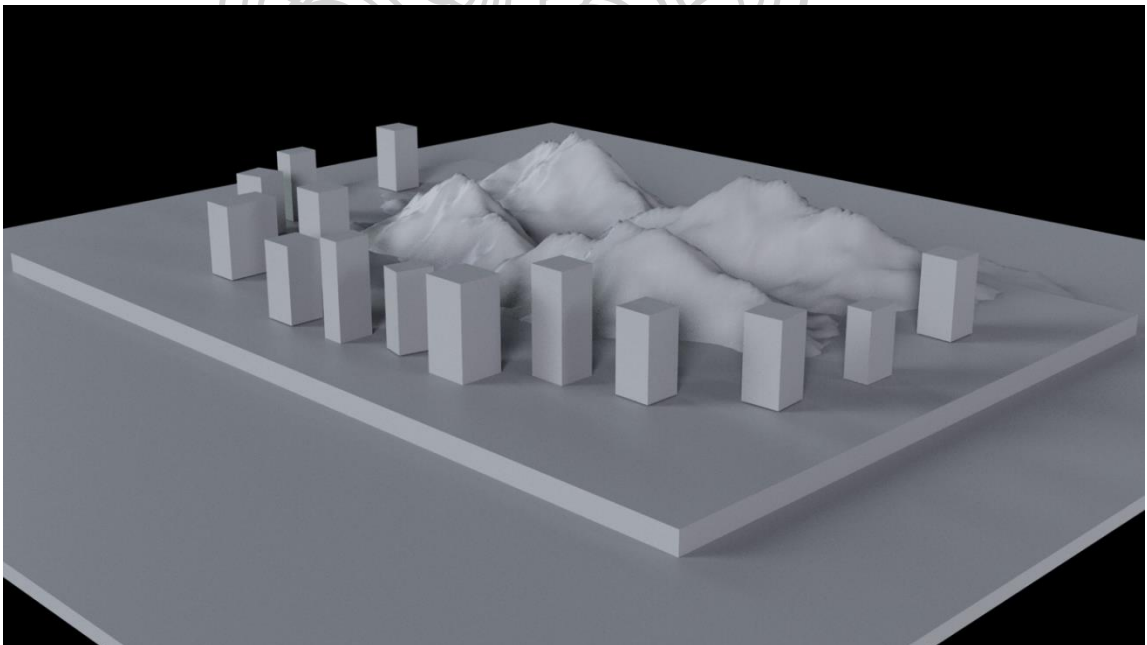
ภาพที่ 54 ภาพ 3D การสร้างสรรค์ผลงาน Wall of lifes.

ที่มา : ผู้วิจัย 30 กรกฎาคม 2566

ภาพที่ 55 ภาพ 3D การสร้างสรรค์ผลงาน Death railways.

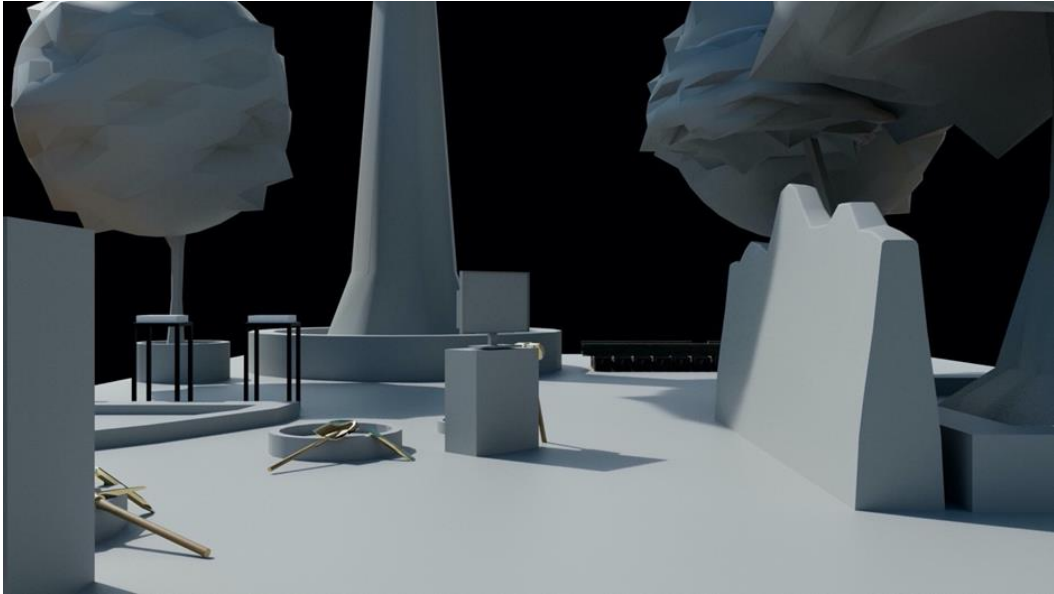
ที่มา : ผู้วิจัย 30 กรกฎาคม 2566

ภาพที่ 56 ภาพ 3D การสร้างสรรค์ผลงาน Pole of death.

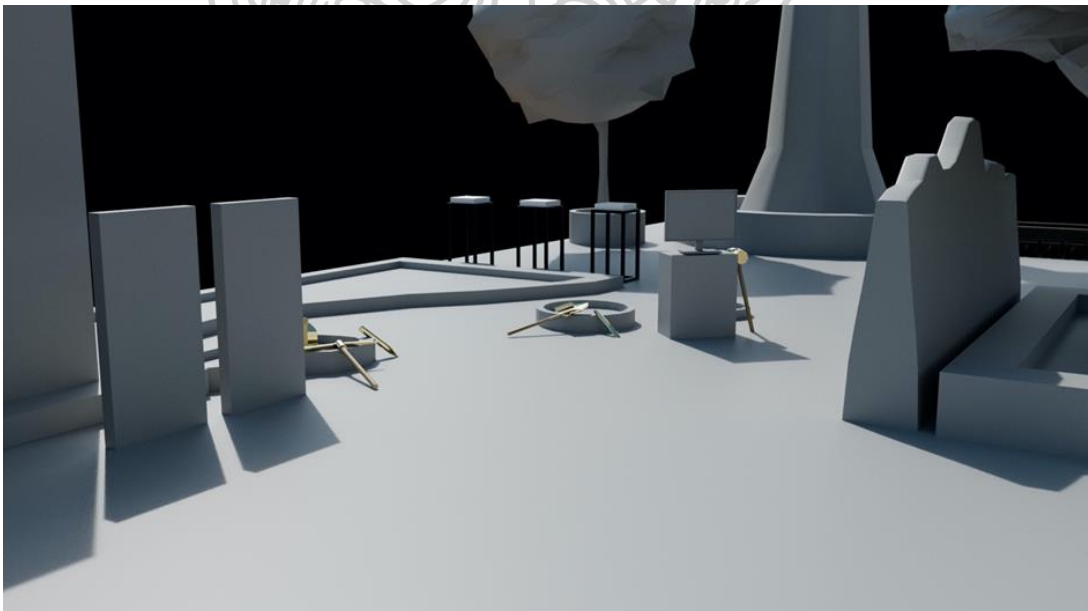
ที่มา : ผู้วิจัย 30 กรกฎาคม 2566

รูปแบบการจัดนิทรรศการ 3D ณ พิพิธภัณฑ์สงครามอักษะและเชลยศึก (JEATH WAR MUSEUM)

ภาพที่ 57 ภาพ 3D พื้นที่การจัดแสดงนิทรรศการ

ที่มา : ผู้วิจัย 1 สิงหาคม 2566

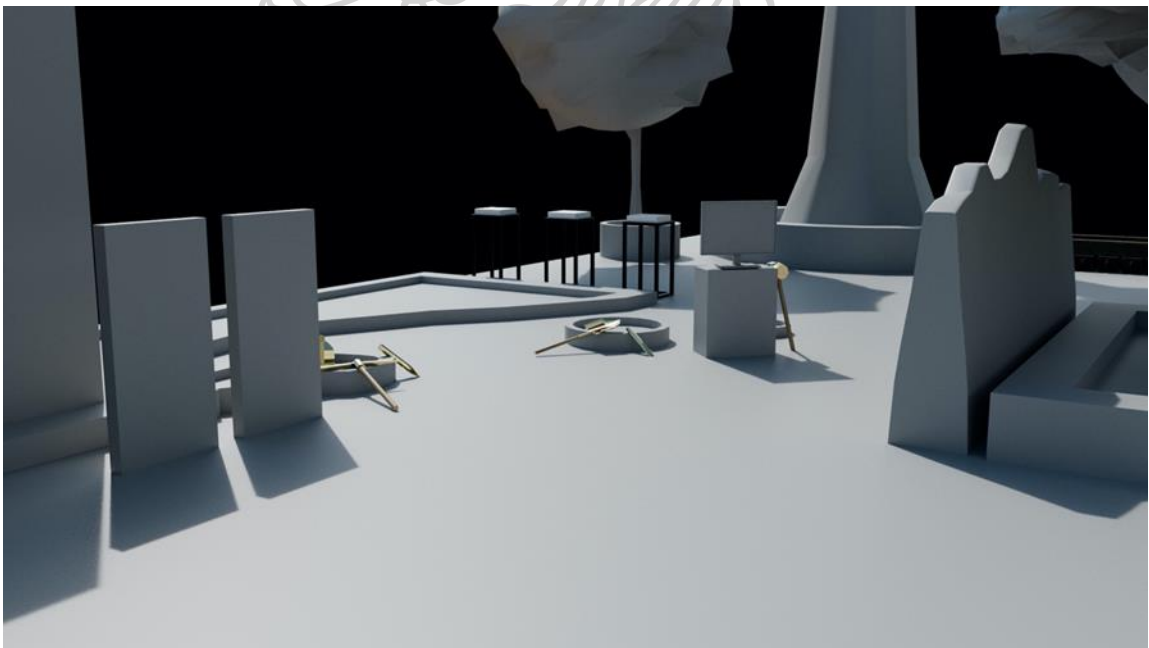

ภาพที่ 58 ภาพ 3D พื้นที่การจัดแสดงนิทรรศการ

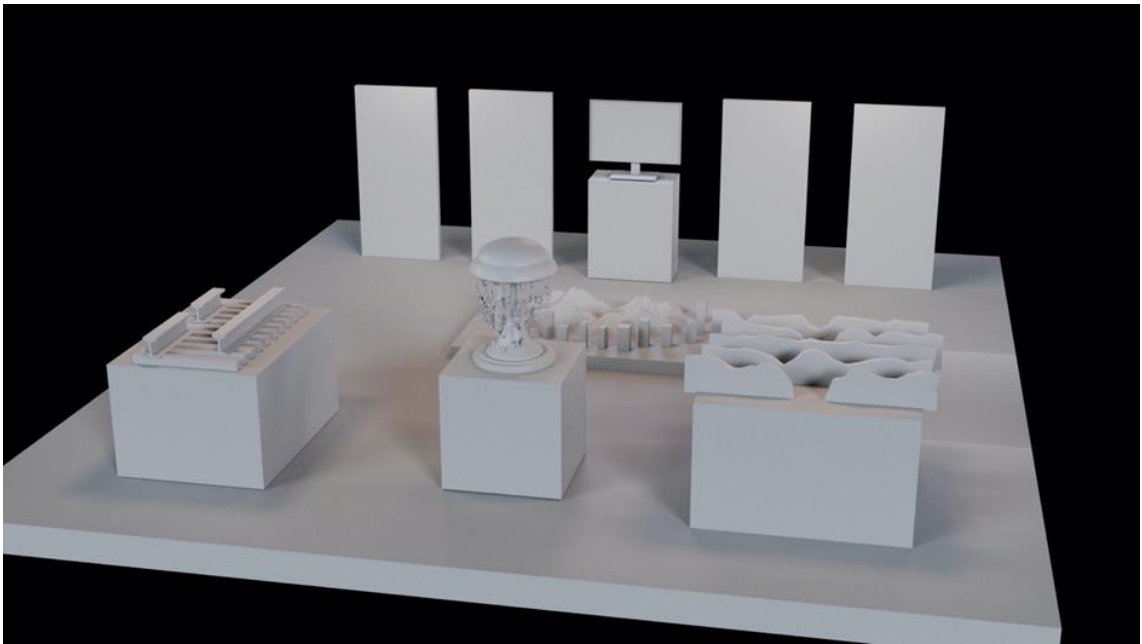
ที่มา : ผู้วิจัย 1 สิงหาคม 2566

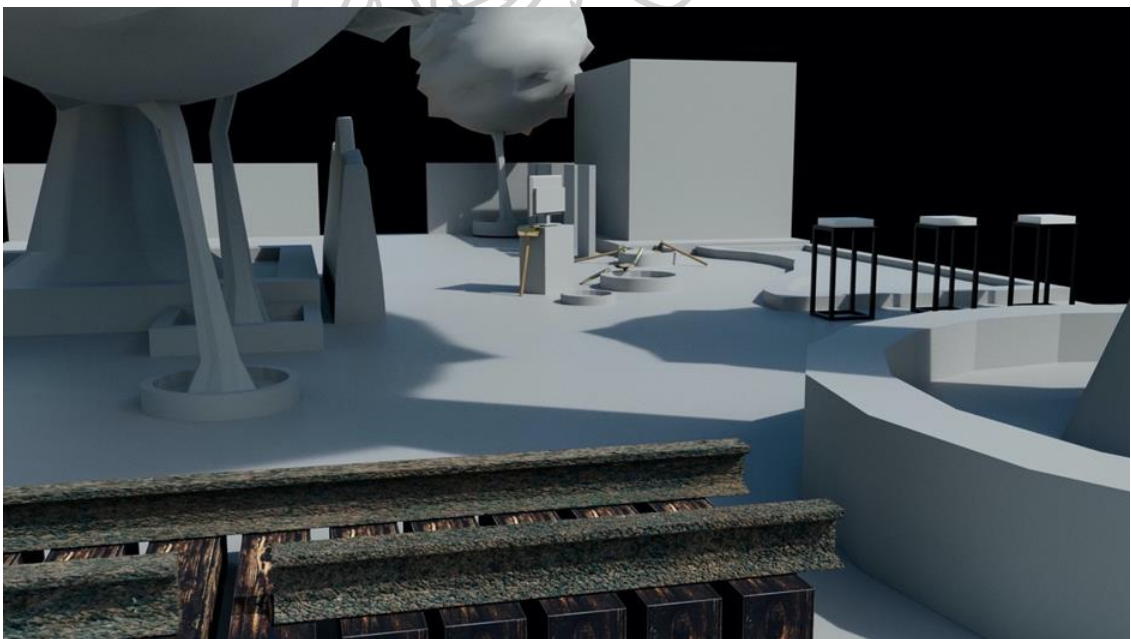
ภาพที่ 59 ภาพ 3D พื้นที่การจัดแสดงนิทรรศการ
 ที่มา : ผู้วิจัย 1 สิงหาคม 2566

ภาพที่ 60 ภาพ 3D พื้นที่การจัดแสดงนิทรรศการ
 ที่มา : ผู้วิจัย 1 สิงหาคม 2566

ภาพที่ 61 ภาพ 3D พื้นที่การจัดแสดงนิทรรศการ
 ที่มา : ผู้วิจัย 1 สิงหาคม 2566

ภาพที่ 62 ภาพ 3D พื้นที่การจัดแสดงนิทรรศการ
 ที่มา : ผู้วิจัย 1 สิงหาคม 2566

การทำชิ้นงานสร้างสรรค์เพื่อจัดนิทรรศการ

ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบสร้างสรรค์ชิ้นงานในการจัดนิทรรศการ Documentary Exhibition จากวัสดุและเทคนิคที่ศึกษาเพื่อถ่ายทอดข้อมูลสู่ชิ้นงานศิลปะ ให้ผู้รับชมรับรู้ถึงเรื่องราวของทางรถไฟสายมรณะ และร่องรอยจากการกระทำของเชลยสงคราม

ภาพที่ 63 ชิ้นงานตอกโลหะ เพื่อจำลองการกระทำของเชลยสงคราม

ที่มา : ผู้วิจัย 29 สิงหาคม 2566

ภาพที่ 64 ชิ้นงานกลึงไม้ผลงาน 83 Years of Bomb
ที่มา : ผู้วิจัย 29 สิงหาคม 2566

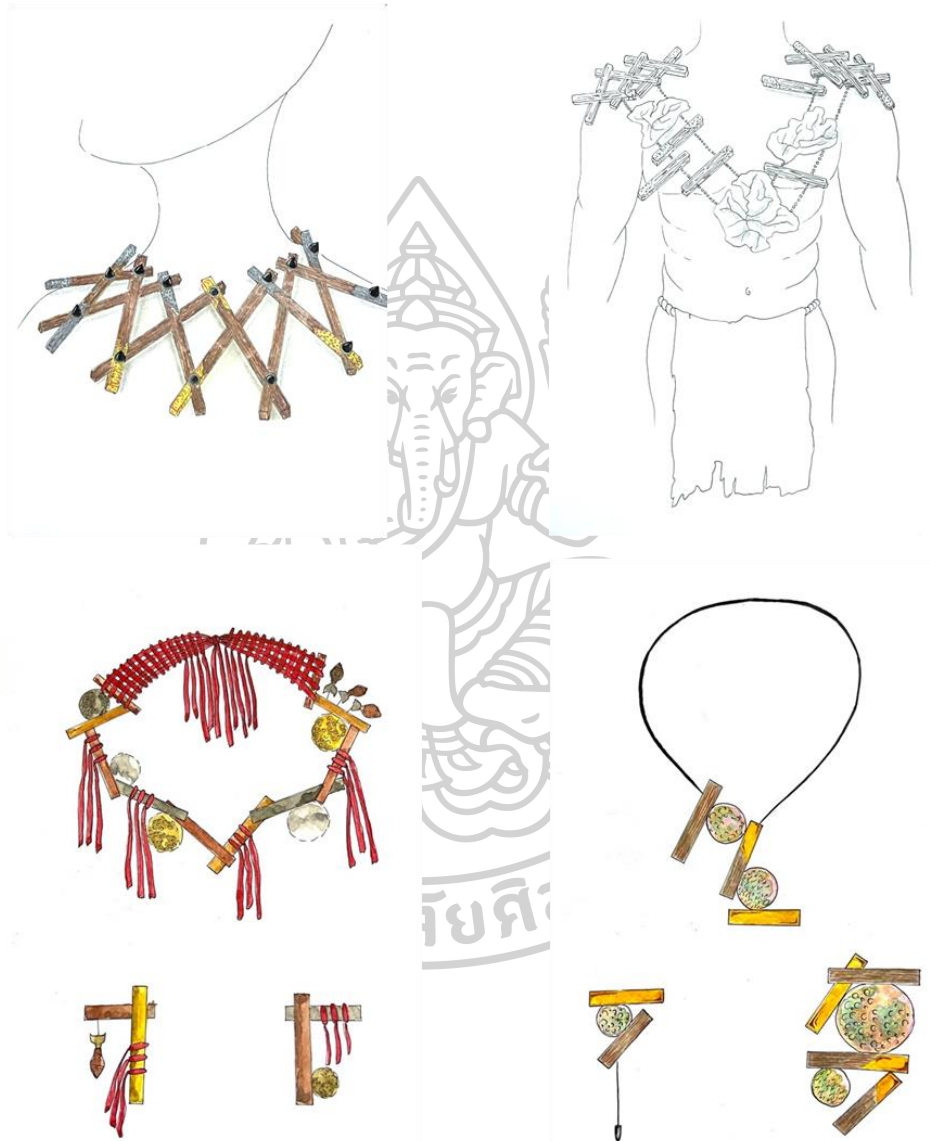
ภาพที่ 65 ขนย้ายไม้หมอนรถไฟจากการไฟรด์แห่งประเทศไทย จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อร่วมจัด
นิทรรศการ
ที่มา : ผู้วิจัย 29 สิงหาคม 2566

ภาพที่ 66 เครื่องมือเซลยศึกของเหลือง และกำแพงดิน ขนาด 6x3 เมตร
ที่มา : ผู้วิจัย 29 สิงหาคม 2566

การออกแบบสร้างสรรค์ชิ้นงานเครื่องประดับ

ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบสร้างสรรค์ชิ้นงานเครื่องประดับในการจัดนิทรรศการ Documentary Exhibition จากวัสดุและเทคนิคที่ได้จากการทำชิ้นงานจัดนิทรรศการ เพื่อแสดงถึง ร่องรอย เรื่องราว ความเจ็บปวด ความรุนแรง จากสงคราม และการก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะ

ภาพที่ 67 ภาพเขียนการออกแบบสร้างสรรค์เครื่องประดับ

ที่มา : ผู้วิจัย 29 สิงหาคม 2566

ภาพที่ 68 ขึ้นตัวเรือนรอบที่ 1 ด้วยมือ โดยวัสดุทองเหลือง
ที่มา : ผู้วิจัย 31 สิงหาคม 2566

ภาพที่ 69 ขึ้นตัวเรือนรอบที่ 2 ด้วยแว็กซ์ ก่อนนำไปหล่อ
ที่มา : ผู้วิจัย 3 ตุลาคม 2566

ภาพที่ 70 พิมพ์ซิลิโคน เพื่อเพิ่มจำนวนชิ้นงานในการฉีดยา
ที่มา : ผู้วิจัย 3 ตุลาคม 2566

ภาพที่ 71 ชิ้นงานทองเหลืองหลังการหล่อโลหะ
ที่มา : ผู้วิจัย 4 ตุลาคม 2566

การจัดนิทรรศการ Documentary Exhibition

ผู้วิจัยได้จัดนิทรรศการ Documentary Exhibition ครั้งที่ 1 ขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยขึ้น ที่พิพิธภัณฑน์อักษะและเชลยศึก (JEATH War Museum) จังหวัดกาญจนบุรี ภายใต้หัวข้อ The Suffering Message in Jewellery Art ระหว่างวันที่ 13-19 ตุลาคม 2566 และมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ในการประเมินความพึงพอใจ พร้อมข้อเสนอแนะในการจัดทำวิจัยขึ้นในครั้งนี้

ภาพที่ 72 การจัดนิทรรศการ ครั้งที่ 1 ณ พิพิธภัณฑน์อักษะและเชลยศึก (JEATH War Museum)

ที่มา : ผู้วิจัย 13 ตุลาคม 2566

ภาพที่ 73 การจัดนิทรรศการ ครั้งที่ 1 ณ พิพิธภัณฑน์อักษะและเชลยศึก (JEATH War Museum)

ที่มา : ผู้วิจัย 13 ตุลาคม 2566

ภาพที่ 74 การจัดนิทรรศการ ครั้งที่ 1
ณ พิพิธภัณฑ์อักษะและเชลยศึก (JEATH War Museum)

ที่มา : ผู้วิจัย 13 ตุลาคม 2566

ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านและที่ปรึกษาวิจัย ร่วมชมนิทรรศการ และประเมินความพึงพอใจ พร้อม
 ทิ้งให้ข้อเสนอแนะ

ภาพที่ 75 ผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่าน ร่วมชมนิทรรศการ และประเมินความพึงพอใจ พร้อมข้อเสนอแนะ
 ที่มา : ผู้วิจัย 17 ตุลาคม 2566

ภาพที่ 76 ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ร่วมชมนิทรรศการ และประเมินความพึงพอใจ พร้อมข้อเสนอแนะ
 ที่มา : ผู้วิจัย 19 ตุลาคม 2566

ภาพที่ 77 อาจารย์ที่ปรึกษา ร่วมชมนิทรรศการ และประเมินความพึงพอใจ พร้อมข้อเสนอแนะ
ที่มา : ผู้วิจัย 19 ตุลาคม 2566

ผู้วิจัยได้จัดนิทรรศการ Documentary Exhibition ครั้งที่ 2 ขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการ
วิจัยชั้น ณ หอศิลป์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ กรุงเทพมหานคร ระหว่าง
วันที่ 6-8 พฤศจิกายน 2566

ภาพที่ 78 นิทรรศการครั้งที่ 2 ณ หอศิลป์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่มา : ผู้วิจัย 6 พฤศจิกายน 2566

บทที่ 5

สรุปผลการสร้างสรรค์และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการสร้างสรรค์

การวิจัยเรื่อง ถ้อยคำความเจ็บปวดในบทเพลงศิลปะเครื่องประดับ มีข้อค้นพบที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ

1. ศึกษาประวัติศาสตร์การก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะ จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบบทเพลงศิลปะเครื่องประดับ
2. ออกแบบบทเพลงศิลปะเครื่องประดับที่แสดงออกถึงความเจ็บปวดและความรุนแรงที่ไร้ซึ่งอิสระภาพ
3. เพื่อส่งเสริมให้ผู้ที่มีส่วนได้หรือพบเห็นบทเพลงศิลปะเครื่องประดับนี้ ระลึกถึงเหตุการณ์สำคัญในการสร้างทางรถไฟสายมรณะ

ผลการศึกษา

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่ากำหนดให้ทายาทเจ้าของพื้นที่ค่ายเชลยสงครามบ้านท่ามะขาม และทายาทวีระบุรุษสงครามที่ให้การช่วยเหลือเชลยสงครามในจังหวัดกาญจนบุรี เป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวจากในอดีต ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง และจากหนังสือมหาสงครามเอเชียบูรพา การก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะ ประวัติศาสตร์การก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะ จังหวัดกาญจนบุรี กองทัพอากาศได้ใช้แรงงานเชลยศึกสร้างเป็นสะพานไม้ชั่วคราว ระดับห่างจากสะพานเหล็กปัจจุบันไปทางใต้น้ำประมาณ 100 เมตร เริ่มลงมือก่อสร้างเมื่อระดับน้ำในแม่น้ำลดลงในปลายเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2485 แล้วเสร็จในต้นเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2486 ใช้เวลาก่อสร้างประมาณ 3 เดือน ส่วนสะพานเหล็กต่อมอคอนกรีตเสริมเหล็ก ติดตั้งสะพานเหล็ก 11 ช่วง ช่วงละ 20.80 เมตร ในตอนกลาง และสร้างสะพานไม้ต่อทางฝั่งน้ำด้านตะวันตก ลงมือก่อสร้างเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2486 โดยได้นำโครงเหล็กมาจากชวา ลำเลียงมาทางเรือเข้ามาตามลำน้ำแม่กลองนำมาประกอบด้วยแรงงานเชลยศึก สะพานคอนกรีตสร้างเสร็จเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2486 ใช้เวลาก่อสร้างประมาณ 7 เดือน เมื่อสร้างสะพานถาวรแล้วเสร็จ ฝ่ายไทยได้ขอให้ทหารญี่ปุ่นรื้อสะพานไม้ออก เนื่องจากราษฎรร้องเรียนมาว่า เรือแพสัญจรผ่านไปมาไม่ได้เพราะสะพานไม้ต่ำ ฝ่ายญี่ปุ่นจึงทำการรื้อสะพาน

ไม้ที่สร้างไว้ตอนแรกนั้นออก ทำการรื้อเสร็จเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2487 (วรุณ สุวรรณฤทธิ์ 2544)

วัตถุประสงค์ที่ 2. ผลการวิจัยพบว่า จากการศึกษาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่ได้ ออกมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างสรรค์ออกแบบเครื่องประดับ สามารถให้ผู้ชมและผู้สวมใส่เกิด การส่งเสริมให้ระลึกถึงเหตุการณ์สำคัญในการสร้างทางรถไฟสายมรณะ โดยมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง กับการออกแบบนิทรรศกาลและเครื่องประดับดังนี้ นำการกระทำของเชลยสงครามที่ก่อสร้างเส้นทาง รถไฟสายมรณะ จังหวัดกาญจนบุรี โดยได้กระทำขณะยังมีชีวิตเป็นเทคนิคและวิธีการที่ใช้ในการ ก่อสร้าง ทั้งการขุด ที่เกิดจากการนำต้นไม้และปรับดินในการดำเนินงานวางไม้หมอนและรางรถไฟ การเจาะที่ใช้แรงงานมือในการเจาะภูเขาเพื่อตัดเส้นทางรถไฟผ่าน ทั้งบริเวณเขาปูน และบริเวณช่อง เขาขาด การตอก เป็นการกระทำที่นำรางรถไฟมายึดไว้กับไม้หมอนรถไฟตลอดเส้นทางหนองปลาตุก จนถึงประเทศพม่า ผู้วิจัยได้เลียนแบบการกระทำของเชลยสงครามโดยใช้การ ขุด เจาะ ตอก กระทำ ลงบนวัสดุทองเหลืองเพื่อให้เกิดพื้นผิวที่ได้จากแรงกระทำและใช้การเปลี่ยนสีโลหะเข้ามาเป็นตัว อธิบายช่วงเวลาอดีต ปัจจุบัน และอนาคต โดยสีดำจากการออกซิไดซ์ หมายถึงอดีต ที่มีความ ยากลำบาก ความสูญเสีย และความทรมาน, สีทองจากผิวสีของโลหะ หมายถึงปัจจุบัน ที่เรื่องราว การก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะ เปรียบเหมือนบทเรียนอันมีค่า และราคาแพง ของมนุษยชาติ ที่ ควรนำมาตระหนักคิด และหลีกเลี่ยงการทำสงครามบนโลกในนี้ และสีกรมเขียวจากการออกซิไดซ์ หมายถึง อนาคตเมื่อวันเวลาผ่านไป จะทำให้เรื่องราวของทางรถไฟสายมรณะ จังหวัดกาญจนบุรี เป็น บทเรียนที่ผู้คนต้องมาศึกษาความสูญเสียจากสงคราม และเป็นสิ่งที่บอกถึงช่วงเวลาและความเก่าแก่ ของเรื่องราว เมื่อโลหะเกิดการทำปฏิกิริยากับอากาศและน้ำ จะทำให้สีผิวเปลี่ยนเป็นสีเขียว เป็นสิ่งที่ บอกระยะเวลาที่ผ่านมาของเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยได้ใช้ ข้อมูลที่ได้จากการทำวิจัยผลิตชิ้นงานจัด แสดงนิทรรศการ จากโลหะทองเหลืองโดยเลียนแบบการกระทำของเชลยสงคราม กระทำลงบนแผ่น ทองเหลืองขนาด 60x60 cm. ใช้การตีจำนวน 500 ครั้งต่อแผ่น และใช้กระบวนการทำสีโลหะของ เครื่องประดับในการ รมดำ และรมเขียว รวมถึงการจัดนิทรรศการเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณะชน จำนวน 2 ครั้ง ทำให้การวิจัยนี้ได้เป็นที่รู้จัก บอกเล่าข้อมูลที่เป็นจริง จากบุคคลซึ่งมีความเกี่ยวข้อง จริงในประวัติศาสตร์สงครามโลกครั้งที่ 2 การก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะ จังหวัดกาญจนบุรีใน โครงการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดให้เทคนิค และกระบวนการจากการผลิตชิ้นงานในการจัดแสดง นิทรรศการที่มีความโดดเด่น มาพัฒนาขึ้นเป็นเครื่องประดับ จำนวน 2 คอลเลกชัน ประกอบไปด้วย 5 ชิ้น เพื่อให้ผู้พบเห็นหรือผู้สวมใส่ตระหนักถึงเรื่องราว และเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นจากสงครามโลก

ครั้งที่ 2 และการก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะเมื่อรวบรวมข้อมูลและเทคนิควิธีการทั้งหมดมาใช้ในการออกแบบสร้างสรรค์แล้ว จึงได้เครื่องประดับที่ได้แรงบันดาลใจจากเหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2 และเส้นทางรถไฟสายมรณะ จังหวัดกาญจนบุรี

วัตถุประสงค์ที่ 3. ผลการวิจัยพบว่า นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่เป็นจริงจากครอบครัวผู้อยู่ในเหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2 และการก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะ โดยมีคำถามในการสัมภาษณ์ทายาทของบุคคลทั้ง 2 ท่านจำนวน 13 คำถาม ดังนี้ 1. ชื่อ-สกุล ความสัมพันธ์ที่มีต่อทางรถไฟสายมรณะ และสงครามโลกครั้งที่ 2, 2. จุดเริ่มต้นของทางรถไฟสายมรณะ และสงครามโลกครั้งที่ 2 ในจังหวัดกาญจนบุรี, 3. ชาวกาญจนบุรีในขณะนั้น มีความรู้สึกหรือการแสดงออกอย่างไรกับเชลยศึกและกองทัพญี่ปุ่น, 4. ขณะเกิดสงคราม เห็นความทุกข์ทรมานของเชลยศึกและการกระทำของกองทัพญี่ปุ่นอย่างไรบ้าง, 5. จากคำบอกเล่าของบรรพบุรุษ การกระทำใดที่เป็นสร้างบาดแผลในใจให้ผู้คนจำกัดการกระทำที่เชลยศึกได้รับจากการก่อสร้างทางรถไฟสายมรณะ, 6. สิ่งที่คุณในพื้นที่ได้กระทำและให้การช่วยเหลือในชีวิตความเป็นอยู่แก่เชลยสงคราม, 7. สงครามและความรุนแรงนำสิ่งใดบ้างมาสู่คุณในพื้นที่ ทั้งครอบครัว และเชลยสงคราม, 8. ตอนกลางของสงครามและตอนจบ มีสิ่งใดเกิดขึ้นบ้าง จากคำบอกเล่าของบรรพบุรุษ, 9. เมื่อสงครามสิ้นสุดลง กองทัพญี่ปุ่นแพ้สงคราม เชลยสงครามเป็นอย่างไรต่อ, 10. คุณเอง และคนในพื้นที่ได้บทเรียนอะไร จากความรุนแรงของสงคราม และเห็นความทุกข์ทรมานของเชลยศึก, 11. ความรุนแรงไม่ได้เกิดกับเชลยศึกฝ่ายเดียว กับฝ่ายกองทัพญี่ปุ่น เคยได้ยินหรือรับฟังเรื่องที่เกิดขึ้นมาบ้างหรือไม่ สามารถยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างไร, 12. ทราบเรื่องการกระทำของฝ่ายสัมพันธมิตร ในการทิ้งระเบิดนิวเคลียร์ที่ ฮิโรชิมา และนางาซากิ หรือไม่ จากการกระทำนี้ ชาวกาญจนบุรีมีความรู้สึกอย่างไร, 13. หากสามารถบอกถึงผลเสียของสงคราม ที่ทำให้มนุษย์เกิดความสูญเสีย ความรุนแรง และความเจ็บปวด อยากบอกอะไรต่อคนรุ่นหลัง และประชาชนทั้งโลก และนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์จะได้คำสำคัญจากการสัมภาษณ์คือ หนึ่งไม่หมอนเท่ากับหนึ่งชีวิต และสงครามไม่มีผู้ชนะ ทุกฝ่ายเป็นผู้แพ้เพราะมีแต่ความสูญเสีย นำคำสำคัญและข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และออกแบบสร้างสรรค์ ออกได้เป็นนิทรรศการชิ้นงานศิลปะ และเครื่องประดับ โดยนิทรรศการจัดขึ้นครั้งแรก ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อักษะเชลยศึก จังหวัดกาญจนบุรี ในวันที่ 13-19 ตุลาคม 2566 และครั้งที่ 2 ณ หอศิลป์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ กรุงเทพมหานคร ในวันที่ 6-8 พฤศจิกายน 2566 จากการดำเนินนิทรรศการมีส่วนสำคัญในการช่วยส่งเสริมประวัติศาสตร์ให้ผู้เข้าชมและผู้สนใจ สามารถ

ระลึกถึงเหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2 รวมถึงเส้นทางรถไฟสายมรณะซึ่งเป็นอนุสรณ์แห่งความเจ็บปวด โทศร้าย จากภัยของสงครามที่มนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้นมาเพื่อต่อสู้กับมนุษย์ด้วยกันเอง

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ถ้อยคำความเจ็บปวดในบทเพลงศิลปะเครื่องประดับ กระบวนการวิจัย ค้นคว้า ข้อมูล สามารถนำข้อมูลที่เป็นจริงจากครอบครัวผู้อยู่ใน เหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2 และการก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะ นำมาวิเคราะห์ ออกได้เป็นนิทรรศการ ชิ้นงานศิลปะ และเครื่องประดับ มีส่วนสำคัญในการช่วยส่งเสริม ประวัติศาสตร์ และระลึกถึงเหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2 รวมถึงเส้นทางรถไฟสายมรณะ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ประวัติศาสตร์การก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การก่อสร้าง เส้นทางรถไฟสายมรณะ ได้มีการเกณฑ์แรงงานเชลยทั้งจากเอเชียและชาติตะวันตก เข้ามาก่อสร้าง สะพาน ก่อให้เกิดการสูญเสียและการเสียชีวิตของเชลยสงครามอย่างมากมาย นับเป็นจุดยุทธศาสตร์ ของสงครามโลกครั้งที่ 2 สอดคล้องกับงานวิจัยของวราวุธ สุวรรณฤทธิ์กล่าวว่า การสร้างทางรถไฟ สายไทย-พม่าที่คลุกเคล้าด้วยเลือดและเหงื่ออย่างมหาศาลนี้ มีเรื่องให้พูดถึงอย่างมากมาย เรื่องหนึ่ง ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นสุดยอดเลยก็ว่าได้ คือเรื่องของสะพานชวนิรันดร์ ด้วยเป้าหมายในการที่จะประหยัด แรงงานและลดปริมาณลง โดยการไม่สร้างยาวข้ามแม่น้ำใหญ่ หรือด้วยการไม่ขุดเจาะอุโมงค์อันเป็น หลักการทั่วไปของการสร้างทางรถไฟ เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ต้องสร้างสะพานผ่านบริเวณของแม่กลองสัก ช่วงหนึ่ง เลยเอาบริเวณท่ามะขามเป็นที่ก่อสร้าง ซึ่งเป็นบริเวณที่มีฐานดินหนาแน่นที่สุด นั่นคือ สะพานชวนิรันดร์แห่งแม่น้ำแม่กลองนั่นเอง (วราวุธ สุวรรณฤทธิ์, 2544)

2. บทเพลงศิลปะเครื่องประดับที่แสดงออกถึงความเจ็บปวดและความรุนแรงที่ไร้ซึ่ง อิศระภาพ พบว่า ในการระลึกถึงเหตุการณ์สำคัญของการก่อสร้างทางรถไฟสายมรณะ ผู้วิจัยได้ใช้การ สร้างสรรค์งานทัศนกรรม และอุตสาหกรรมเครื่องประดับมีการวางแผนเป็นลำดับขั้นตอน นำ เทคโนโลยีการออกซีเตชันมาสื่อความหมายในเรื่องของเหตุการณ์และเวลา สอดคล้องกับงานวิจัย ของวรสิทธิ์ มุทเมธา กล่าวว่ากระบวนการเคลื่อนไหวของนักทฤษฎีและนักปฏิบัติ ในเรื่องสุนทรีย ศาสตร์และมาตรฐานการผลิต ทำให้การออกแบบซึ่งเคยอยู่ในแวดวงจำกัด เช่น งานทัศนกรรม ช่างฝีมือ ได้ขยายตัวเป็นอุตสาหกรรมตอบสนองผู้บริโภคเป็นจำนวนมาก ด้วยกระบวนการวางแผน นำความรู้เทคโนโลยีในทุกสาขามาบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การออกแบบในศตวรรษที่ 20 มีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม มากกว่าในศตวรรษก่อนๆ (วรสิทธิ์ มุทเมธา,

2548) ทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของท่านอง จันทิมา ที่ได้ศึกษาการออกแบบ คือ การใช้ความคิด ในการเลือกใช้วัสดุ เพื่อสร้างสรรค์งานศิลปะให้มีหน้าที่ใช้สอยตามความต้องการ ทั้งในด้านอัตถ ประโยชน์และความงามในรูปร่างลักษณะตลอดทั้งรูปทรง (ท่านอง จันทิมา, 2542)

3. การส่งเสริมให้ระลึกถึงเหตุการณ์สำคัญในการสร้างทางรถไฟสายมรณะ พบว่า เมื่อศึกษา ข้อมูลจริงจากทนายทพผู้อยู่ในเหตุการณ์และมีความสัมพันธ์การเฉลยสงครามทั้งฝ่ายอักษะและ สัมพันธมิตร เมื่อนำมาวิเคราะห์และออกแบบสร้างสรรค์การจัดนิทรรศการจากข้อมูลซึ่งเป็นนามธรรม ให้เป็นรูปธรรมนั้น มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้คนตระหนักถึงและระลึกถึงเหตุการณ์จาก สงครามโลกครั้งที่ 2 และการก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะ สอดคล้องกับงานวิจัยของธวัชณ์ หมั่นคิด กล่าวว่าการตระหนักถึงความไม่เที่ยงจากการสูญเสียบุพการีอันเป็นที่รัก ซึ่งก่อให้เกิดความ ทุกข์ (ธวัชณ์ หมั่นคิด, 2554) ทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกรณยศ ชาวพราย ที่ศึกษาสัญลักษณ์ ของการเดินทางแห่งชีวิตที่ต้องพบกับการเกิด การแก่ การเจ็บ และการตาย ที่ไม่อาจจะหลีกเลี่ยงได้ ตามสังขธรรม อนิจจัง ทุกข์ อนัตตา ทั้งสามข้อซึ่งเรียกรวมกันว่า ไตรลักษณ์ (คลังสะสม ศิลปกรรมมหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553)

องค์ความรู้ใหม่

หลักในคิดและนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และลงพื้นที่ นำมาสู่การสร้างสรรค์ออกแบบ ผลงาน และการจัดนิทรรศการ คือ

1. การขึ้นรูปการกระทำบนแผ่นโลหะ การขึ้นรูปเลียนแบบการกระทำของเฉลยศึกสงคราม เริ่มจากการตัดแผ่นโลหะทองเหลืองและตีด้วยค้อน เจาะด้วยขวี่ ฟันด้วยขวาน และการดูลให้โลหะมี แรงอัดและแตกเลียนแบบลักษณะของโลหะโดนแรงระเบิดให้เกิดลวดลายที่มีโครงสร้างเลียนแบบ เหตุการณ์ในการก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะ

การทำสีโลหะ ใช้การทำสีโลหะด้วยการรมดำและรมเขียว เลียนแบบการเกิดปฏิกิริยาเคมีโดย ธรรมชาติ ให้มีความใกล้เคียงกันกับโลหะที่ผ่านวันเวลาร่วม 84 ปี

3. การทำโครงไม้ การทำโครงไม้ คือการเลียนแบบไม้หมอนทางรถไฟ ให้มีลักษณะและการ สื่ออารมณ์ถึงไม้หมอนรถไฟของทางรถไฟสายมรณะ ซึ่งทำมาจากไม้เบญจพรรณในบริเวณจังหวัด กาญจนบุรี

4. การสัมภาษณ์ทนายทพของบุคคลซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการก่อสร้างทางรถไฟสายมรณะทั้ง 2 ท่านสู่วิดีทัศน์ในการนำเสนอในนิทรรศการ และนำข้อมูลมาสู่การจัดและสร้างสรรค์นิทรรศการ

5. การออกแบบสร้างสรรค์ชิ้นงานเครื่องประดับ ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบสร้างสรรค์ชิ้นงานเครื่องประดับในการจัดนิทรรศการ Documentary Exhibition จากวัสดุและเทคนิคที่ได้จากการทำชิ้นงานจัดนิทรรศการ เพื่อแสดงถึงร่องรอย เรื่องราว ความเจ็บปวด ความรุนแรง จากสงคราม และการก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะ

6. การจัดนิทรรศการ Documentary Exhibition ผู้วิจัยได้จัดนิทรรศการ ครั้งที่ 1 ขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยชิ้น ที่พิพิธภัณฑ์อักษะและเคลยศึก (JEATH War Museum) จังหวัดกาญจนบุรี ภายใต้หัวข้อ The Suffering Message in Jewellery Art ระหว่างวันที่ 13-19 ตุลาคม 2566 และมีผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ในการประเมินความพึงพอใจ พร้อมข้อเสนอแนะในการจัดทำวิจัยชิ้นในครั้งนี้ และครั้งที่ 2 ที่หอศิลป์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ ระหว่างวันที่ 6-8 พฤศจิกายน 2566

สรุป

สรุปในภาพรวมของบทความ กระบวนการวิจัย ค้นคว้า ข้อมูล สามารถนำข้อมูลที่เป็นจริงจากครอบครัวผู้อยู่ในเหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2 และการก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะ นำมาวิเคราะห์ห่ออกได้เป็นนิทรรศการ วิดีโอสัมภาษณ์ทายาทผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ รวมถึงกระบวนการชิ้นงานศิลปะ และเครื่องประดับ มีส่วนสำคัญในการช่วยส่งเสริมประวัติศาสตร์ และระลึกถึงเหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2 รวมถึงเส้นทางรถไฟสายมรณะให้แก่สาธารณชนได้รับทราบข้อมูลที่แท้จริง และซาบซึ้งไปกับประวัติศาสตร์

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง ถ้อยคำความเจ็บปวดในบทเพลงศิลปะเครื่องประดับ ข้อมูลในขั้นตอนของการหาบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์สงครามโลกครั้งที่ 2 และเส้นทางรถไฟสายมรณะ บุคคลที่ยังมีชีวิตอยู่เพื่อให้สัมภาษณ์ข้อมูลสำคัญ เหลือน้อย ทำให้ผลลัพธ์ที่ได้ไม่ครบถ้วน จะได้ศึกษาเพิ่มเติมจากหนังสือหลายเล่ม และขอข้อมูลเพิ่มเติมจากส่วนราชการ รวมถึงพิพิธภัณฑ์สงครามโลกครั้งที่ 2 จากประเทศออสเตรเลีย

ในขั้นตอนการออกแบบสร้างสรรค์ จากความเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้วิจัยยึดติดกับการถ่ายทอดเรื่องราวที่มากเกินไป การสร้างสรรค์ควรมีเหตุมีผลรองรับในการออกแบบ ไม่จำเป็นต้องยึดติดกับรูปธรรมที่รับรู้มา สร้างสรรค์ใหม่เพื่อให้มีความแตกต่าง แต่ยังคงถ่ายทอดเรื่องราวของ

สงครามโลกครั้งที่ 2 และเส้นทางรถไฟสายมรณะ ให้ผู้ที่พบเห็นเกิดความสนใจ และสื่อสารให้ผู้คนสามารถรับรู้ได้ จากการดูผลงาน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปประยุกต์ใช้

1.1 ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า กระบวนการวิจัย ค้นคว้า ข้อมูล สามารถนำข้อมูลที่เป็นจริงจากครอบครัวผู้อยู่ในเหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2 และการก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะ นำมาวิเคราะห์ห่ออกได้เป็นนิทรรศการ ชิ้นงานศิลปะ และเครื่องประดับ มีส่วนสำคัญในการช่วยส่งเสริมประวัติศาสตร์ และระลึกถึงเหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2 รวมถึงเส้นทางรถไฟสายมรณะดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ นำข้อมูลเผยแพร่ หรือจัดแสดงอย่างถาวรต่อสาธารณชนในพื้นที่สาธารณะ แบบถาวร

1.2 ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ผู้วิจัยได้ใช้ ข้อมูลที่ได้จากการทำวิจัยผลิตชิ้นงานจัดแสดงนิทรรศการ จากโลหะทองเหลืองโดยเลียนแบบการกระทำของเขลยสงคราม กระทำลงบนแผ่นทองเหลืองขนาด 60x60 cm. ใช้การตีจำนวน 500 ครั้งต่อแผ่น และใช้กระบวนการทำสีโลหะของเครื่องประดับในการ รมดำ และรมเขียว เพื่อให้ชิ้นงานเปลี่ยนสีและอารมณ์ไปตาม ช่วงเวลาในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต รวมถึงการจัดนิทรรศการเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณชน จำนวน 2 ครั้ง ทำให้การวิจัยนี้ได้เป็นที่รู้จัก บอกเล่าข้อมูลที่เป็นจริง จากบุคคลซึ่งมีความเกี่ยวข้องจริงในประวัติศาสตร์ สงครามโลกครั้งที่ 2 การก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะ จังหวัดกาญจนบุรี ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ นำผลงานการสร้างสรรค์ เข้ามาใช้ตกแต่งในสถานที่ราชการ หรือพื้นที่ในจังหวัด ให้ได้เห็นถึงกระบวนการและความตระหนักถึงการก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะ

1.3 ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ในโครงการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดให้เทคนิค และกระบวนการจากการผลิตชิ้นงานในการจัดแสดงนิทรรศการที่มีความโดดเด่น มาพัฒนาขึ้นเป็นเครื่องประดับ จำนวน 2 คอลเลคชั่น ประกอบไปด้วย 5 ชิ้น เพื่อให้ผู้พบเห็นหรือผู้สวมใส่ตระหนักถึงเรื่องราว และเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นจากสงครามโลกครั้งที่ 2 และการก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ สนับสนุนให้ทำของที่ระลึกเพื่อระลึกถึงเหตุการณ์การก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะ และจัดจำหน่ายเพื่อให้ผู้สวมใส่ได้ตระหนักถึงเหตุการณ์ในครั้งนี้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ การสร้างสรรค์ข้อมูลเชิงเอกสารสู่นิทรรศการ(Documentary Exhibitions) ที่สำคัญ คือ นิทรรศการเชิงข้อมูล สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับ พื้นที่ทางประวัติศาสตร์ อื่นหลายแห่งในการนำเสนอข้อมูลเชิงศิลปะการสร้างสรรค์ โดยควรให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ ข้อมูลในการจัดนิทรรศการให้เป็นงานถาวร เพื่อเพิ่มโอกาสในการเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณะให้มากยิ่งขึ้น สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ ผลงานศิลปะการออกแบบ เครื่องประดับ นำไปต่อยอดจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เข้าชมและสามารถต่อยอดได้เป็นของที่ระลึก ของจังหวัดกาญจนบุรี รวมทั้งพิพิธภัณฑ์สงครามโลกครั้งที่ 2 และเพิ่มจำนวนชิ้นงานจัดแสดง พร้อม ข้อมูลให้มีความน่าสนใจ และเป็นประโยชน์ต่อไป

รายการอ้างอิง

Hugh V. CLARKE. (2529) A LIFE FOR EVERY SLEEPER.

Garamond by Setrite Typresetters Ltd, Hong Kong, Printed in Singapore by
Kim Hup Lee Printers

สมาพันธ์จังหวัดกาญจนบุรี. (2540) งานสัปดาห์สะพานข้ามแม่น้ำแคว ครั้งที่ 18 สำนักงาน
จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ผศ.พื่อน เปรมพันธุ์, โสมชยา ธนังกุล (2563) เสรีไทยสายกาญจนบุรี, กาญจนบุรี

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

วรวิธ สุวรรณฤทธิ์ (2544) สงครามมหาเอเชียบูรพา กาญจนบุรี

กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์

ขรรค์ชัย บุนปาน, รศ.ดร.วัฒนา สุวรรณแสง จันเจริญ, ภาณุ มณีวัฒนกุล (2548) เปิดโลกอัญมณี

สำนักพิมพ์มติชน กรุงเทพมหานคร

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ (2555) พลอย กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

อนุสรณ์ เนื่องผลมาก (2550) แร่ หิน ดิน ทราย

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม

จาก: <https://www.awm.gov.au/visit/visitor-information/galleries/second-world-war>

Australian War Memorial. (2484). สืบค้นเมื่อ 31 ตุลาคม 2565

จาก: https://ww2.kanchanaburi.go.th//content/history_karn.pdf

ประวัติความเป็นมาของจังหวัดกาญจนบุรี (2553) สืบค้นเมื่อ 31 ตุลาคม 2565

จาก: <https://www.bitrebels.com/wp-content/uploads/2011/02/color-theory-behind-brand-design-2.jpg>

การใช้ทฤษฎีสีเพื่อช่วยในการออกแบบ (2554) สืบค้นเมื่อ 3

พฤศจิกายน 2565."

ภาคผนวก ก

เอกสารสำเนาผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
และเอกสารสำเนากการตอบรับบทความตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ

ที่ ว.165/2566

สถาบันพัฒนาพระวิทยากร
แขวงบ้านบาตร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
กรุงเทพมหานคร 10100

23 พฤศจิกายน 2566

เรื่อง การรับตีพิมพ์บทความในวารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร

เจริญพร **นภปฎล เงินบาท**

ตามที่ท่านได้ส่งต้นฉบับบทความวิจัยเรื่อง "ถ้อยคำความเจ็บปวดในบทแสดงศิลปะเครื่องประดับ" รหัสบทความ 269142 มายังวารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร (กลุ่ม 2 TCI จนถึง 31 ธันวาคม 2567) เพื่อลงตีพิมพ์ในวารสาร นั้น

บัดนี้ กองบรรณาธิการวารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร ได้พิจารณาบทความของท่าน จึงเห็นสมควรรับรองบทความให้ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร ฉบับปีที่ 7 ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2567) หน้า 1-12 และหากท่านได้ส่งบทความนี้ให้กับวารสารอื่นพิจารณาก่อนได้รับหนังสือตอบรับตีพิมพ์ฉบับนี้ ขอความกรุณายกเลิกการตีพิมพ์ในวารสารอื่นด้วย

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบ

(พระมหาขวัญชัย กิตติเมธี, ผศ.ดร.)

บรรณาธิการวารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร

สำนักงานวารสาร

โทร. 098-438-2888, 080-579-8139

การเผยแพร่บทความ <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/tmd/index>

ISSN: 2985-0797 (Online)

แพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้ออนไลน์ตลอดชีวิต | กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

NOPPADOL NGOENBAHT

ได้ผ่านการเรียนออนไลน์ตามเกณฑ์การวัดผล ในรายวิชา

จริยธรรมการวิจัย ในมนุษย์เบื้องต้น (5 ชั่วโมงการเรียนรู้)

พัฒนารายวิชาโดย มหาวิทยาลัยนเรศวร

รศ.ดร.พิชราภรณ์ สุดชาฎา

เลขาธิการและกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ Panel 1 & 3
มหาวิทยาลัยนเรศวร

นายแพทย์สมบูรณ์ ดันสุกสวัสดิกุล

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ Panel 1 & 3
มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวนวิทย์ ดาดี

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ Panel 2
มหาวิทยาลัยนเรศวร

ภาพการเก็บดินบริเวณสุสานสัมพันธมิตร เขาช่องไก่
พื้นที่สำคัญของเขลยสงครามเพื่อนำมาสร้างสรรค์งานนิทรรศการ
ที่มา : นภพภูล เงินบาท, 2565

ภาพการเก็บดินบริเวณถ้ำกระแซ พื้นที่สำคัญของเขลยสงครามเพื่อนำมาสร้างสรรค์งานนิทรรศการ
ที่มา : นภพภูล เงินบาท, 2565

ภาพการเก็บดินบริเวณอนุสาวรีย์ทหารญี่ปุ่น
พื้นที่สำคัญของเชลยสงครามเพื่อนำมาสร้างสรรค์งานนิทรรศการ
ที่มา : นภปฎล เงินบาท, 2565

ภาพการเก็บหินรางรถไฟบริเวณสะพานแควใหญ่ (สะพานข้ามแม่น้ำแคว)
พื้นที่สำคัญของเชลยสงครามเพื่อนำมาสร้างสรรค์งานนิทรรศการ
ที่มา : นภปฎล เงินบาท, 2565

ภาพการสัมภาษณ์ทายาทนายเจือ เงินบาท เจ้าของพื้นที่ค่ายเชลยบ้านท่ามะขาม
 ที่มา : นภปฎล เงินบาท, 2565

ภาพการสัมภาษณ์คุณสวรส เงินบาท และคุณวาสนา เงินบาท ทายาทนายเจือ เงินบาท เจ้าของพื้นที่ค่าย
 เชลยบ้านท่ามะขาม

ที่มา : นภปฎล เงินบาท, 2565

ภาพการทำตัวเรือนเครื่องประดับจากการหาข้อมูลทางรถไฟสายมรณะ เพื่อจัดนิทรรศการ
ที่มา : นภพภูล เงินบาท, 2566

ภาพการทำเทคนิคเลียนแบบเคลยสงคราม ลงบนแผ่นโลหะเพื่อจัดนิทรรศการ
ที่มา : นภพภูล เงินบาท, 2566

ภาพการทำเครื่องมือเซलयสงครามจากทองเหลือง เพื่อจัดนิทรรศการ
ที่มา : นภปฏุล เงินบาท, 2566

ภาพผู้เชี่ยวชาญ รับชมนิทรรศการ ณ พิพิธภัณฑ์ JEATH WAR MUSEUM
วันที่ 13-19 ตุลาคม 2566 พร้อมประเมินความพึงพอใจ และให้ข้อเสนอแนะ
ที่มา : นภปฏุล เงินบาท, 2566

ภาพนักท่องเที่ยวต่างชาติ รับชมนิทรรศการ ณ พิพิธภัณฑ์ JEATH WAR MUSEUM

วันที่ 13-19 ตุลาคม 2566

ที่มา : นภพลู เงินบาท, 2566

ภาพนักท่องเที่ยวต่างชาติ รับชมนิทรรศการ ณ พิพิธภัณฑ์ JEATH WAR MUSEUM

วันที่ 13-19 ตุลาคม 2566

ที่มา : นภพลู เงินบาท, 2566

ภาพผู้เชี่ยวชาญ รับชมนิทรรศการ ณ พิพิธภัณฑ์ JEATH WAR MUSEUM
วันที่ 13-19 ตุลาคม 2566 พร้อมประเมินความพึงพอใจ และให้ข้อเสนอแนะ
ที่มา : นภพล เงินบาท, 2566

ภาพผู้เชี่ยวชาญ รับชมนิทรรศการ ณ พิพิธภัณฑ์ JEATH WAR MUSEUM
วันที่ 13-19 ตุลาคม 2566 พร้อมประเมินความพึงพอใจ และให้ข้อเสนอแนะ
ที่มา : นภพล เงินบาท, 2566

ภาพผู้เชี่ยวชาญ รับชมนิทรรศการ ณ พิพิธภัณฑ์ JEATH WAR MUSEUM
วันที่ 13-19 ตุลาคม 2566 พร้อมประเมินความพึงพอใจ และให้ข้อเสนอแนะ
ที่มา : นภปฎล เงินบาท, 2566

ภาพที่ 16 : แสดงภาพผู้เชี่ยวชาญ รับชมนิทรรศการ ณ พิพิธภัณฑ์ JEATH WAR MUSEUM
วันที่ 13-19 ตุลาคม 2566 พร้อมประเมินความพึงพอใจ และให้ข้อเสนอแนะ
ที่มา : นภปฎล เงินบาท, 2566

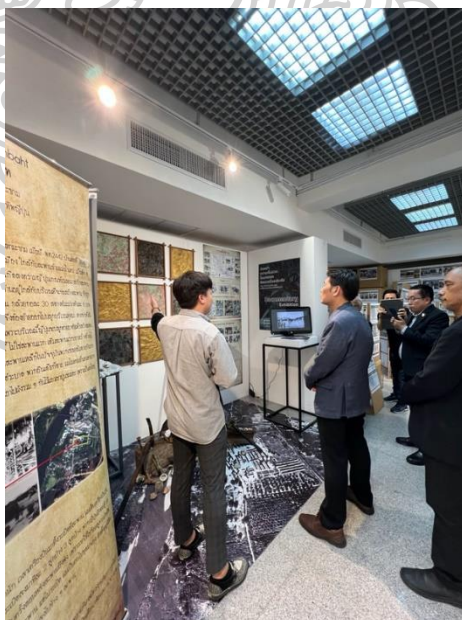
ภาพที่ 17 : แสดงภาพอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รับชมนิทรรศการ ณ พิพิธภัณฑ์ JEATH WAR MUSEUM วันที่ 13-19 ตุลาคม 2566 พร้อมประเมินความพึงพอใจ และให้ข้อเสนอแนะ
ที่มา : นภพภูล เงินบาท, 2566

ภาพที่ 18 : แสดงภาพการจัดนิทรรศการ ครั้งที่ 2 ณ หอศิลป์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ วันที่ 6-8 พฤศจิกายน 2566
ที่มา : นภพภูล เงินบาท, 2566

ภาพที่ 19 : แสดงภาพเครื่องประดับที่ได้แรงบันดาลใจจากการกระทำของเชลยสงคราม ในการก่อสร้างทาง
รถไฟสายมรณะ การจัดนิทรรศการ ครั้งที่ 2 ณ หอศิลป์ คณะมัณฑนศิลป์
มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ วันที่ 6-8 พฤศจิกายน 2566
ที่มา : นภฎกุล เงินบาท, 2566

ภาพที่ 20 : แสดงภาพศิลปินแห่งชาติ อธิการบดี คณบดี อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ผู้สอน รับชม
นิทรรศการ
ครั้งที่ 2 ณ หอศิลป์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ วันที่ 6-8 พฤศจิกายน 2566
ที่มา : นภฎกุล เงินบาท, 2566

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นภปฏล เงินบาท
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2553 สำเร็จการศึกษาCitrus College นครลอสแอนเจลิส รัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา พ.ศ. 2554 สำเร็จการศึกษาโรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2558 สำเร็จการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สาขาศิลปะเครื่องประดับ คณะศิลปกรรมศาสตร์ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2561 สำเร็จการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู จังหวัดนครปฐม พ.ศ. 2563 ศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาศิลปะการออกแบบ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร
ผลงานตีพิมพ์	พ.ศ. 2560 ร่วมการแสดงศิลปวัฒนธรรมในพิธีถวายดอกไม้จันทน์ จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2561 วิทยากร จัดการเรียนการสอนผ้าบาติก(ภาคภาษาอังกฤษ) ให้คณะครูและนักเรียน โรงเรียนPhuentsholing ประเทศภูฏาน พ.ศ. 2561 คณะกรรมการตัดสินการแข่งขันทักษะทางวิชาการ ระดับภาคกลาง "เมืองกาญจน์วิชาการ 61" ประเภทโครงงานศิลปะ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2562 คณะกรรมการตัดสินการแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 69 กลุ่มเครือข่ายเอกชน จังหวัดกาญจนบุรี
รางวัลที่ได้รับ	พ.ศ. 2560 รางวัลครูผู้สอนดีเด่น เนื่องในโอกาสวันครู ประจำปี พ.ศ. 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๘ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2560 รางวัลรองชนะเลิศเหรียญทองอันดับ 3 ระดับโรงเรียน การประกวดนวัตกรรมการเรียนการสอน Best Practice ประจำปี 2560 จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2560 ครูผู้สอน รางวัลเหรียญทอง ชนะเลิศอันดับที่ 1 การแข่งขันวาดภาพลายเส้น(Drawing) ระดับชั้น ม.1-ม.3 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 67 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 8

พ.ศ. 2560 ครูผู้สอน รางวัลเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับที่ 1 การแข่งขัน
ประติมากรรม ระดับชั้น ม.1-ม.3 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 67
ระดับเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัด
กาญจนบุรี

พ.ศ. 2560 ครูผู้สอน รางวัลเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับที่ 1 การแข่งขัน
ประติมากรรม ระดับชั้น ม.4-ม.6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 67
ระดับเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัด
กาญจนบุรี

พ.ศ. 2560 ครูผู้สอน รางวัลเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับที่ 2 การแข่งขัน
เขียนภาพจิตรกรรมไทยสีเอกรงค์ ระดับชั้น ม.1-ม.3 งานศิลปหัตถกรรม
นักเรียน ครั้งที่ 67 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา
เขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี

พ.ศ. 2561 ครูผู้สอน รางวัลเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับที่ 1 การแข่งขัน
เขียนภาพไทยประเพณี ระดับชั้น ม.ปลาย งานมหกรรมความสามารถทาง
ศิลปหัตถกรรม วิชาการ และเทคโนโลยี ระดับชาติ ครั้งที่ 68 จังหวัด
นครปฐม

พ.ศ. 2562 รางวัลชนะเลิศเหรียญทองอันดับ 1 ระดับโรงเรียน การประกวด
นวัตกรรมการเรียนการสอน Best Practice ประจำปี 2562 จังหวัด
กาญจนบุรี

พ.ศ. 2562 ครูผู้สอน รางวัลเหรียญทอง ชนะเลิศอันดับที่ 1 การแข่งขัน
เขียนภาพจิตรกรรมไทยสีเอกรงค์ ระดับชั้น ม.4-ม.6 งานศิลปหัตถกรรม
นักเรียน ครั้งที่ 69 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา
เขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี

พ.ศ. 2562 ครูผู้สอน รางวัลเหรียญทอง ชนะเลิศอันดับที่ 1 การแข่งขัน
เขียนภาพไทยประเพณี ระดับชั้น ม.4-ม.6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน คร้ง
ที่ 69 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 8
จังหวัดกาญจนบุรี

พ.ศ. 2562 ครูผู้สอน รางวัลชนะเลิศอันดับที่ 1 การแข่งขันวาดภาพตาม
หัวข้อจับฉลาก เนื่องในวันเปิดบ้านและสัปดาห์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร จังหวัดนครปฐม

พ.ศ. 2562 รางวัลครูผู้สอนนักเรียน ตัวแทนประเทศไทย ร่วมจัดแสดงผลงานในงานเทศกาลศิลปะนานาชาติ (International Foundation for Arts and Culture-IFAC) ณ National Art Center กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น

